

แนวทางประสานความร่วมมือด้านการข่าวกับประเทศ
สมาชิกอาเซียนในโครงการ ASEAN our Eyes

โดย

พลตรี ชิตีพัทธ์ บุญช่วย
ผู้ช่วยผู้อำนวยการ สำนักนโยบายและแผนกลาโหม

นักศึกษาวិทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๖๒
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๖๒ - ๒๕๖๓

หนังสือรับรอง

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ได้อนุมัติให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคล เรื่อง “แนวทางประสานความร่วมมือด้านการข่าวกับประเทศสมาชิกอาเซียน ในโครงการ ASEAN our Eyes” ลักษณะวิชา ยุทธศาสตร์ ของ พลตรี ชิตีพัทธ์ บุญช่วย เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๖๒ ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๖๒ - ๒๕๖๓

พลโท

(พิสิทธิ์ ปฐมเอม)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

บทคัดย่อ

เรื่อง แนวทางการประสานความร่วมมือด้านการข่าวกับประเทศสมาชิกอาเซียนในโครงการ ASEAN our Eyes

ลักษณะวิชา ยุทธศาสตร์

ผู้วิจัย พลตรี ชิตีพัทธ์ บุญช่วย

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๒

ASEAN our Eyes เป็นความร่วมมือด้านการข่าวระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน ทั้ง ๑๐ ประเทศ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นกลไกให้ประเทศสมาชิกได้แลกเปลี่ยนข้อมูลระดับยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย แนวคิดหัวรุนแรงและความรุนแรงสุดโต่ง โดยไม่มีการจัดตั้งศูนย์หรือหน่วยงานขึ้นมาใหม่ แต่จะใช้กลไกข่าวกรองระดับยุทธศาสตร์ที่มีอยู่แล้วของแต่ละประเทศ ในการดำเนินการ สำหรับเครื่องมือที่ใช้ส่งข้อมูล ให้แสวงหาประโยชน์จากโครงการระบบโครงสร้าง การสื่อสารโดยตรงของประเทศสมาชิกอาเซียนภายใต้ความร่วมมือในกรอบการประชุมรัฐมนตรี กลาโหมอาเซียน หลังจากการเปิดตัวโครงการและลงนามในแถลงการณ์ร่วมที่เป็นการกำหนดกรอบความร่วมมือ ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนของการกำหนดให้มีการพัฒนาระเบียบปฏิบัติประจำ รวมทั้งให้มีการพัฒนามาตรการด้านความปลอดภัยในเรื่องข้อมูล การติดต่อสื่อสาร และระบบที่ใช้

เอกสารวิจัยฉบับนี้ มุ่งศึกษากรอบความร่วมมือด้านการข่าวของกระทรวงกลาโหม กับประเทศสมาชิกอาเซียนเพื่อเสนอแนวทางการประสานความร่วมมือด้านการข่าว ของกระทรวง กลาโหมในโครงการ ASEAN our Eyes โดยวิเคราะห์สภาพปัญหาที่เป็นสถานภาพความร่วมมือ และความเป็นเอกภาพในการดำเนินงานของหน่วยในกระทรวงกลาโหมจากการรวบรวมข้อมูลทุกมิติ เพื่อนำมาเขียนเป็นการจัดทำร่างแนวทางการประสาน ที่ประกอบด้วยเอกสารทั้ง ๔ ส่วน ซึ่งมีความสำคัญ อยู่ที่ส่วนที่ ๓ แนวทางความร่วมมือ โดยมีประเด็นหัวข้อในเรื่อง กรอบแนวคิดในการดำเนินการกำหนด เป้าหมายประเทศที่ได้จากการวิเคราะห์จากข้อมูลทุกมิติที่รวบรวม สำหรับหัวข้อในเรื่องการ ดำเนินการประสานความร่วมมือด้านการข่าว เป็นการจัดทำเป็นเอกสารที่เป็นแบบสอบถามที่ใช้ใน การทำการวิจัย รวมถึงการประเมินจากผลการสัมภาษณ์

เมื่อนำผลการวิจัยที่ได้จากการวิเคราะห์ในแต่ละหัวข้อคำถามมาทำการสังเคราะห์ และปรับแก้ไขร่างเอกสารใหม่ พบว่าบุคลากรทุกระดับตระหนักถึงความสำคัญของแนวทางการ ประสานความร่วมมือด้านการข่าวของกระทรวงกลาโหมกับประเทศสมาชิกอาเซียนในโครงการ ASEAN our Eyes เพื่อให้หน่วยงานด้านการข่าวของกระทรวงกลาโหม ยึดถือเป็นกรอบปฏิบัติ โดยกำหนดการดำเนินการใน ๕ ด้าน ได้แก่ ด้านกำลังพลและทรัพยากร ด้านบูรณาการ ด้านบริหารจัดการ ด้านแสวงหาประโยชน์จากการดำเนินการทูตโดยฝ่ายทหาร และด้านแสวงหาประโยชน์จากแนว ทางการเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงกับมิตรประเทศ ทั้งนี้เมื่อห้วงเวลาผ่านไป ผู้วิจัยได้เสนอการศึกษาหรือวิจัยเพิ่มเติม เพื่อให้มีการดำเนินงานตามโครงการ ASEAN our Eyes ซึ่งจะมีรายละเอียด และประเด็นอื่นๆ เพิ่มมากยิ่งขึ้น

Abstract

Title Guidance for Intelligence Coordination with ASEAN Member States on ASEAN Our Eyes

Field Strategy

Name Major General Chitiphat BoonChuai   **Course** NDC   **Class** 62

ASEAN Our Eyes is an intelligence cooperation among 10 ASEAN Member States (AMS) which aims to act as a platform for AMS to exchange strategic intelligence related to violent extremist, radicalisation and terrorist without setting up a new centre or unit but will utilise existing intelligence strategic mechanism of each country in carrying out the mission. In sharing information, ASEAN Direct Communication Infrastructure under the cooperation framework of the ASEAN Defence Ministers' Meeting may be exploited. After launching the project and signing of the Joint Declaration that designated a cooperation framework, it is currently under the development stage of Standard Operating Procedures (SOP) and security protocols to ensure information, communication, and infrastructure that will be used.

This paper aims to study cooperation framework on intelligence between the Ministry of Defence and AMS in order to propose a guidance for intelligence coordination for the Ministry of Defence to be used for ASEAN Our Eyes. It analysed issues of cooperation status and operation unity in carrying out the mission within the Ministry of Defence by gathering secondary information and establishing a draft coordination guidance. It is comprised of 4 chapters and in the third part, which is a major part, contains coordination guidance covering a conceptual framework on establishing country's goal from the analysing of secondary information that has been gathered. For the heading on intelligence coordination practices, it has been conducted by establishing a research questionnaire and interviewing for evaluation.

After analysing research result of each topic of the questionnaire, the paper has been synthesized and edited. It was found that personal at all levels are aware of the importance of guidance on intelligence coordination between the Ministry of Defence and AMS under ASEAN Our Eyes as a working framework for intelligence units within the Ministry of Defence. Five (5) operation areas have been designated including personal and human resources, integration, management, exploitation of defence diplomacy and exploitation from the enhancement of security cooperation with friendly nations. As time passed by, the researcher has proposed to conduct further studies or researches to enable the conduct of ASEAN Our Eyes which will include more issues in greater detail.

คำนำ

เอกสารวิจัยวิจัย เรื่อง แนวทางประสานความร่วมมือด้านการข่าวกับ ประเทศสมาชิกอาเซียน ในโครงการ ASEAN our Eyes ได้จัดทำขึ้นเพื่อมุ่งศึกษากรอบความร่วมมือด้านการข่าวของกระทรวงกลาโหม กับประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อเสนอแนวทางการประสานความร่วมมือด้านการข่าวของกระทรวงกลาโหม ในโครงการ ASEAN our Eyes โดยวิเคราะห์สภาพปัญหาการทำงานในเรื่องดังกล่าวของหน่วยงานด้านการข่าวของกระทรวงกลาโหม ซึ่งเป็นการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์จากเจ้าหน้าที่ สำนักรับนโยบายและแผนกลาโหมที่ปฏิบัติงานด้านการประสานความร่วมมือด้านการข่าวกับประเทศ สมาชิกอาเซียนโดยตรง

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารวิจัยฉบับนี้ จะนำมาซึ่งประโยชน์แก่เจ้าหน้าที่หน่วยงาน ด้านการข่าว และแก่ผู้สนใจโดยทั่วไป

พลตรี

(ชิตพัทธ์ บุญช่วย)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๒

ผู้วิจัย

กิตติกรรมประกาศ

เอกสารวิจัย เรื่อง แนวทางการประสานความร่วมมือด้านการข่าวกับประเทศสมาชิกอาเซียน ในโครงการ ASEAN our Eyes ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความอนุเคราะห์ของผู้มีพระคุณทั้งหลายท่าน ซึ่งไม่อาจนำมากล่าวไว้ ณ ที่นี้ได้หมด ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง คือ พลโท นพดล มังคละทน ที่กรุณาให้คำปรึกษา ความเห็น คำแนะนำ คำอธิบาย ที่ล้วนแล้วแต่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการจัดทำเอกสารวิจัยฉบับนี้ ตลอดจนการตรวจ และปรับแก้ข้อบกพร่องต่างๆ จนกระทั่งเอกสารเสร็จสมบูรณ์

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านในหลักสูตรวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๖๒ ที่กรุณาให้ความรู้ และถ่ายทอดประสบการณ์ที่มีคุณค่าแก่ผู้วิจัย รวมทั้งขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันป้องกันประเทศทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือ และสนับสนุนปัจจัยหลายประการจนทำให้เอกสารฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ผู้วิจัยขอกราบขอบคุณท่านผู้บังคับบัญชา ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงกลาโหมและผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนกลาโหม ที่กรุณาสนับสนุนให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสเข้ารับการฝึกอบรมในหลักสูตรวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรนี้ อันทำให้ผู้วิจัยได้รับความรู้และประสบการณ์อันมีค่า โดยเฉพาะการมีเครือข่ายผู้บริหารงานในกระทรวง ทบวง กรมอื่นๆ ที่สำคัญ

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้กรอกแบบสอบถามจาก สำนักนโยบายและแผนกลาโหมทุกท่าน ที่กรุณาให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการศึกษา และจัดทำเอกสารศึกษาส่วนบุคคลฉบับนี้

ท้ายที่สุดผู้วิจัยต้องขอขอบคุณ พันเอก ณรงค์รัชช ภาคพิมล เป็นพิเศษ ที่ช่วยค้นคว้าข้อมูล ตรวจสอบ และปรับแก้ จนทำให้เอกสารมีความสมบูรณ์ ถูกต้อง ตามข้อกำหนดของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

พลตรี

(ชิตีพัทธ์ บุญช่วย)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๒

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
Abstract	ข
คำนำ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภาพ	ซ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๒
ขอบเขตของการวิจัย	๒
วิธีดำเนินการวิจัย	๒
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๓
คำจำกัดความ	๓
บทที่ ๒ โครงสร้าง แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการกำหนดแนวทาง	
   การประสานความร่วมมือด้านการข่าวกับประเทศสมาชิกอาเซียน	๖
ความเป็นมาของโครงการ ASEAN our Eyes	๖
การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	๖
ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐	๗
ยุทธศาสตร์ข่าวกรองแห่งชาติ	๘
คำสั่งกระทรวงกลาโหม เรื่อง นโยบายข่าวกรองทางทหาร	๘
แนวทางการบูรณาการด้านการข่าวกระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๖๐	๙
แนวทางการเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงกับมิตรประเทศ	
ของกระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	๑๑
ทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและการเมืองระหว่างประเทศ	๑๓
แนวคิดและทฤษฎีด้านความมั่นคง	๑๘
แนวคิดเรื่องผลประโยชน์ของชาติ	๒๑
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยนข่าวกรอง	๒๓
กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)	๒๕
สรุป	๒๗

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๓ สภาพปัญหาและผลกระทบ	๒๘
กล่าวนำ	๒๘
ความร่วมมือด้านการข่าวของกระทรวงกลาโหมในโครงการ ASEAN our Eyes	๒๘
ปัญหา/อุปสรรค และผลกระทบ	๒๙
(ร่าง) แนวทางการประสานความร่วมมือด้านการข่าวกับ	
ประเทศสมาชิกอาเซียนในโครงการ ASEAN our Eyes	๓๐
สรุป	๔๕
บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและกำหนดดำเนินการประสาน	
   ความร่วมมือด้านการข่าวกับมิตรประเทศอาเซียนในโครงการ	
   ASEAN our Eyes	๔๖
วิเคราะห์ข้อมูล	๔๗
การสัมภาษณ์	๔๙
สรุป	๕๓
บทที่ ๕ สรุปและข้อเสนอแนะ	๕๔
สรุป	๕๔
ข้อเสนอแนะ	๕๕
บรรณานุกรม	๖๐
ภาคผนวก	๖๒
ผนวก ก แบบสอบถามผู้บริหารระดับสูง	๖๓
ผนวก ข แบบสอบถามเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ	๖๖
ประวัติย่อผู้วิจัย	๖๙

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
๒ - ๑	สมมติฐานของทฤษฎีการปฏิบัติ	๑๔
๒ - ๒	สมมติฐานของทฤษฎีเกี่ยวพัน	๑๕
๒ - ๓	ทฤษฎีระบบ	๑๖
๒ - ๔	กรอบแนวคิดการวิจัย	๒๖
๔ - ๑	การดำเนินการประสานความร่วมมือด้านการข่าว	๔๖
๕ - ๑	ความสัมพันธ์ของการดำเนินการด้านการข่าว	๕๔
๕ - ๒	กรอบความร่วมมือด้านการข่าวกับประเทศสมาชิก อาเซียนในโครงการ ASEAN our Eyes	๕๘

๗

สารบัญตาราง

ตารางที่

๔ - ๑ แสดงผลการสอบถาม

หน้า

๔๘

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกได้ก้าวเข้าสู่ยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วด้วยกระแสโลกาภิวัตน์ และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี นำมาซึ่งการที่รัฐต้องเผชิญความเสี่ยงในลักษณะผสมผสาน โดยสภาพความท้าทายด้านความมั่นคงของโลกในเรื่องระบบความสัมพันธ์ของประเทศที่มีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนผ่านจากระบบชีวอำนาจเดียวไปสู่ระบบหลายชีวอำนาจ นอกจากนี้พลวัตความขัดแย้งทางด้านวิถีคิด อุดมการณ์ ความเชื่อ และพลังความศรัทธาทางศาสนา ส่งผลให้การทำลายด้านความมั่นคงมีลักษณะผสมผสานรูปแบบที่หลากหลาย สำหรับแนวโน้มด้านความมั่นคงโลกประกอบด้วย ๔ แนวโน้มหลัก ได้แก่ แนวโน้มที่ ๑ การเมืองโลกยังคงมีสหรัฐอเมริกาเป็นตัวแสดงหลัก และยังคงเป็นผู้นำทางทหารที่เข้มแข็งสามารถฉีกกำลังกับพันธมิตร โดยเฉพาะยุโรปกับวิกฤตความขัดแย้งของโลกและภัยคุกคามที่เกิดขึ้น แนวโน้มที่ ๒ กลุ่มประเทศเศรษฐกิจใหม่ ได้แก่ สหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล สหพันธรัฐรัสเซีย สาธารณรัฐอินเดีย สาธารณรัฐประชาชนจีน และสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ จะมีความสำคัญมากขึ้นในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของโลกและกระแสโลกาภิวัตน์ใหม่ แนวโน้มที่ ๓ เป็นกระแสการเมืองอิสลามและการรื้อฟื้นระบบการปกครองแบบรัฐเคาะลีฟะฮ์ (Caliphate) และแนวโน้มที่ ๔ เป็นประเด็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงรูปแบบใหม่ต่างๆ ส่งผลให้หลายประเทศจัดให้ปัญหาความมั่นคงเป็นความสำคัญลำดับต้นๆ ของประเทศ เช่น ภัยคุกคามจากการก่อการร้าย อาชญากรรมข้ามชาติ ความขัดแย้งภายในประเทศ การแพร่ขยายของอาวุธทำลายล้างสูง การแพร่ระบาดของโรคติดต่อร้ายแรง ความมั่นคงด้านอาหาร ความมั่นคงทางพลังงาน เป็นต้น

ปัจจุบันไทยกำลังเผชิญกับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ ที่มีการปรับเปลี่ยนพัฒนาขึ้นจากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป และมีรูปแบบที่หลากหลาย มีความเชื่อมโยงและไร้ขอบเขต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นภัยคุกคามจากการก่อการร้าย ซึ่งการรับมือจากภัยคุกคามดังกล่าว จำเป็นต้องมีการบูรณาการด้านการข่าว เพื่อรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์ กระจาย และกำหนดมาตรการต่อต้านตอบโต้ได้อย่างเหมาะสมทันต่อสถานการณ์ ที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วโดยอาศัยความเชี่ยวชาญจากแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายใต้การบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อแบ่งปันข้อมูลที่จำเป็นและนำข่าวสาร/ข่าวกรองอันเป็นทรัพยากรอันมีค่าไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด อีกทั้งในยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ได้ให้ความสำคัญต่องานด้านการข่าวและถือเป็นวาระเร่งด่วน ที่ควรมีการดำเนินการตอบสนองอย่างเป็นรูปธรรม ผ่านทางแนวคิดในการบริหารจัดการระบบการข่าวกรองในภาพรวมและสร้างความตระหนักรู้ถึงประโยชน์ของการบูรณาการด้านการข่าวร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่จะนำไปสู่ความเห็นพ้องในการกำหนดมาตรการแนวการดำเนินงานและแลกเปลี่ยนข้อมูลการข่าวร่วมกัน

การดำเนินการเพื่อรับมือกับภัยคุกคามด้านการก่อการร้ายในประเทศสมาชิกอาเซียน จำเป็นต้องมุ่งเน้นความร่วมมือด้านการข่าวกรอง ซึ่งจากการประชุมรัฐมนตรีกลาโหมอาเซียน ครั้งที่ ๑๓ ระหว่างวันที่ ๑๐ - ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๒ ได้มีการลงนามในเอกสารขอบเขตการปฏิบัติงานโครงการ

ASEAN our Eyes ที่เสนอโดยสาธารณรัฐอินโดนีเซีย เพื่อกำหนดรายละเอียดการแลกเปลี่ยนข่าวสารทางยุทธศาสตร์ด้านการก่อการร้าย เพื่อรายงานข้อมูลข่าวกรองเชิงยุทธศาสตร์ให้ประเทศสมาชิกอาเซียน ได้รับทราบเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวของกลุ่มก่อการร้าย หรือกลุ่มหัวรุนแรงที่เกี่ยวข้อง ที่อาจเข้ามาก่อตัวในภูมิภาคอาเซียน อย่างไรก็ตาม การดำเนินการดังกล่าว ยังไม่มีข่าวกรองหรือแนวทางการปฏิบัติของกระทรวงกลาโหม ในการดำเนินการเพื่อประสานความร่วมมือการข่าวกับประเทศสมาชิกอาเซียนในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าความร่วมมือด้านการข่าวกรองกับประเทศสมาชิกอาเซียนในโครงการ ASEAN our Eyes จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น เป็นที่มาของการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเพื่อให้ได้มาซึ่งแนวทางการประสานความร่วมมือดังกล่าว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษากรอบความร่วมมือด้านการข่าวกรองของกระทรวงกลาโหมกับประเทศสมาชิกอาเซียน
๒. เพื่อเสนอแนวทางการประสานความร่วมมือด้านการข่าวกรองของกระทรวงกลาโหมกับประเทศสมาชิกอาเซียนในโครงการ ASEAN our Eyes

ขอบเขตของการวิจัย

๑. ขอบเขตพื้นที่ จะศึกษาเฉพาะกรณีการดำเนินงานของกระทรวงกลาโหม ในฐานะที่มีหน่วยงานในด้านการประสานความร่วมมือด้านการข่าวกับมิตรประเทศ
๒. ขอบเขตประชากร ในที่นี้หมายถึง “หน่วยการวิจัย” คือ หน่วยงานราชการที่รับผิดชอบงานด้านการข่าวของกระทรวงกลาโหม
๓. ขอบเขตเนื้อหา ในกรอบความสัมพันธ์กับต่างประเทศ
๔. ขอบเขตระยะเวลา ๗ เดือน

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยใช้เครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูลจากระเบียบ คำสั่ง นโยบาย รวมทั้งเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการสัมภาษณ์เจาะลึกกับผู้ให้ข้อมูล โดยมีประเด็นรวบรวมข้อมูลทั้งแบบปฐมภูมิและทุติยภูมิ เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังนี้

๑. การรวบรวมข้อมูล

- ๑.๑ ข้อมูลปฐมภูมิ จากแบบสอบถามเจ้าหน้าที่หน่วยงานในกระทรวงกลาโหมที่เกี่ยวข้องที่ปฏิบัติงานด้านการประสานความร่วมมือด้านการข่าวกับต่างประเทศ

๑.๒ ข้อมูลทุติยภูมิ จากการค้นคว้าเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประสานความร่วมมือด้านการข่าวกับประเทศสมาชิกอาเซียนในโครงการ ASEAN our Eyes เพื่อนำมาวิเคราะห์ด้วยตนเอง

๒. การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการโดยนำข้อมูลจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์เนื้อหา ซึ่งประกอบด้วย การรวบรวมข้อมูล การดำเนินการวิธีข้อมูล การจัดกลุ่มข้อมูล และการกำหนดประเด็น

๓. การนำเสนอข้อมูล

ดำเนินการโดยการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้ตามข้อ ๒ เพื่อจัดทำเป็นเอกสารแนวทางการประสานความร่วมมือด้านการข่าวของกระทรวงกลาโหมในโครงการ ASEAN our Eyes ประกอบด้วย ๔ ส่วน ได้แก่ ๑) กล่าวทั่วไป ๒) คำสั่ง ระเบียบ และนโยบาย ๓) แนวทาง และ ๔) ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. ทำให้ทราบถึงสภาพปัญหาความร่วมมือด้านการข่าวกับประเทศสมาชิกอาเซียนในโครงการ ASEAN our Eyes ในส่วนของกระทรวงกลาโหม

๒. ได้แนวทางการประสานความร่วมมือด้านการข่าวกับประเทศสมาชิกอาเซียนในโครงการ ASEAN our Eyes เพื่อให้หน่วยขึ้นตรงกระทรวงกลาโหมและเหล่าทัพ ใช้เป็นกรอบแนวทางในการจัดทำแผนงานการดำเนินการประสานความร่วมมือด้านการข่าวกับประเทศสมาชิกอาเซียนในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย โดยการจัดลำดับความสำคัญ ลดความซ้ำซ้อนและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมและเกิดประโยชน์สูงสุด

คำจำกัดความ

ข่าวกรอง	หมายถึง	ข้อมูลข่าวสารที่มีความสำคัญและได้ผ่านการดำเนินการวิธีตามกระบวนการข่าวกรอง เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจตลิ่งใจของผู้ใช้ข่าว หรือผู้กำหนด
งานข่าวกรอง	หมายถึง	กิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับข่าวกรอง อันประกอบด้วย การกำหนดความต้องการข่าวสาร การรวบรวมข่าวสาร การดำเนินการวิธี การวิเคราะห์ข่าวสาร การกระจายข่าวกรอง และต่อต้านข่าวกรอง
การข่าวกรอง	หมายถึง	การดำเนินการใดๆ เพื่อให้ล่วงรู้ถึงกิจกรรม ความมุ่งหมาย กำลังความสามารถ ศักยภาพ วิธีการ ความเคลื่อนไหว รวมทั้งสถานการณ์ และวิถีทางของบุคคล กลุ่มบุคคลหรือองค์กร ทั้งภายในประเทศ และภายนอกประเทศ เพื่อเสนอให้รัฐบาลนำมาใช้กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์แห่งชาติเพิ่มขีดความสามารถ ศักยภาพ และพลังอำนาจของชาติ

การบูรณาการข้าวกรอง

หมายถึง การสร้างความร่วมมือกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับข้าวกรอง อันประกอบด้วย การกำหนดความต้องการข้าวสาร การรวบรวมข้าวสาร การดำเนินกรรมวิธีการวิเคราะห์ข้าวสารการกระจายข้าวกรอง และต่อต้านข้าวกรองให้เกิดความเหมาะสม จัดประชุม แลกเปลี่ยนข้าวสาร/ข้าวกรองตามห้วงเวลากับหน่วยงานภายในและภายนอกกระทรวงกลาโหมหน่วยงานของต่างประเทศ องค์กรระหว่างประเทศ เข้าร่วมประชุม แลกเปลี่ยน วิเคราะห์ จัดตั้งประชาคมข้าวกรอง กระทรวงกลาโหมตามที่กำหนด ให้สอดคล้องกับสภาวะแวดล้อม ด้านความมั่นคง ความต้องการแจ้งเตือนภัยต่อรัฐบาลความร่วมมือ อย่างเป็นทางการทั้งหน่วยงานข้าวกรองภายในและต่างประเทศ ผนึกกำลังภาคส่วนให้มีขีดความสามารถในการบริหารจัดการความมั่นคง เพื่อสนับสนุนเสถียรภาพและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงกับมิตรประเทศ พิทักษ์รักษา เทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ การรักษาความมั่นคงของรัฐ การพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน การสร้าง ความเข้มแข็ง ภาคประชาชน การรักษาอธิปไตยและผลประโยชน์แห่งชาติ

ความร่วมมือด้านการข้าวกับประเทศสมาชิกอาเซียน

หมายถึง ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานด้านการข้าวในกระทรวงกลาโหมไทย กับหน่วยข้าวกรองกับประเทศสมาชิกอาเซียน บนพื้นฐาน ความร่วมมือในภัยคุกคามร่วมกัน

ประสิทธิภาพของความร่วมมือด้านการข้าว

หมายถึง การได้มาซึ่งข้อมูลทางการข้าวที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการ แจ้งเตือนล่วงหน้าได้อย่างทันเวลา หรือสามารถบรรเทา ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นได้ การก่อการร้าย หมายถึง พฤติการณ์ รุนแรงซึ่งมีเจตนาที่จะก่อให้เกิดความกลัว กระทำการเพื่อ จุดประสงค์ทางศาสนา การเมืองหรืออุดมการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นการกระทำที่จงใจหรือไม่ใส่ใจต่อความปลอดภัยของผู้ที่ไม่ เกี่ยวข้อง (พลเรือน) และกระทำโดยองค์กรที่ไม่ใช่หน่วยงานของรัฐใดๆ

อาเซียน

หมายถึง สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association Of South East Asian Nations : ASEAN หรือ อาเซียน) มีจุดประสงค์เพื่อ ส่งเสริม และร่วมมือในเรื่อง สันติภาพ ความมั่นคง เศรษฐกิจ องค์กร ความรู้ สังคม วัฒนธรรม บนพื้นฐานความเท่าเทียมกันและ ผลประโยชน์ร่วมกันของประเทศสมาชิก

ASEAN our Eyes หมายถึง ความคิดริเริ่มของกระทรวงกลาโหมอินโดนีเซีย ที่ได้เสนอในที่ประชุม รัฐมนตรีกลาโหมอาเซียน (ADMM) ครั้งที่ ๑๑ เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๐ ที่ประเทศฟิลิปปินส์ (ภายใต้ชื่อเดิม Our Eyes Initiative) เพื่อใช้เป็นกลไกในการเสริมสร้างความร่วมมือด้านการ แลกเปลี่ยนข่าวกรองระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนโดยได้รับการ บรรจุเป็นแผนงานในกรอบ ADMM ในการเสริมสร้างความร่วมมือ ด้านการแลกเปลี่ยนข่าวกรองระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่โดยเฉพาะอย่างยิ่งการก่อการร้าย

บทที่ ๒

โครงสร้าง แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการกำหนดแนวทางการ ประสานความร่วมมือด้านการข่าวกับประเทศสมาชิก อาเซียนในโครงการ ASEAN our Eyes

ความเป็นมาของโครงการ ASEAN our Eyes

โครงการ ASEAN Our Eyes เป็นความคิดริเริ่มของกระทรวงกลาโหมอินโดนีเซีย ที่ได้เสนอในที่ประชุมรัฐมนตรีกลาโหมอาเซียน (ADMM) ครั้งที่ ๑๑ เมื่อ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๐ ที่ประเทศฟิลิปปินส์ (ภายใต้ชื่อเดิม Our Eyes Initiative) เพื่อใช้เป็นกลไกในการเสริมสร้างความร่วมมือด้านการแลกเปลี่ยนข่าวกรองระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนโดยได้รับการบรรจุเป็นแผนงานในกรอบ ADMM ในการเสริมสร้างความร่วมมือด้านการแลกเปลี่ยนข่าวกรอง ระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนเพื่อรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการก่อการร้ายซึ่งเป็นการแลกเปลี่ยนข่าวกรองในระดับยุทธศาสตร์ ซึ่งเป็นข่าวกรองที่ผ่านการดำเนินการตามวงจรรอบ ข่าวกรองของแต่ละประเทศเรียบร้อยแล้ว เพื่อแบ่งปันแลกเปลี่ยนให้ประเทศที่ร่วมในโครงการฯ โดยไม่มีการจัดตั้งศูนย์หรือหน่วยงานขึ้นใหม่ แต่จะใช้กลไกข่าวกรองระดับยุทธศาสตร์ที่มีอยู่แล้วของแต่ละประเทศในการดำเนินการโดยกำหนดข่าวสารระดับยุทธศาสตร์ในด้านการก่อการร้าย (Terrorism) แนวความคิดหัวรุนแรง (Radicalism) และความรุนแรงสุดโต่ง (Violent Extremism) สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการส่งข้อมูล ให้แสวงหาประโยชน์จากโครงการระบบโครงสร้างการสื่อสารโดยตรงของประเทศสมาชิกอาเซียน (ASEAN Direct Communications Infrastructure : ADI) ที่บรูไนเป็นผู้ริเริ่มภายใต้ความร่วมมือในกรอบการประชุม ADMM

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง แนวทางการประสานความร่วมมือด้านการข่าวกับประเทศสมาชิกอาเซียนในโครงการ ASEAN our Eyes เป็นการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ซึ่งครอบคลุมเนื้อหา แนวความคิด ข้อมูล ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย

๑. ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (๒๕๖๑- ๒๕๘๐)
๒. ยุทธศาสตร์ข่าวกรองแห่งชาติ (๒๕๕๘ – ๒๕๖๔)
๓. คำสั่งกระทรวงกลาโหมเรื่องนโยบายข่าวกรองทางทหาร
๔. แนวทางการบูรณาการด้านการข่าวกระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๖๐
๕. แนวทางการเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงกับมิตรประเทศของกระทรวงกลาโหม (๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)
๖. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและการเมืองระหว่างประเทศ

๗. แนวคิดและทฤษฎีด้านความมั่นคง
 ๘. แนวคิดเรื่องผลประโยชน์ของชาติ
 ๙. แนวความคิดในโครงการ ASEAN our Eyes
 ๑๐. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 ๑๑. สรุป

ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (๒๕๖๑ – ๒๕๘๐)

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ซึ่งครอบคลุมห้วงเวลาระหว่าง พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐ เป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ภายในช่วงเวลาดังกล่าว เพื่อความสุขของคนไทยทุกคน รวมทั้งได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน ทั้งนี้มีการประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย ๑) ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย ๒) ชีตความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจและการกระจายรายได้ ๓) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ ๔) ความเท่าเทียมและเสมอภาคของสังคม ๕) ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ และ ๖) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ

การพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี จะมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาในด้านต่างๆ ทั้งความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยทุกภาคส่วนจะมีส่วนร่วมในลักษณะ “ประชารัฐ” โดยผ่านยุทธศาสตร์ จำนวน ๖ ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย ๑) ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง ๒) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ๓) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ๔) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ๕) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ ๖) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ซึ่งแต่ละยุทธศาสตร์จะมีเป้าหมายตัวชี้วัดและประเด็นการพัฒนาเป็นการเฉพาะ โดยประเด็นในเรื่องการข่าวจะอยู่ในข้อที่ ๔ ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ข้อ ๔.๓ การพัฒนาศักยภาพของประเทศ ให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ และข้อ ๔.๔ การบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติ ทั้งองค์กรภาครัฐและมิใช่ภาครัฐ ข้อ ๔.๔.๑ การเสริมสร้างและรักษาดุลยภาพ สภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ เพื่อให้เกิดความสันติสุข มั่นคง และสมดุลสำหรับทุกฝ่ายให้ทุกประเทศ พร้อมเข้ามามีส่วนร่วมในการประสานและปฏิบัติภารกิจต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมุ่งแบ่งปันและใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารด้านความมั่นคงร่วมกัน อันจะนำไปสู่ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาต่างๆ อย่างราบรื่นและยั่งยืน โดยส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ ในทุกระดับและทุกด้านกับนานาประเทศ โดยเฉพาะประเทศมหาอำนาจและประเทศที่มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์ในมิติต่างๆ อย่างสมดุล พัฒนาและเสริมสร้างระบบกลไก มาตรการตลอดถึงความร่วมมือระหว่างประเทศที่เป็นประโยชน์กับประเทศไทยให้สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ สนับสนุน

การแลกเปลี่ยนแบ่งปันและใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสาร ด้านความมั่นคงร่วมกันอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง ผลักดันการหารือทั้งแบบทวิภาคีและพหุภาคี ในทุกระดับอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งเสริมสร้างความสัมพันธ์ ความไว้วางใจ เชื่อใจ ไปจนถึงความตระหนักรู้ในการแก้ปัญหาต่างๆ และการจัดเวทีเสวนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจนทำให้บรรยากาศการดำเนินการระหว่างประเทศในทุกเรื่องและทุกขั้นตอนดำเนินไปได้อย่างราบรื่น ต่อเนื่องและมีเสถียรภาพอย่างแท้จริง

ยุทธศาสตร์ข่าวกรองแห่งชาติ

ยุทธศาสตร์ข่าวกรองแห่งชาติ (๒๕๕๘ – ๒๕๖๔) ได้ผ่านความเห็นชอบจากสภาความมั่นคงแห่งชาติและคณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบ เมื่อ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๘ เพื่อใช้เป็นกรอบดำเนินการในการปฏิบัติงานด้านข่าวกรองของประชาคมข่าวกรองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมุ่งให้เกิดเอกภาพมีทิศทางและเป้าหมายเดียวกัน เพื่อความมั่นคงและผลประโยชน์ พร้อมทั้งสนับสนุนการพัฒนาข่าวกรองของประเทศทั้งนี้ ยุทธศาสตร์ข่าวกรองแห่งชาติ ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ ๓ ประเด็น ได้แก่ ๑) ยุทธศาสตร์ข่าวกรองเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงที่เป็นแก่นหลักของชาติ ๒) ยุทธศาสตร์ข่าวกรองเพื่อป้องกันและแก้ไขภัยคุกคามทั่วไปและเสริมสร้างโอกาสด้านความมั่นคง และ ๓) ยุทธศาสตร์สนับสนุนประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ : ยุทธศาสตร์สนับสนุนงานข่าวกรอง ในกลยุทธ์ที่ ๓ พัฒนาความเป็นหุ้นส่วนทางข่าวกรองกับทุกภาคส่วน ในประเด็นกลยุทธ์ที่ ๖ เสริมสร้างความร่วมมือกับหน่วยข่าวกรองมิตรประเทศเพื่อเพิ่มศักยภาพการทำงานข่าวกรองให้รอบด้านและสนับสนุนงานด้านความมั่นคง

คำสั่งกระทรวงกลาโหม เรื่อง นโยบายข่าวกรองทางทหาร

คำสั่งกระทรวงกลาโหม (เฉพาะ) ที่ ๓๕๔/๕๓ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ เรื่อง นโยบายข่าวกรองทางทหาร ในข้อ ๒.๒ กล่าวถึง งานข่าวกรองต่างประเทศ ข้อ ๒.๒.๒ การปฏิบัติงานด้านการข่าวกรองเพื่อสนับสนุนการเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือตามแนวชายแดนทั้งทางบกและทางทะเล ตลอดจนกับมิตรประเทศอื่นๆ โดยพัฒนาความร่วมมือทางทหารด้วยการแลกเปลี่ยนการเยือน การทูตเชิงป้องกัน การฝึก/ศึกษา ตลอดจนการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับมิตรประเทศอย่างใกล้ชิดโดยให้ความเร่งด่วนกับประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งกลุ่มประเทศอาเซียนเป็นสำคัญ ข้อ ๒.๒.๓ การปฏิบัติงานด้านการข่าวกรอง เพื่อความมั่นคงที่เกี่ยวข้องกับการขจัดเงื่อนไขจากภัยคุกคามที่มีใช้ ทางทหาร ซึ่งได้รับอิทธิพลจากแนวคิด ค่านิยม อุดมการณ์ ความเชื่อลัทธิ ศาสนา และวัฒนธรรมข้ามชาติ รวมถึงบุคคลองค์กร หรือรัฐต่างชาติ ทั้งเข้ามาแสวงผลประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ และส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ มุ่งเน้นการพัฒนาองค์กรด้านการข่าว และการบูรณาการความร่วมมือด้านการข่าวกรองทั้งภายในและภายนอกประเทศ ให้มีศักยภาพในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาจากภัยคุกคามดังกล่าวได้

แนวทางการบูรณาการด้านการข่าวกระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๖๐

การบูรณาการด้านการข่าวของกระทรวงกลาโหม มีความมุ่งหมาย เพื่อให้การดำเนินงานด้านการข่าวเกิดความประสานสอดคล้อง มีการบูรณาการในทุกระดับ ทั้งระดับนโยบาย ยุทธศาสตร์ยุทธการ และยุทธวิธี เพื่อให้เกิดผลผลิตของงานด้านการข่าวเป็นไปอย่างถูกต้อง เหมาะสม และทันเวลา อันเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้บังคับบัญชาระดับสูงของกระทรวงกลาโหม และเป็นประโยชน์กับหน่วยงานด้านความมั่นคงที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสู่ระดับสาธารณะให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน สำหรับแนวทางการบูรณาการด้านการข่าวของกระทรวงกลาโหม จะดำเนินการโดยใช้ระบบงานด้านการข่าวภายในกระทรวงกลาโหม และกลไกของคณะกรรมการด้านการข่าวกระทรวงกลาโหมเป็นช่องทางในการพิจารณาดำเนินการต่อข่าวสาร/ข่าวกรอง ที่เป็นวิกฤตด้านความมั่นคงของชาติ ให้เกิดความรวดเร็ว รอบคอบ และเหมาะสม สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศของกระทรวงกลาโหม (๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) นโยบายการดำเนินงานของรัฐบาล และแนวทางการปฏิบัติงานของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ประกอบด้วย

๑. แนวทางการบูรณาการด้านการวิเคราะห์และประเมินภาพสถานการณ์ด้านความมั่นคง

๑.๑ ให้มีการวิเคราะห์และประเมินภาพสถานการณ์ในอนาคต (Future Scenario Assess and Analysis) ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติร่วมกัน เพื่อให้เกิดการวางแผน เตรียมการ และบูรณาการด้านการข่าว ที่สามารถรองรับต่อสถานการณ์วิกฤตความมั่นคงได้ทันสถานการณ์ และมีความประสานสอดคล้อง

๑.๒ ให้มีการควบคุมและกำหนดชั้นความลับต่อภาพสถานการณ์ในอนาคตที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ หรืออาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

๒. แนวทางการบูรณาการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารงานด้านการข่าว กระทรวงกลาโหม

๒.๑ ให้มีการพัฒนาระบบการเชื่อมโยงเครือข่ายงานด้านการข่าวที่ปลอดภัย เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของการบูรณาการด้านการข่าว สามารถแจ้งเตือนภัยคุกคามทางทหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสามารถใช้ประโยชน์ในการแจ้งเตือนภัยคุกคามที่ไม่ใช่ทหาร และความท้าทายด้านความมั่นคงที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงกลาโหม

๒.๒ ให้มีการพัฒนาและจัดหาระบบ เครื่องมือ เทคโนโลยี และกลไกการปฏิบัติงานที่สนับสนุนต่อการบูรณาการด้านการข่าว ที่สามารถตอบสนองต่อวิกฤตความมั่นคงที่จะเกิดขึ้นในปัจจุบันและรองรับภัยคุกคามในอนาคต

๒.๓ ให้มีการบริหารจัดการเพื่อการเข้าถึงระบบฐานข้อมูลที่จำเป็นต่อการบูรณาการงานด้านการข่าวเฉพาะกรณีที่สำคัญต่อความมั่นคงของชาติ โดยต้องมีระบบฐานข้อมูลข่าวกรองร่วม สามารถหาข่าวและแจ้งเตือนภัยคุกคามในพื้นที่ชายแดน พื้นที่ระวางป้องกัน และพื้นที่สนใจอื่นๆ ทั้งนี้ การจัดทำฐานข้อมูลด้านการข่าวควรมีการบูรณาการและตอบสนองความต้องการข่าวสาร/ข่าวกรองในทุกระดับ

๓. แนวทางการบูรณาการงานข่าวกรองต่างประเทศ

๓.๑ ให้มีการวางแผน การดำเนินการ และการกำหนดงบประมาณในการปฏิบัติงานด้านการข่าว เพื่อสนับสนุนความร่วมมือในการป้องกันประเทศ การเสริมสร้างความสัมพันธ์ และความร่วมมือตามแนวชายแดน โดยพัฒนาความร่วมมือทางทหาร ตลอดจนการแลกเปลี่ยนข่าวสารกับมิตรประเทศอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะกลุ่มประเทศอาเซียนเป็นสำคัญ เพื่อจัดเงื่อนไขภัยคุกคามที่มีใช้ทหารที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ

๓.๒ ให้มีการบูรณาการงานด้านการข่าวกรองก่อนการดำเนินการด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในเวทีความร่วมมือความมั่นคงระหว่างประเทศ มีความร่วมมืออย่างเป็นเอกภาพในประชาคมข่าวกรองหน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานข่าวกรองต่างประเทศ มีเครือข่ายข้อมูลข่าวสารกับภาคเอกชนและประชาชน รวมทั้งมีขีดความสามารถในการประเมินสถานะแวดล้อมด้านความมั่นคงทั่วทุกภูมิภาคของโลกที่มีผลกระทบต่อไทย

๓.๓ ให้มีการกระจายข่าวกรองที่ได้รับจากความร่วมมือกับมิตรประเทศ เพื่อให้เกิดการบูรณาการข่าวกรองต่างประเทศอย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ

๔. แนวทางการบูรณาการด้านการข่าวในการรายงาน

๔.๑ ให้มีการบูรณาการการให้ข้อมูลข่าวสารสำคัญที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติสู่สาธารณะ ทั้งหน่วยงานภายในและภายนอกกระทรวงกลาโหม ทั้งในระดับยุทธศาสตร์ ยุทธการ และยุทธวิธี ให้มีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน สามารถรองรับสถานการณ์ที่กระทบต่อความมั่นคงให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยจัดตั้งกลไกเชื่อมโยงการบูรณาการฯ ประสาน แลกเปลี่ยน เพื่อติดตามสถานการณ์ตั้งแต่ขั้นปกติจนถึงขั้นป้องกันประเทศ ให้ตอบสนองต่อความต้องการข่าวกรองของผู้บังคับบัญชา

๔.๒ ให้มีการนำเสนอข้อมูลที่ได้รับจากการบูรณาการด้านการข่าว ในกรณีวิกฤตความมั่นคงอย่างเป็นเอกภาพ ภายใต้กรอบนโยบายของรัฐบาลโดยเคร่งครัด หรือตามสั่งการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ที่ระบุผู้แถลงข้อมูลเป็นการเฉพาะ ซึ่งหากมีผู้เกี่ยวข้อง/หน่วยงานด้านความมั่นคงที่จำเป็นต้องแถลงข่าวในภายหลัง ต้องนำเสนอข้อมูลข่าวสารไปในทิศทางเดียวกัน

๔.๓ ให้ผู้ปฏิบัติงานด้านการข่าว/หน่วยข่าวในประชาคมข่าวกรอง ที่เผชิญกับสถานการณ์วิกฤตด้านความมั่นคง ดำเนินการรายงานให้หน่วย ที่อาจได้รับผลกระทบจากวิกฤตการณ์นั้นโดยทันที โดยยึดถือปฏิบัติตามแผนรวบรวมข่าวสาร/ระเบียบปฏิบัติประจำของหน่วย และประสานงานกับประชาคมข่าวกรองกระทรวงกลาโหมเพื่อดำเนินการด้านการข่าวกรองและการต่อต้านข่าวกรอง และรายงานให้คณะกรรมการอำนวยการด้านการข่าวกระทรวงกลาโหมทราบเพื่อพิจารณาดำเนินการตามความจำเป็นแก่กรณี ทั้งนี้ จะต้องมิให้ส่งผลกระทบต่อระบบและโครงสร้างในการบูรณาการด้านการข่าวของหน่วยงานที่ต้องตอบโต้กับวิกฤต ด้านความมั่นคงของประเทศที่ต้องดำเนินการด้วยความรวดเร็วและฉับพลัน อาทิ ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากล ศูนย์รักษาความปลอดภัย

๔.๔ ให้คณะกรรมการอำนวยการด้านการข่าวกระทรวงกลาโหมพิจารณาดำเนินการต่อข้อมูลข่าวสาร/ข่าวกรอง ที่กระทบต่อวิกฤตด้านความมั่นคง ซึ่งได้รับจากประชาคมข่าวกรองกระทรวงกลาโหม เพื่อพิจารณาความเหมาะสมต่อมาตรการต่อต้านข่าวกรองและการเสนอข่าวต่อสาธารณะของหน่วยข่าวกรองของกระทรวงกลาโหม ระดับกองทัพ และประชาคมข่าวกรอง

กระทรวงกลาโหม รวมทั้งประสานงานและแลกเปลี่ยนข่าวสารกับหน่วยงานภายนอกกระทรวงกลาโหม หน่วยงานด้านการข่าวของต่างประเทศ และองค์การระหว่างประเทศ ให้มีความสอดคล้องกับการเสนอข่าวของรัฐบาล และตอบสนองต่อผลประโยชน์ของชาติ ทั้งนี้ ให้รายงาน การดำเนินการดังกล่าวต่อคณะกรรมการนโยบายด้านการข่าวกระทรวงกลาโหมทราบในโอกาสแรก

๔.๕ ให้คณะกรรมการนโยบายด้านการข่าวกระทรวงกลาโหมพิจารณาดำเนินการต่อข่าวกรองและการดำเนินการต่อต้านข่าวกรองที่ได้รับรายงานจากคณะกรรมการอำนวยการด้านการข่าวกระทรวงกลาโหม และให้ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะด้านการข่าวเพิ่มเติมตามความจำเป็น ทั้งนี้ หากเป็นกรณีที่กระทบต่อวิกฤตความมั่นคงของชาติอย่างร้ายแรง ให้พิจารณาจัดการประชุมคณะกรรมการนโยบายด้านการข่าวกระทรวงกลาโหม เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินการต่อกรณีดังกล่าวอย่างเหมาะสม และรายงานให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมทราบ

๕. แนวทางการบูรณาการด้านการต่อต้านข่าวกรอง

๕.๑ ให้มีการบูรณาการด้านการต่อต้านข่าวกรอง (Counter Intelligence : CI) เมื่อปรากฏข้อมูลข่าวสารที่กระทบต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ และความมั่นคงของชาติ

๕.๒ ให้มีการบูรณาการด้านการต่อต้านข่าวกรองโดยให้ความเร่งด่วนต่อการต่อต้านข่าวกรองเชิงรุก (Offensive Counter Intelligence) ต่อสถานการณ์ที่อาจกระทบต่อภาพลักษณ์ของกองทัพ และผลประโยชน์ของชาติ

๖. แนวทางการบูรณาการการใช้ทรัพยากรด้านการข่าว

๖.๑ ให้มีการใช้ทรัพยากรบุคคล เครื่องมือ เทคโนโลยี ร่วมกันระหว่างหน่วยงานภายในกระทรวงกลาโหม และให้มีการประสานงานกับบุคลากร/หน่วยงานด้านการข่าวภายนอกกระทรวงกลาโหม เมื่อมีความจำเป็นต่อการบูรณาการด้านการข่าวในสภาวะวิกฤตความมั่นคงที่สำคัญ

๖.๒ ให้มีการวางแผน การจัดการ และการกำหนดงบประมาณ ให้เกิดความเพียงพอต่อการพัฒนาโครงสร้าง และระบบงานการบูรณาการด้านการข่าวที่สามารถตอบสนองต่อภัยคุกคามทุกรูปแบบ

๗. แนวทางการบูรณาการการพัฒนากำลังพลและหน่วยงานด้านการข่าว

๗.๑ ให้มีการสร้างความตระหนักและพัฒนาขีดความสามารถของกำลังพล/หน่วยงานด้านการข่าว/ประชาคมข่าวกรองในทุกระดับ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจและเห็นความสำคัญในเรื่องการบูรณาการด้านการข่าว

๗.๒ ให้มีการจัดการองค์ความรู้ (Knowledge Management) ในการบูรณาการด้านการข่าว เพื่อให้กำลังพลสามารถเรียนรู้และมีแนวทางการปฏิบัติเป็นมาตรฐานเดียวกัน

แนวทางการเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงกับมิตรประเทศของกระทรวงกลาโหม (๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)

๑. ความมุ่งหมาย : เพื่อใช้สำหรับเป็นกรอบในการพัฒนาและเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงของส่วนราชการกระทรวงกลาโหมกับมิตรประเทศระยะที่ ๑ (๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี รวมทั้งเอกสารสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดแนวทางการเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับมิตรประเทศ ได้แก่ แผนยุทธศาสตร์รายภูมิภาค (๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ของกระทรวง

การต่างประเทศ ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติของไทยต่อประเทศรอบบ้าน (๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) และ ยุทธศาสตร์ต่อประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (๒๕๕๘ – ๒๕๖๔) โดยมีความมุ่งหมายในการ จัดทำ ดังนี้

๑.๑ เพื่อให้หน่วยขึ้นตรงกระทรวงกลาโหมและเหล่าทัพใช้เป็นกรอบแนวทางในการ จัดทำแผนงานการเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงกับมิตรประเทศ โดยมีการจัดลำดับ ความสำคัญ เพื่อลดความซ้ำซ้อนและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม และเกิดประโยชน์สูงสุด

๑.๒ เพื่อสร้างความโปร่งใสและเสริมสร้างความไว้วางใจเชื่อใจในการพัฒนาขีด ความสามารถของกองทัพและดำเนินงานด้านการป้องกันประเทศ

๑.๓ เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ และพัฒนาความร่วมมือทางทหารกับประเทศรอบบ้าน ประเทศสมาชิกอาเซียน มิตรประเทศ และกลุ่มองค์การระหว่างประเทศ ทั้งในระดับ ทวิภาคี และ พหุภาคี ซึ่งเป็นการเสริมสร้างความไว้วางใจเชื่อใจระหว่างกัน และเป็นการ ส่งเสริมการพัฒนาขีดความสามารถ ร่วมกันในการรับมือต่อความท้าทายด้านความมั่นคงต่างๆ อันจะนำไปสู่การสร้างสันติภาพ เสถียรภาพ ความมั่นคง และความสงบสุขร่วมกัน

๑.๔ เพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งโดยสันติวิธี และลดโอกาสของการใช้ กำลังในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง เช่น ความขัดแย้งเรื่องพรมแดน และการอ้างสิทธิครอบครอง เหนือพื้นที่ที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ

๑.๕ เพื่อส่งเสริมการมีบทบาทของไทยในเวทีระหว่างประเทศ โดยการมีส่วนร่วมใน การปฏิบัติการร่วม/ผสม และการปฏิบัติการสันติภาพ ซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างเกียรติภูมิของชาติในฐานะ เป็นผู้สนับสนุนการปฏิบัติการร่วม (Interoperability) การเสริมสร้างสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ

๒. แนวความคิดในการดำเนินการ : กระทรวงกลาโหม มีเป้าหมายในการเสริมสร้าง ความร่วมมือด้านความมั่นคงกับมิตรประเทศ ทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี โดยจัดลำดับ ความสำคัญของกลุ่มประเทศในการพัฒนาความร่วมมือ ได้แก่

๒.๑ ประเทศรอบบ้านและประเทศสมาชิกอาเซียน

๒.๒ ประเทศมหาอำนาจ และประเทศคู่เจรจาของการประชุมรัฐมนตรีกลาโหม อาเซียนกับรัฐมนตรีกลาโหมประเทศคู่เจรจา (ASEAN Defence Ministers' Meeting - Plus : ADMM - Plus)

๒.๓ มิตรประเทศอื่นๆ

กระทรวงกลาโหมยังให้ความสำคัญต่อการพัฒนาความร่วมมือภายใต้กรอบ สหประชาชาติ ทั้งนี้ ไทยในฐานะประเทศสมาชิกของสหประชาชาติ มีพันธกรณีในการดำรง และ รักษาสันติภาพและความมั่นคงของโลก ซึ่งนโยบายของรัฐบาลได้ยึดถือแนวทางดังกล่าวเสมอมา และ กองทัพไทยได้ตระหนักถึงพันธกิจและการมีส่วนร่วมในการสร้างสันติภาพและ ความมั่นคงขึ้นในภูมิภาค ต่างๆ ทั้งภายใต้ภารกิจของสหประชาชาติ และภายใต้ภารกิจของ กลุ่มในภูมิภาคอยู่เสมอ โดยได้ส่ง กำลังพลเข้าร่วมในภารกิจมาโดยต่อเนื่อง นอกจากนี้ กระทรวงกลาโหมยังให้ความสำคัญต่อการเข้า ร่วมการประชุมและการจัดกิจกรรมต่างๆ ภายใต้กรอบการประชุมของสหประชาชาติ (United Nations : UN) องค์การว่าด้วยความมั่นคง และความร่วมมือในยุโรป (Organization for Security and Co - operation in Europe : OSCE) และ การประชุมว่าด้วยการส่งเสริมปฏิสัมพันธ์และมาตรการสร้างความไว้วางใจเชื่อใจ

ระหว่างประเทศในภูมิภาคเอเชีย (Conference on Interaction and Confidence Building Measures in Asia : CICA) ที่มีการหารือในประเด็นปัญหาความมั่นคงต่างๆ อีกด้วย

ทั้งนี้ เนื่องจากสถานะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน การกำหนดลำดับความสำคัญและความเร่งด่วนของประเทศเป้าหมายในการพัฒนาความร่วมมือด้านความมั่นคงจึงสามารถเปลี่ยนแปลงได้ รวมทั้งอาจพิจารณาลดหรือเพิ่มมิตรประเทศที่จะดำเนินการพัฒนาความร่วมมือได้ตามเหมาะสม

ทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและการเมืองระหว่างประเทศ

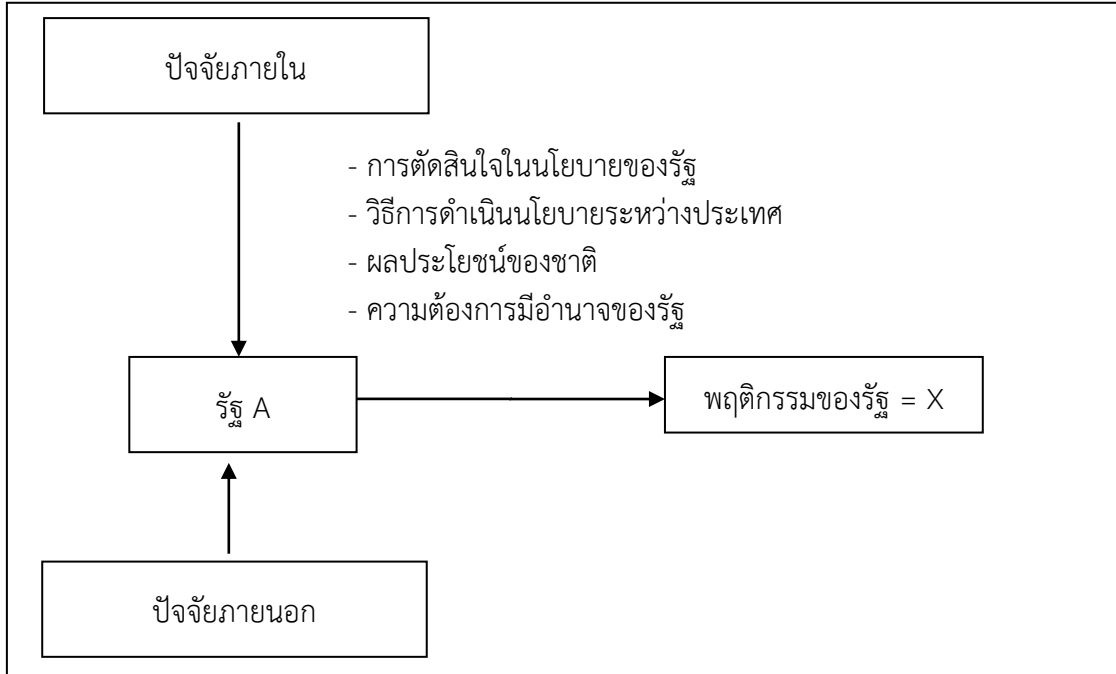
ทฤษฎีที่นักวิชาการในสาขาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศสร้างขึ้นนั้นไม่ได้เป็นทฤษฎีแบบอนุমান (Deductive Theory) ที่เราจะสามารถอนุমান (Deduce) ข้อสรุปและสมมติฐานตามหลักที่ว่าด้วยเหตุและผล (Logic) ได้จากถ้อยแถลงของทฤษฎีนั้น ทฤษฎีที่นักวิชาการสาขาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศสร้างขึ้นนั้นมีลักษณะเป็นกึ่งทฤษฎี (Quasi Theory) ทั้งนี้ ก็เพราะว่าความสัมพันธ์ระหว่างประเทศมีลักษณะเช่นเดียวกับวิชาอื่นๆ ในสาขาสังคมศาสตร์ มีตัวแปรมากมายที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์จึงทำให้ยากต่อการสร้างทฤษฎีตามแบบวิทยาศาสตร์กายภาคการสร้างทฤษฎีในสาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศจึงมีจุดมุ่งหมายที่จะสร้างให้การศึกษาวิชานี้มีระเบียบ แบบแผน และกฎเกณฑ์เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจในเหตุการณ์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งในอดีต และปัจจุบัน เพื่อช่วยให้สามารถทำนายเหตุการณ์ล่วงหน้า และทำให้สามารถควบคุมความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศให้ดำเนินไปตามวิถีทางที่ถูกต้อง (ศิโรตม์ ภาคสุวรรณ, ๒๕๓๑ : ๒๓๗)

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะขอยกทฤษฎีสำหรับอธิบายปรากฏการณ์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและการเมืองระหว่างประเทศ ๕ ทฤษฎี ได้แก่คือ ทฤษฎีปฏิบัติการ (Action Theory) ทฤษฎีเกี่ยวพัน (Linkage Theory) ทฤษฎีดุลอำนาจ (Balance of Power Theory) ทฤษฎีระบบ (Systems Theory) ทฤษฎีเกมส์ (Game Theory) และทฤษฎีการตัดสินใจ (Decision Making Theory)

๑. ทฤษฎีปฏิบัติการ (Action Theory)

ทฤษฎีปฏิบัติการมีสมมติฐานว่าการที่รัฐใดรัฐหนึ่งกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งลงไป ก็เพราะแรงกระตุ้นซึ่งเป็นปัจจัยอย่างหนึ่ง แต่ทฤษฎีการปฏิบัติอธิบายถึงปัจจัยภายใน มากกว่าปัจจัยภายนอก เช่น ความต้องการที่จะรักษาผลประโยชน์ของชาติการตัดสินใจในนโยบายของรัฐ วิถีทางที่รัฐและผู้ตัดสินใจของรัฐดำเนินนโยบายต่างประเทศอุดมการณ์ของรัฐ และความต้องการมีอำนาจของรัฐ เป็นต้น (ศิโรตม์ ภาคสุวรรณ, ๒๕๓๒ : ๒๗-๒๘) ตามที่แสดงไว้ในแผนภาพที่ ๒ - ๑

แผนภาพที่ ๒ - ๑ สมมติฐานของทฤษฎีการปฏิบัติ

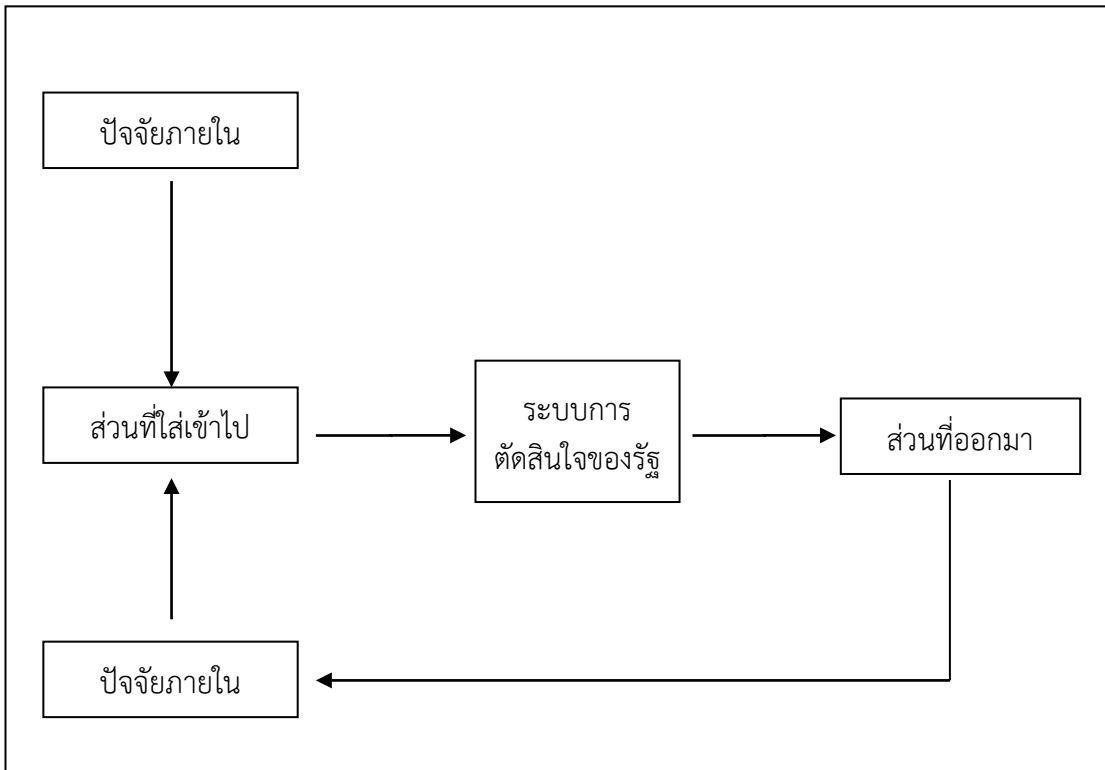
ที่มา : ศิโรตม์ ภาคสุวรรณ, ๒๕๓๒

๒. ทฤษฎีเกี่ยวพัน (Linkage Theory)

ทฤษฎีนี้อธิบายความเกี่ยวพันกันระหว่างการเมืองระหว่างประเทศและการเมืองภายในของประเทศต่างๆ ในแง่ที่ว่าปรากฏการณ์หรือเหตุการณ์ทางการเมืองระหว่างประเทศ ไม่เพียงแต่เกิดจากผลของปรากฏการณ์ทางการเมืองภายในของประเทศต่างๆ แต่ยังสามารถ จะก่อให้เกิดปรากฏการณ์ทางการเมืองภายในของประเทศต่างๆ ได้อีกด้วย ทฤษฎีนี้ให้ความสำคัญ ทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกของรัฐ โดยถือว่าทั้งสองปัจจัยต่างมีส่วนกระตุ้นหรือผลักดัน ให้รัฐกระทำหรือนำนโยบายอย่างใดอย่างหนึ่งมาใช้ในเวทีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ปัจจัยภายใน และภายนอกของรัฐเปรียบเสมือน ส่วนที่ใส่เข้าไป (Input) ซึ่งมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้นำของรัฐ (Decision Maker) เมื่อส่วนที่ใส่เข้าไปผ่านกระบวนการกลั่นกรองพิจารณา (Conversion Process) โดยผู้นำของรัฐหลายขั้นตอนแล้ว (ในแต่ละประเทศกระบวนการกลั่นกรองนี้อาจเหมือนกันหรือ แตกต่างกันไปสุดแล้วแต่ชนิดของระบบทางการเมือง) ก็จะได้ส่วนที่เป็นผลออกมา (Outputs) (ศิโรตม์ ภาคสุวรรณ, ๒๕๓๒ : ๓๒-๓๓) ดังที่แสดงไว้ในแผนภาพที่ ๒ - ๒

แผนภาพที่ ๒ - ๒ สมมติฐานของทฤษฎีเกี่ยวพัน

ที่มา : ศิโรตม์ ภาคสุวรรณ, ๒๕๓๒

๓. ทฤษฎีดุลอำนาจ (Balance of Power Theory)

ทฤษฎีนี้ถือว่าโลกประกอบด้วยรัฐมีจำนวนกว่า ๑๔๐ ประเทศ มีคุณภาพของพลังต่างๆ ซึ่งถ้าหากไม่มีดุลภาพดังกล่าวในโลกแล้ว ซึ่งสันติภาพก็ไม่อาจเกิดขึ้นได้ ทฤษฎีนี้ถือว่าสถานการณ์ระหว่างประเทศมีอิทธิพลสำคัญมากต่อประเทศต่างๆ และถือว่ามีส่วนผลักดันให้รัฐ กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งลงไป

ทฤษฎีนี้ตั้งสมมติฐานว่าถ้าหากสถานการณ์ระหว่างประเทศเป็นไปในรูปที่รัฐ แต่ละรัฐ หรือกลุ่มรัฐแต่ละกลุ่มมีอำนาจทัดเทียมกันแล้ว การรุกรานซึ่งกันและกันก็จะเกิดขึ้นได้ยาก เพราะไม่แน่ใจว่าตนจะเป็นฝ่ายชนะ นอกจากนี้ นักทฤษฎีดุลแห่งอำนาจเชื่อว่าการที่รัฐกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งต่อรัฐอื่นๆ หรือมีปฏิกิริยาตอบโต้บางอย่างใดอย่างหนึ่งต่อการกระทำของรัฐอื่นๆ นั้น ส่วนใหญ่เกิดจากความต้องการ ๒ ประการ ได้แก่ ความต้องการที่จะรักษาไว้ซึ่งอำนาจและอิทธิพล และ ความต้องการที่จะให้ได้มาซึ่งอำนาจและอิทธิพล (ศิโรตม์ ภาคสุวรรณ, ๒๕๓๒ : ๓๔)

๔. ทฤษฎีระบบ (Systems Theory)

ทฤษฎีนี้อธิบายว่าโลกอันประกอบไปด้วยประเทศใหญ่น้อยนั้นเป็นระบบใหญ่ ซึ่งเรียกว่าระบบโลกหรือระบบระหว่างประเทศ (International System) ซึ่งประกอบด้วยระบบบรองอีกหลายระบบ (Sub - System) ดังที่แสดงไว้ในแผนภาพที่ ๒-๓

แผนภาพที่ ๒ - ๓ ทฤษฎีระบบ

ที่มา : ศิโรตม์ ภาคสุวรรณ, ๒๕๓๒

ผู้มีบทบาทหรือตัวกระทำ (Actors) ในระบบที่ ๑ ๒ และ ๓ นั้นได้แก่รัฐและองค์การระหว่างประเทศ เช่น ถ้าในระดับโลกคือระบบที่ ๑ ได้แก่ องค์การสหประชาชาติ ระบบที่ ๒ ก็คือองค์การในส่วนภูมิภาคต่างๆ ซึ่งมีทั้งองค์การด้านการทหาร และองค์การทางด้านเศรษฐกิจและสังคม การเมือง ระบบที่ ๓ ก็คือประเทศหรือรัฐ ระบบที่ ๔ ที่เป็นระบบที่เล็กที่สุด ซึ่งจะ ได้แก่ พรรคการเมือง ผู้นำพรรครัฐบาล ระบบเศรษฐกิจและสังคมภายใน กลุ่มผลประโยชน์ และกลุ่มผลักดัน

นักทฤษฎีระบบเชื่อว่าเมื่อใดที่ระบบโลกมีการเปลี่ยนแปลง ระบบรองลงมาก็จะต้องเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย มิฉะนั้นแล้วความสัมพันธ์ระหว่างระบบโลกกับระบบรองจะยุ่งยากทันทีและยังมีความเชื่ออีกว่าการที่ประเทศต่างๆ ในโลกนี้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งลงไปก็เพื่อจุดประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างดังต่อไปนี้ (ศิโรตม์ ภาคสุวรรณ, ๒๕๓๒ : ๓๕-๓๖)

๑. ต้องการรักษาระบบที่ตนเห็นว่าดีให้คงอยู่ไว้
๒. ต้องการแสดงบทบาทในระบบที่เป็นอยู่ในขณะนั้น
๓. ต้องการสร้างระบบมาใหม่ตามที่ตนต้องการ

๕. ทฤษฎีเกม (Game Theory)

ทฤษฎีเกมอธิบายว่าการเมืองภายในประเทศหรือการเมืองระหว่างประเทศก็ดี ต่างก็มีลักษณะคล้ายเกมชนิดหนึ่งซึ่งมีการแข่งขัน (Competition) และในการแข่งขันนี้จะต้อง มีผู้แสดง

บทบาทหรือตัวกระทำ (Actors) ตั้งแต่สองคนขึ้นไป โดยผู้แสดงเหล่านั้นจะต้องเป็นผู้มีเหตุผลในการเลือกใช้ยุทธศาสตร์ (Strategy) หรือยุทธวิธีที่อำนวยความสะดวกประโยชน์ต่อตนมากที่สุดและในกรณี ที่ต้องเผชิญกับการสูญเสียซึ่งไม่อาจจะทนต่อไปได้ ผู้แสดงจะต้องยอมแพ้ในทันที ถ้าผู้แสดงไม่มีเหตุผล โดยไม่ยอมแพ้ก็จะมีผลทำให้การทำนายของทฤษฎีนี้ผิดทันที (ศิริโรจน์ ภาคสุวรรณ, ๒๕๓๒ : ๓๘)

ทฤษฎีเกมที่ใช้คือแนวทางเกมศูนย์ (Zero Sum Game) และแนวทางเกมไม่ศูนย์ (Non - zero Sum Game) ซึ่งอาจจำแนกออกเป็น เกมบวก (Positive Sum Game) และเกมลบ (Negative Sum Game) (พีรพงศ์ ไวกาสี, ๒๕๔๘ : ๑๙-๒๐)

ทฤษฎีเกมศูนย์ (Zero Sum Game) หมายถึงแนวทางในการตัดสินใจว่าต้องมีผู้ได้ (Winner)และผู้เสีย (Looser) ผู้ตัดสินใจที่จะเล่นเกมนี้จะต้องมีการประเมินอำนาจต่อรอง และต้องมีความมั่นใจว่าตนเองนั้นมีอำนาจตัดสินใจสูงกว่าอีกฝ่ายหนึ่ง ตัวอย่างเช่น ในวงไพ่ ถ้ามีผู้ได้ ๓๐๐ บาท จะต้องมีการเสียรวมกันแล้ว ๓๐๐ บาท ดังนั้น บวก ๓๐๐ รวมกับ ลบ ๓๐๐ จึงเท่ากับศูนย์

ทฤษฎีเกมลบ (Negative Sum Game) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของทฤษฎีเกมประเภทไม่ศูนย์ (Non-zero Sum Game) หมายถึงกรอบการตัดสินใจบนพื้นฐานที่ว่าถ้าเมื่อใดผลการตัดสินใจนั้นจะทำให้ผู้ตัดสินใจทุกฝ่าย เป็นผู้เสีย ผู้ตัดสินใจนั้นจะหลีกเลี่ยงการตัดสินใจดังกล่าว ตัวอย่างคือ นาย ก กับ นาย ข มีการเจรจาต่อรองกัน แต่ในที่สุดก็ทะเลาะกันทำให้การเจรจาต่อรองล้มเหลว และทำให้ธุรกิจของทั้งสองฝ่ายต่างพังทลายไป เพราะนาย ก ซื้อวัตถุดิบจากนาย ข ซึ่งมีราคาถูกและหาซื้อจากที่อื่นไม่ได้ ทำให้ นาย ก มีความได้เปรียบคู่แข่ง ในขณะที่นาย ข ต้องพึ่งนาย ก ซึ่งเป็นลูกค้ารายใหญ่ ซึ่งถ้า นาย ก ไม่ซื้อ วัตถุดิบ นาย ข ก็จะต้องขาดทุน ทฤษฎีเกมลบ ก็อธิบายพฤติกรรมของของนาย ก และ นาย ข ในอนาคต ว่าจะต้องกลับมาเจรจากันใหม่ และมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จในการเจรจาด้วยความจำเป็นของการ หลีกเลี่ยงความเสียหายที่จะเกิดขึ้นกับทั้งสองฝ่าย (จุลชีพ ชินวรรณ, ๒๕๔๗ : ๒-๕)

ทฤษฎีเกมบวก (Positive Sum Game) ซึ่งมีหลักการสำคัญที่อธิบายการตัดสินใจบนพื้นฐานของเหตุและผลว่าผู้ตัดสินใจจะต้องพยายามหาแนวทางที่ได้ทั้งคู่ (Win-Win) ทางออกในการตัดสินใจของทุกฝ่ายคือการประเมินสถานการณ์ของตนเองและของอีกฝ่ายหนึ่งหรือหลายฝ่ายก็ได้และหาแนวทางที่จะมีจุดพบกันของผลประโยชน์ของทุกฝ่ายที่เรียกว่า “เกมบวก” (Positive Sum Game) จุดที่เป็นเกมบวกนั้น ย่อมเป็นจุดรวมของการหักลบผลประโยชน์และต้นทุนของแต่ละฝ่าย โดยมีข้อสรุปว่า การหักลบของแต่ละฝ่ายมีผลบวก (Positive) มากกว่าผลลบ และแน่นอนในทางปฏิบัติบางฝ่ายย่อมมีมากกว่าบางฝ่าย ทั้งนี้ ย่อมขึ้นอยู่กับอำนาจต่อรองหรือความฉลาดและข้อมูลของแต่ละฝ่าย บางคนก็ อาจจะมีอำนาจต่อรองน้อยแต่เข้าใจฝ่ายตรงข้ามและมีข้อมูลมากกว่าก็อาจจะได้ผลประโยชน์สูงกว่า ฝ่ายตรงข้ามซึ่งแม้จะมีอำนาจต่อรองในความเป็นจริงมากกว่าก็ได้ อย่างไรก็ตามการที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้ ย่อมไม่ได้หมายถึงอีกฝ่ายหนึ่งเป็นผู้เสีย เพราะถ้าเป็นเช่นนั้นจะเข้าใจกรอบของทฤษฎีเกมบวก แต่ในทฤษฎี เกมบวก ผลได้อาจจะไม่เท่ากันแต่ทุกฝ่ายสรุปหักลบแล้วต้องเป็นผู้ได้

แนวคิดและทฤษฎีด้านความมั่นคง

ความรู้ความเข้าใจในเรื่องของความมั่นคงนั้นโดยทั่วไปจะเข้าใจว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการทหาร การสู้รบหรือการสงครามเท่านั้น พงษ์ พงศ์สุวรรณ (๒๕๓๖ : ๔๑ - ๔๒) แสดงความเห็นถึงความเข้าใจเช่นนั้นอาจเป็นความจริงในสมัยก่อน เพราะภัยคุกคามที่จะมีผลกระทบต่อประเทศชาติได้ก็คือ การรุกรานด้วยกำลังทหารของชาติที่เหนือกว่าเพื่อยึดครองหรือบีบบังคับให้ประเทศอื่นปฏิบัติตามความต้องการของประเทศตน หากประเทศใดมีกำลังทหารเข้มแข็ง มีการฝึกมาอย่างดี มีขวัญกำลังใจในการต่อสู้ รวมทั้ง มีผู้นำทัพที่ดีมีความสามารถก็จะสามารถป้องกันรักษาเอกราชและ ความมั่นคงปลอดภัยของชาติไว้ได้ ดังนั้น จากความเข้าใจดังนี้จะทำให้มองดูเหมือนว่าความมั่นคง ของชาติ ขึ้นอยู่กับกำลังอำนาจทางทหารเป็นสำคัญ นอกจากนี้ยังได้แสดงความเห็นต่อไปอีกว่า การศึกษาเรื่อง ความมั่นคงนั้นไม่ควรจะจำกัดอยู่เฉพาะในด้านการทหารเท่านั้น เพราะสถานการณ์ ของโลก เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และกำลังทหารก็เป็นเพียงองค์ประกอบอย่างหนึ่งของพลังอำนาจ แห่งชาติเท่านั้น จึงเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า ความมั่นคงแห่งชาติ ควรจะพิจารณาให้ครอบคลุม ปัจจัยด้านอื่นๆ ด้วย เช่น การเมืองเศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี เป็นต้น

ในการศึกษาความหมายของความมั่นคงแห่งชาติ วิชัย ชูเชิด (๒๕๔๔ : ๑๓) พบว่ามีบุคคล สถาบันการศึกษา และหน่วยงานด้านความมั่นคงจำนวนมากได้ให้นิยามความหมายของ ความมั่นคงแห่งชาติไว้หลากหลายแตกต่างกันออกไป โดยให้ความสำคัญต่อองค์ประกอบในด้าน ที่ผู้นั้นสนใจ และยังขึ้นอยู่กับสถานการณ์ความมั่นคงในขณะนั้นด้วย อย่างไรก็ตาม นิยามความหมาย ของความมั่นคงแห่งชาติที่แตกต่างกันนั้น สอดคล้องกับแนวความคิดของ พงษ์ พงศ์สุวรรณ (๒๕๓๖ : ๔๓) กล่าวคือ ความมั่นคงแห่งชาติเป็นการศึกษาหลายมิติ เกี่ยวกับการดำรงอยู่ของประชาชน รัฐบาลหรือประเทศ และเกี่ยวกับการใช้พลังอำนาจของชาติในการเอาชนะภัยคุกคาม หรือการป้องกัน ผลประโยชน์แห่งชาติ

พลังอำนาจของชาติ คือ การเมืองภายในประเทศ การเมืองระหว่างประเทศ เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา การทหาร และวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และการพลังงานและสิ่งแวดล้อม เมื่อมีการ กำหนดนโยบายความมั่นคงแห่งชาติก็จะกำหนดเป็นนโยบาย ๕ ด้าน ตามองค์ประกอบดังกล่าว (ฐิตินันท์ ธีญญสิริ, ๒๕๔๐ : ๑๑)

บูซาน (Buzan ๑๙๕๓ : ๒๔๕ อ้างถึงใน ฐิตินันท์ ธีญญสิริ, ๒๕๔๐ : ๑๒) วิเคราะห์ระดับ ของความมั่นคงว่าสามารถแบ่งได้เป็น ๓ ระดับ ได้แก่ ระดับบุคคล (Individual Security) ระดับชาติ (National Security) และระดับระหว่างประเทศ (International Security) พร้อมทั้งกล่าวว่าแนวคิด เกี่ยวกับความมั่นคง จะต้องมองในภาพรวมให้เห็นว่าความมั่นคงทั้ง ๓ ระดับ มีความสัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้น การพิจารณาความ มั่นคงในระดับใดระดับหนึ่งได้อย่างถ่องแท้จะต้องพิจารณา ความสัมพันธ์กันอีก ๒ ระดับด้วย หากจะพิจารณา เฉพาะความมั่นคงในระดับใดระดับหนึ่งอย่างเป็นเอกเทศก็จะได้แนวความคิดที่ไม่ตรงกับความเป็นจริง

จูลซีฟ ชินวรโรณ (๒๕๔๗ : ๖๑-๖๓) กล่าวว่าความมั่นคง (Security) เป็นแนวคิดที่สำคัญ อีกแนวคิดหนึ่งในวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยทั่วไปมักหมายถึงความเป็นอิสระ หรือ สภาวะปลอดภัยจากภัยคุกคามต่อคุณค่าที่สำคัญ ในระยะแรกๆ แนวคิด “ความมั่นคง” ก็ได้รับอิทธิพลจาก สงครามเย็นและสำนักมองโลกตามจริง (Realist) เช่นเดียวกับแนวคิด “ยุทธศาสตร์” เพียงแต่ความมั่นคง เน้นมิติทางทหารโดยเฉพาะอย่างยิ่งภัยคุกคามทั้งจากอาวุธยุทธศาสตร์หรืออาวุธนิวเคลียร์และอาวุธ

ในแบบ (Conventional Weapons) อื่นๆ ด้วย รัฐจะมั่นคงก็ต่อเมื่อ ไม่เผชิญกับภัยคุกคามที่อาจส่งผลกระทบต่อคุณค่าที่มีความสำคัญยิ่ง อีกทั้งต้องสามารถที่จะรักษาคุณค่าเหล่านี้ได้ ถ้าถูกทำลาย ดังนั้นความมั่นคงในความหมายแคบจึงเกี่ยวข้องกับความสามารถ ของรัฐและสังคมที่จะรักษาเอกลักษณ์อย่างมีอิสรภาพและบูรณภาพ นั่นคือป้องกันเอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งดินแดน และเอกลักษณ์ทางสังคมนั่นเอง

นักวิเคราะห์ความมั่นคงบางคนมองว่า ความมั่นคงหรือไม่มั่นคงของรัฐเป็นผลมาจากโครงสร้างของระบบระหว่างประเทศซึ่งเป็น “อนาธิปไตย” ทำให้รัฐต่างๆ ต้องแสวงหาอำนาจทางทหารเพื่อปกป้องผลประโยชน์ซึ่งนำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างประเทศ อย่างไรก็ตาม การสิ้นสุด ของสงครามเย็นในต้นทศวรรษที่ ๑๙๙๐ ได้นำไปสู่การเปลี่ยนของแนวคิดใหม่ทางด้านความมั่นคง ใน ๕ ประเด็น ดังนี้

๑. ที่มาของภัยคุกคาม แนวคิดความมั่นคงแบบเดิมมองว่าภัยคุกคามมาจาก “รัฐ” อื่นๆ อาจเป็นรัฐเพื่อนบ้านหรือรัฐมหาอำนาจซึ่งมีทั้งโอกาส (ขีดความสามารถ) และแรงจูงใจ (ประเด็นเรื่องดินแดน ชาติพันธุ์ อุดมการณ์ และความเชื่อต่างๆ) แนวคิดใหม่วิจารณ์ว่าความมั่นคงแบบเดิมให้ความสำคัญเฉพาะภัยคุกคามจากภายนอกด้วยกำลังทหารจากรัฐอื่นๆ แต่แนวความคิดใหม่ หลังสงครามเย็นจะวิเคราะห์ภัยคุกคามทั้งจากภายนอกและภายใน ทั้งจากรัฐและผู้เล่นที่ไม่ใช่รัฐ เช่น ขบวนการก่อการร้ายและโจรแบ่งแยกดินแดน รวมทั้งภัยคุกคามต่อประชาชน หรือ “ความมั่นคง ของปัจเจกชน” จากปัญหาความชอบธรรมและการใช้อำนาจรัฐ

๒. ลักษณะของภัยคุกคามในอดีตจะสนใจเฉพาะภัยคุกคามแบบเดิม (Traditional Threats) คือ การคุกคาม “ทางทหาร” จากรัฐอื่น แต่ในปัจจุบันจะมองภัยคุกคามที่กว้างขึ้น ครอบคลุมทั้งการทหาร เศรษฐกิจ และสังคมรวมทั้งสิ่งแวดล้อม หรือที่เรียกว่าภัยคุกคามแบบใหม่ๆ (Non Traditional Threats) เช่นการก่อการร้ายข้ามชาติ อาชญากรรมข้ามชาติ การค้าสตรี เด็กและยาเสพติด ตลอดจนปัญหาความเสื่อมสลายของสภาพแวดล้อม

๓. การตอบสนองต่อภัยคุกคาม ความมั่นคงแบบเดิมเน้นการตอบสนองด้วยกำลังต่อภัยคุกคามทางทหารด้วยการพัฒนาอาวุธหรือแสวงหาพันธมิตรทางทหาร แต่เมื่อลักษณะของภัยคุกคามเปลี่ยนแปลงไปการแก้ไข หรือตอบสนองก็เปลี่ยนแปลงไปจากมิติทางทหารสู่เศรษฐกิจ การเมือง และสังคม เช่น การพัฒนาประชาธิปไตย การสร้างสมรรถนะของรัฐ การพัฒนาประชาสังคม และการพัฒนาเศรษฐกิจ

๔. ผู้รับผิดชอบแนวคิดความมั่นคงแบบเดิม ให้ความสำคัญกับรัฐในการเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ แต่แนวคิดใหม่หลังสงครามเย็นให้ความสำคัญกับการพึ่งพาซึ่งกันและกัน และความร่วมมือของรัฐต่างๆ เพราะความมั่นคงเป็นปัญหาร่วมกันของมนุษยชาติมิใช่ของรัฐใดรัฐเดียว เนื่องจากภัยคุกคามแบบใหม่ๆ (Non Traditional Threats) เป็นภัยคุกคามของทุกคนในโลก ดังนั้น รัฐต่างๆ จึงต้องร่วมมือกันในกรอบพหุภาคีในการจัดการกับปัญหาความมั่นคงยิ่งไปกว่านั้น องค์การระหว่างประเทศทั้งในระดับโลกและระดับภูมิภาคต้องเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในการดูแลจัดการปัญหาความมั่นคงใหม่ๆ เหล่านี้

๕. คุณค่าที่สำคัญ แนวคิดแบบเดิมเน้นการปกป้องคุณค่า (Values) สำคัญของ “รัฐ” เช่นเอกราช ประชาธิปไตย และบูรณภาพแห่งดินแดน แต่แนวคิดใหม่มองว่าคุณค่าเหล่านี้กำลังเปลี่ยนแปลงอันเป็นผลมาจากกระแสครอบโลก (Globalization) รัฐซึ่งเคยเป็นศูนย์กลางของอำนาจ

และคุณค่ากำลังลดความสำคัญ ค่านิยมใหม่จะไปเน้นที่ระดับปัจเจกชนและระดับประชาคมโลก ในระดับปัจเจกชนคุณค่าสำคัญคือสิทธิและความต้องการของมนุษย์ ในระดับประชาคมโลกค่านิยมข้ามชาติกำลังได้รับการพัฒนา เช่น เสรีภาพทางการเมือง และเศรษฐกิจ ตลอดจนการกินดีอยู่ดี และปราศจากภัยข้ามชาติ เช่น โรคภัยไข้เจ็บ ยาเสพติด อาชญากรรม เป็นต้น

แนวความคิดในการสร้างความร่วมมือเพื่อความมั่นคง (Cooperative Security) คือ การพิจารณาใช้ทรัพยากรทางทหารสนับสนุนรัฐบาลในการสร้างความร่วมมือกับประเทศรอบบ้านมิตรประเทศ และประเทศมหาอำนาจต่างๆ ทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี เพื่อสร้างบรรยากาศความเป็นมิตร รักษาความเป็นกลาง ลดเงื่อนไขและลดโอกาสที่จะนำไปสู่ความขัดแย้ง รวมทั้ง ป้องกันไม่ให้ความขัดแย้งขยายขอบเขตออกไปนอกเหนือการควบคุมโดยยึดมั่นในหลักการแนวความคิด เชิงป้องกัน ทั้งนี้ มาตรการดังกล่าวอยู่บนพื้นฐานในการประสานประโยชน์ร่วมกับประเทศต่าง ๆ ภายใต้ยุทธศาสตร์การชนะร่วมกัน (Win - Win Strategy) มิใช่ฝ่ายหนึ่งได้โดยอีกฝ่ายหนึ่งเสียแบบ Zero - Sum Game

รูดินันท์ ธีบุญศิริ (๒๕๔๐ : ๑๓๒ - ๑๓๕) เสนอให้มีการปรับเปลี่ยนแนวคิดยุทธศาสตร์ป้องกันร่วม (Collective Defense Strategy) มาเป็นแนวคิดยุทธศาสตร์ร่วมมือเพื่อความมั่นคง (Security Cooperation Strategy) ยุทธศาสตร์ใหม่นี้มีพื้นฐานมาจากแนวคิดความมั่นคงร่วมมือ (Cooperative Security) ซึ่งนักวิชาการชาวต่างประเทศได้ทำการศึกษาวิจัยในช่วงใกล้สิ้นสุดสงครามเย็น และมีพื้นฐานมาจากแนวคิดการทูตเชิงป้องกัน (Preventive Diplomacy) แนวคิดยุทธศาสตร์ร่วมมือเพื่อความมั่นคงนี้ ยังคงสอดคล้องกับแนวคิดด้านความมั่นคงของประเทศต่างๆ ในภูมิภาค แต่ได้มุ่งขยายความร่วมมือด้านการทหารให้กว้างออกไป โดยสร้างความร่วมมือและความสัมพันธ์ที่ดีด้านการทหารกับทุกๆ ประเทศ เพื่อเสริมสร้างความเป็นมิตรและลดโอกาสเกิดความขัดแย้งซึ่งเท่ากับเป็นการลดโอกาสที่จะเกิดภัยคุกคามต่อความมั่นคงของประเทศได้

ปรีชา ศรีสุข (๒๕๔๑ : ๑๗ - ๑๘) มีความเห็นสอดคล้องกับ รูดินันท์ ธีบุญศิริ โดยกล่าวว่า เมื่อสิ้นสุดความขัดแย้งทางอุดมการณ์ในยุคสงครามเย็น แนวความคิดทางยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงก็เปลี่ยนแปลงไป เพราะเดิมเคยมีภัยคุกคามร่วมเป็นตัวกำหนดยุทธศาสตร์การป้องกันร่วมกัน (Collective Security) แต่เมื่อการเผชิญหน้าทางทหารลดลงกลายเป็นการแข่งขันทางเศรษฐกิจมากขึ้นยุทธศาสตร์การป้องกันร่วมจึงไม่น่าใช้ได้อีกต่อไป อย่างไรก็ตามปัญหาความขัดแย้ง เช่น ปัญหาเส้นเขตแดนทั้งทางบก และทางทะเลยังคงมีอยู่ จึงน่าจะมีแนวความคิดที่จะปรับเป็นยุทธศาสตร์ การสร้างความมั่นคงร่วมกันเพื่อสร้างความไว้วางใจ และป้องกันวิกฤตที่อาจจะเกิดขึ้น

การที่รัฐชาติหรือประเทศมีความมั่นคง มีเอกราชอธิปไตย ประชาชนกินดีอยู่ดีมีเกียรติ และศักดิ์ศรีเป็นเป้าหมายสูงสุดของชาติ การจะบรรลุเป้าหมายดังกล่าวนี้ จำเป็นต้องใช้เครื่องมือ คือ พลังอำนาจของชาติด้านต่างๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและมีประสิทธิภาพ แนวทางการใช้พลัง อำนาจให้บรรลุเป้าหมายของชาติก็คือยุทธศาสตร์ชาติซึ่งปรากฏออกมาในรูปแบบนโยบายระดับต่างๆ ที่สอดคล้องกัน เช่น นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ นโยบายต่างประเทศ และยุทธศาสตร์การป้องกัน ประเทศ เป็นต้น

กล่าวโดยสรุปการศึกษาเรื่องความมั่นคงควรมองอย่างองค์รวมให้ครอบคลุมองค์ประกอบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง คือ การทหาร การเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา และวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ซึ่งก็คือ พลังอำนาจของชาติด้านต่างๆ หรือขีดความสามารถของชาติที่จะทำให้บรรลุผลประโยชน์ของชาติ คือ ความมั่นคงและการมี เอกราชอธิปไตย เนื่องจากสภาพแวดล้อมด้านความมั่นคงในภูมิภาคและของ

โลกเปลี่ยนแปลงไปหลายๆ ประเทศ จึงปรับเปลี่ยนนโยบายด้านความมั่นคงของตนจากการกำหนด ภัยคุกคามร่วมกัน มาเป็นแนวคิดเชิงป้องกันความขัดแย้ง หรือนโยบายความร่วมมือเพื่อความมั่นคง ร่วมกัน การศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับความมั่นคงจะทำให้เข้าใจถึงบทบาทของกองทัพในการ เสริมสร้างความสัมพันธ์และการร่วมมือทางทหารกับประเทศรอบบ้านและประเทศพันธมิตร ในฐานะ ที่เป็นกลไกหนึ่งของรัฐในด้านความมั่นคง และเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างพลังอำนาจทางทหารกับ พลังอำนาจของชาติด้านอื่นๆ

แนวคิดเรื่องผลประโยชน์ของชาติ

พจน์ พงศ์สุวรรณ (๒๕๓๖ : ๑๒๕ - ๑๒๖) กล่าวถึงแนวความคิดในการกำหนดผลประโยชน์ ของชาติ ว่าทำได้ยากเนื่องจากมีลักษณะเป็นนามธรรม และมีปัจจัยเกี่ยวข้องอยู่หลายประการ แต่อาจสรุปได้ว่าผลประโยชน์ของชาติเป็นสิ่งที่ผู้นำในคณะรัฐบาลที่กำลังบริหารประเทศในขณะนั้น กำหนดขึ้นโดยเห็นว่าผลประโยชน์เหล่านั้นมีความสำคัญต่อความอยู่รอดของชาติ บูรณภาพแห่งอาณาเขต ความมั่นคงปลอดภัย และเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้ จะต้องสอดคล้องกับความเห็นของประชาชน ส่วนใหญ่ ไม่เช่นนั้นแล้วรัฐบาลอาจจะไม่มีเสถียรภาพทางการเมืองเพราะขาดเสียงสนับสนุนจาก ประชาชนนั่นเองอย่างไรก็ตามผลประโยชน์ชาติอาจเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลา ตามสถานการณ์ ลำดับ ความสำคัญ ปัญหาที่ประเทศกำลังเผชิญอยู่ และทัศนะของบุคคลผู้มีอำนาจตัดสินใจในยุค สงครามเย็น ผลประโยชน์ของชาติจะเน้นความอยู่รอดปลอดภัย ความมั่นคงของประเทศและกำลัง อำนาจทหาร เป็นหลัก เมื่อหมดยุคสงครามเย็นประเทศรอบบ้านมีความสงบสุขความหวาดระแวง ในความเชื่อ ที่แตกต่างกันเริ่มหมดสิ้นไป แนวความคิดเรื่องผลประโยชน์ของชาติก็เปลี่ยนไป มุ่งเน้นการสร้าง ความร่วมมือเพื่อความมั่นคงและเศรษฐกิจร่วมกัน

ปรีชา ศรีสุข (๒๕๔๔: ๔ - ๕) กล่าวว่าการมองยุทธศาสตร์สมัยใหม่ต้องมองยุทธศาสตร์ และปรากฏการณ์ทางสังคมในลักษณะองค์รวม และมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน เช่น ความขัดแย้ง ความร่วมมือกัน การแข่งขัน ภัยคุกคาม พันธมิตร ดังนั้น การกำหนดผลประโยชน์ของชาติในปัจจุบัน จึงควรมีบรรทัดฐานในการวิเคราะห์ ดังนี้

๑. บรรทัดฐานทางเศรษฐกิจ : รัฐบาลที่มีอารยะธรรมทางปัญญาสูงกว่า มีความเข้มแข็ง และทรัพยากรด้านต่างๆ เข้มแข็งกว่า พยายามใช้พลังอำนาจบีบบังคับ เพื่อแสดงความมั่นคงเหนือรัฐอื่น ทั้งทางตรงและแนวความคิด

๒. บรรทัดฐานทางอุดมการณ์ : เนื่องจากการพัฒนาทางอารยะธรรมที่แตกต่างกัน จึงทำให้เกิดความขัดแย้งกันในด้านความเห็นและความเชื่อ เช่น สงครามศาสนา สงครามอุดมการณ์ ในยุคสงครามเย็น เป็นต้น

๓. บรรทัดฐานด้านความปลอดภัยของสังคม

๔. บรรทัดฐานด้านความต้องการมีอำนาจเหนือรัฐอื่น เช่น การสะสมอาวุธและการเสริมสร้าง กำลังทหารเพื่อประกันความปลอดภัย

สมพงษ์ ชูมาก (๒๕๔๗ : ๑๓๔ - ๑๓) ได้กล่าวถึงบรรทัดฐานบางอย่างที่รัฐใช้ในการกำหนดผลประโยชน์แห่งชาติดังต่อไปนี้

๑. บรรทัดฐานทางเศรษฐกิจ นโยบายที่ส่งเสริมสถานะทางเศรษฐกิจของรัฐถือกันว่าเป็นผลประโยชน์ของชาติ การปรับปรุงดุลการค้าระหว่างประเทศของรัฐ การทำให้อุตสาหกรรม ในประเทศเข้มแข็ง การให้หลักประกันการขุดเจาะทรัพยากรหรือแหล่งพลังงาน ทั้งหมดนี้ถือเป็นสิ่งที่อยู่ในผลประโยชน์ของชาติ

๒. บรรทัดฐานทางอุดมการณ์รัฐบาลของเกือบทุกประเทศใช้อุดมการณ์ทั้งโดยทางการหรือไม่เป็นทางการเพื่อเป็นตัวแสดงเหตุผลในความชอบธรรมและในนโยบายของตน

๓. การเพิ่มพูนอำนาจ แฮนมอร์แกนธอ (Hans Morgenthau) ได้ให้ความเห็นว่าอำนาจทำให้รัฐอยู่รอด เพราะฉะนั้นการได้มาซึ่งอำนาจ จึงเป็นผลประโยชน์แห่งชาติของทุกรัฐ

๔. ความมั่นคงและ/หรือการได้เปรียบทางทหารที่จริงแล้วกองทัพมีบทบาทสำคัญในการกำหนดบทบาทสำคัญในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ แต่บางกรณีรัฐมองว่าความมั่นคง ทางทหารเป็นตัวกำหนดต่ำสุดเกี่ยวกับผลประโยชน์ของชาติ ในขณะที่ผู้สนับสนุนความมั่นคง ทางทหารจะแย้งว่าความรับผิดชอบอันสำคัญของทุกรัฐก็คือการสร้างความปลอดภัยให้ประชาชนคือ ต้องให้ประเทศมีความได้เปรียบทางทหารต่อประเทศอื่น

๕. บรรทัดฐานทางศีลธรรมและทางกฎหมาย การใช้บรรทัดฐานทางศีลธรรมและทางกฎหมายมากำหนดผลประโยชน์ของชาติ ยังเป็นความคลุมเครือว่าถูกหรือผิด เช่น การรุกรานของสหรัฐอเมริกาเข้าไปในปานามา ในเดือนธันวาคม ค.ศ.๑๙๘๑ เพื่อขับไล่ นายพลมานูเอล นอร์เอกา (Manuel Noriega) ผู้นำที่โกงกินคอร์รัปชันอย่างชัดเจนและเกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติดและคุกคามต่อประชาชนสหรัฐอเมริกา ในปานามา

โครีน เฟื่องเกษม (๒๕๓๘ : ๒-๓) กล่าวว่าผลประโยชน์ของชาติ ประกอบขึ้นด้วยมิติที่หลากหลาย และมีระดับแตกต่างกัน โดยทั่วไปผลประโยชน์ของชาติ ซึ่งเป็นเป้าหมายของนโยบายต่างประเทศ ตั้งอยู่บนพื้นฐาน ปัจจัยสำคัญ ๗ ประการ ประกอบด้วย

๑. การรักษาให้ประเทศอยู่รอดเป็นเอกราช
๒. การปกป้องคุ้มครองความมั่นคงปลอดภัย
๓. การส่งเสริมความอยู่ดีกินดี
๔. การรักษาและเพิ่มพูนเกียรติของชาติ
๕. การรักษาและขยายอำนาจของชาติ
๖. การปกป้องและเผยแพร่อุดมการณ์ของชาติ
๗. การส่งเสริมสันติภาพและความสงบเรียบร้อยภายในภูมิภาคและในโลก

สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ ตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ ด้านความมั่นคงทั้งในระดับโลกและในระดับภูมิภาค ตลอดจนปัญหาความมั่นคงรูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้น ภายในประเทศ และส่งผลเชื่อมโยงกับความสัมพันธ์กับประเทศต่างๆ ในประชาคมโลก จึงได้กำหนดผลประโยชน์ของชาติ ดังนี้

๑. การมีเอกราช อธิปไตย และบูรณภาพแห่งอาณาเขต
๒. การดำรงอยู่อย่างมั่นคงของชาติและประชาชนจากการคุกคามทุกรูปแบบ
๓. ความปลอดภัย ความอยู่ดีมีสุข ความเป็นธรรมและการมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์
๔. การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขกับประเทศรอบบ้าน
๕. การมีเกียรติและศักดิ์ศรีในประชาคมระหว่างประเทศ

โครีน เฟื่องเกษม (๒๕๓๘ : ๖๑-๖๔) มีความเห็นว่ายโยบายต่างประเทศ มีความเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของชาติอย่างแยกไม่ออก เนื่องจากนโยบายต่างประเทศมีลักษณะ เป็นเป้าหมาย และผลประโยชน์ที่ผู้กำหนดนโยบายต้องการสำหรับรัฐ ในการติดต่อกับรัฐอื่นๆ นอกจากนั้นยังเป็นแผนงานหรือแนวทางในการแสวงผลประโยชน์ดังกล่าว และเป็นแผนนำไปปฏิบัติ ให้สัมฤทธิ์ผลในการตอบโต้ต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างรัฐ

สรุป ผลประโยชน์ของชาตินั้น กำหนดโดยผู้นำของรัฐบาลทำกำลังบริหารประเทศ กำหนดอาจเปลี่ยนแปลงไปตามสภาวะแวดล้อมของโลกและภูมิภาค ความมั่นคงภายในประเทศ และความมั่นคงของประเทศรอบบ้าน และความสำคัญของปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ ผลประโยชน์ของชาตินั้นเป็นที่มาของการกำหนดนโยบายต่างประเทศ รัฐบาลปัจจุบันถือว่าการมีเอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งอาณาเขต ความปลอดภัย และการอยู่ร่วมกันกับประเทศรอบบ้านอย่างสันติสุข เป็นผลประโยชน์ที่สำคัญยิ่ง ผลประโยชน์ของชาติสามารถนำไปอธิบายถึงพฤติกรรมของรัฐต่างๆ ในสังคมชุมชนระหว่างประเทศ

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยนข่าวกรอง

๑. นายธนากร บั้วรัชฎ์ (๒๕๕๙ : ๓๑ - ๔๘) เสนอเอกสารวิจัยเรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพความร่วมมือกับหน่วยข่าวกรองต่างประเทศเพื่อรับมือกับภัยก่อการร้ายสากล ระบุว่า บุคลากรทางการข่าวทุกระดับตระหนักถึงความจำเป็นในการร่วมมือ/กับหน่วยข่าวกรองต่างประเทศในฐานะที่เป็นแหล่งที่มาของการได้รับประเด็นนำสืบ รวมถึงความร่วมมืออื่นๆ เพื่อป้องกัน สืบสวน และประเมินแนวโน้มภัยการก่อการร้ายในอนาคต ส่วนสาเหตุที่ทำให้ความร่วมมือยังมีประสิทธิภาพไม่เต็มที่เกิดจากความแตกต่างของผลประโยชน์แห่งชาติของแต่ละประเทศ ทำให้แต่ละหน่วยจัดลำดับความสำคัญของภัยคุกคามและภารกิจแตกต่างกัน ขณะที่อุปสรรคสำหรับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านการข่าวของไทยคือ การขาดกฎหมายสนับสนุนและคุ้มครองการปฏิบัติงาน จำนวนบุคลากรและประสบการณ์ยังไม่เพียงพอรองรับภารกิจด้านการต่อต้านการก่อการร้าย ขาดแรงจูงใจในเรื่องค่าตอบแทน ในอีกด้านหนึ่งพบว่าประชาคมข่าวกรองของไทยขาดความเป็นเอกภาพและความไว้วางใจกัน จึงเป็นจุดที่หน่วยข่าวกรองต่างประเทศแสวงประโยชน์ในการเลือกดำเนินความร่วมมือ ส่งผลเสียต่อการวางแผนรวบรวมข่าวสารและแผนปฏิบัติการต่อเป้าหมาย

แนวทางแก้ไขอุปสรรคทำได้โดยการทบทวนภารกิจเพื่อจัดสรรกำลังพลให้สอดคล้องกับภารกิจด้านการต่อต้านการก่อการร้าย ทบทวนนโยบายค่าตอบแทน จัดอบรมหรือถ่ายทอดความรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพให้แก่เจ้าหน้าที่พัฒนาสัมพันธ์และความใกล้ชิดภายในประชาคมข่าวกรองของไทย ขณะเดียวกัน การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานคลังสมองและภาคประชาชนก็เป็น

ทางเลือกหนึ่งในการเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันภัยการก่อการร้าย ในส่วนของหน่วยข่าวกรองต่างประเทมุ่งเน้นการกระชับความสัมพันธ์ด้วยวิธีต่างๆ เพื่อให้เกิดความร่วมมือที่ใกล้ชิดกันมากยิ่งขึ้น

๒. พลตรีบุญชู เกิดโชค (๒๕๕๕ : ๙๒ – ๙๓) เสนอเอกสารวิจัยเรื่อง การบูรณาการงานต่อต้านการก่อการร้ายของไทย ระบุว่าข้อเสนอแนะต่อกรณีประเทศไทยกำลังเผชิญหน้ากับภัยคุกคามจากการก่อการร้ายที่มีลักษณะหลากหลายและซับซ้อนกว่าประสบการณ์ในอดีต และสุดท้ายข้อเสนอเหล่านี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบ เพราะความร่วมมือเป็นปัจจัยสำคัญในการรับมือกับภัยจากการก่อการร้าย โดยข้อเสนอแนะแบ่งเป็น ๓ ระดับ ดังนี้

๒.๑ ระดับยุทธศาสตร์

๒.๑.๑ รัฐบาลจะต้องมีความเข้าใจอย่างชัดเจนว่าปัจจุบันนี้ การก่อการร้ายคุกคามความมั่นคงปลอดภัยของประเทศมากขึ้น ลักษณะประนีประนอมและผ่อนปรนมาตรการด้านความมั่นคงของแทบทุกรัฐบาลที่ผ่านมา เป็นพื้นฐานของความไม่น่าเชื่อถือ และความเข้มแข็งของกำลังอำนาจแห่งชาติ ด้วยการกำหนด “ยุทธศาสตร์การต่อต้านการก่อการร้าย” จะเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญว่ารัฐบาลมีความเข้าใจภัยจากการก่อการร้ายอย่างไร

๒.๑.๒ จะต้องกำหนดท่าที (Position) ต่อปัญหาให้ชัดเจน ทั้งเพื่อแสดงให้นานาชาติเห็นความรับผิดชอบต่อปัญหาของไทยอย่างเหมาะสมเพื่อป้องกันภัยจากการก่อการร้าย และกระตุ้นให้ประชาชนที่เป็นเป้าหมายของการก่อการร้ายได้มีความเข้าใจอย่างถูกต้อง อย่างไรก็ตามการกำหนดท่าทีต้องใช้ความระมัดระวัง เพื่อมิให้กระทบกับความสัมพันธ์ที่อาจกระทบกับผลประโยชน์ที่สำคัญด้านอื่น

๒.๑.๓ กำหนดหรือจัดตั้งหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่เป็น Focal Point อย่างแท้จริงในด้านการกิจต่อต้านการก่อการร้าย ในปัจจุบัน สมช. เป็นหน่วยหลักในด้านนโยบาย ที่ยังไม่ได้แสดงบทบาทหน้าที่ชัดเจน

๒.๑.๔ ส่งเสริมความร่วมมือกับมิตรประเทศ และเอาใจใส่กับพันธมิตรความร่วมมือในระดับต่างๆ ที่ไทยได้รับรองไว้แล้วอย่างจริงจัง

๒.๒ ระดับยุทธการ

๒.๒.๑ กำหนด Code of Conduct ที่ชัดเจนเพื่อประโยชน์ในการประสานงานและให้ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและจากมิตรประเทศ อย่างไรก็ตามจะต้องมีความรัดกุมเพียงพอที่จะเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนปฏิบัติการในประเทศไทยของผู้ก่อการร้าย อีกทั้งมีขั้นตอนที่โปร่งใสตรวจสอบได้ไม่มีช่องว่างให้มิตรประเทศใช้ประโยชน์ได้ง่ายเกินไปแล้วทั้งให้กลายเป็นภาระแก่ประเทศไทยในภายหลัง

๒.๒.๒ ปรับบทบาทของศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากลให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันที่ผู้ก่อการร้ายได้เปลี่ยนวิธีการปฏิบัติไปจากเดิมและสร้างความเสียหายได้มากขึ้น

๒.๒.๓ พัฒนาขีดความสามารถด้านการข่าวระหว่างหน่วยงาน

๒.๒.๔ ติดตามสถานการณ์จังหวัดชายแดนภาคใต้และความขัดแย้งทางการเมืองภายในอย่างใกล้ชิด เพื่อป้องกันมิให้ลุกลามจนกลายเป็นปัญหาในระดับที่สูงขึ้น

๒.๓ ระดับยุทธวิธี

๒.๓.๑ สร้างความเข้มแข็งให้แก่หน่วยปฏิบัติการทางยุทธวิธี โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ต้องรับมือกับสถานการณ์ในช่วงแรก และกำหนดระเบียบปฏิบัติประจำที่ชัดเจน และมีความอ่อนตัวอย่างพอเพียงที่จะอำนวยให้หน่วยงานสามารถรับมือกับสถานการณ์การก่อการร้ายที่เปลี่ยนไป โดยตระหนักถึงอุปสรรคด้านกฎหมายต่อการดำเนินการในกรณีฉุกเฉินของหน่วยปฏิบัติ

๒.๓.๒ เพิ่มพูนขีดความสามารถทางการข่าวยุทธวิธี

๒.๓.๓ จัดทำและพัฒนาแผนปฏิบัติการ และการฝึกให้สอดคล้องกับภัยคุกคาม

๒.๓.๔ พัฒนาการรู้เกี่ยวกับการก่อการร้ายและการต่อต้านการก่อการร้าย ภัยคุกคาม ผลกระทบการดำเนินการของรัฐ และความสำคัญของความร่วมมือจากประชาชนให้เหมาะสม เพื่อความสะดวกในการเข้าถึงและให้ความร่วมมือ โดยมุ่งไปสู่การสร้างความร่วมมือให้ถึงองค์การปกครองท้องถิ่นให้มีความสามารถในเรื่องการรักษาความปลอดภัยและเป็นหูเป็นตาให้กับรัฐ

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

กรอบแนวคิดในการวิจัย ในการศึกษาเรื่องแนวทางการประสานความร่วมมือด้านการข่าวกับประเทศสมาชิกอาเซียน ในโครงการ ASEAN our Eyes ในเอกสารฉบับนี้ เป็นการวางกรอบการปฏิบัติของหน่วยขึ้นตรงกระทรวงกลาโหมและเหล่าทัพ ในเรื่องการดำเนินการประสานความร่วมมือด้านการข่าวให้มีแนวทางที่เป็นเอกภาพ เป็นไปในแนวทางเดียวกัน โดยการจัดลำดับความสำคัญ ลดความซ้ำซ้อน เพื่อให้เกิดผลเป็นรูปธรรมและประโยชน์สูงสุด ซึ่งการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในบริบทข้างต้นจะมีความสัมพันธ์กับกรอบแนวคิดการวิจัย โดยเห็นหนทาง (WAYS) และมีเครื่องมือ (MEANS) จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อนำไปสู่เป้าหมาย (ENDS) คือร่างเอกสารแนวทางตามร่วมมือตามที่ปรากฏดังภาพ

แผนภาพที่ ๒ - ๔ กรอบแนวคิดการวิจัย

ที่มา : ประมวลผลโดยผู้วิจัย, ๒๕๖๒

สรุป

งานข่าวมีความสำคัญต่อความมั่นคงของชาติ ในเรื่องของการได้มาซึ่งข้อมูลสำหรับประกอบการพิจารณากำหนดนโยบายและท่าทีของกระทรวงกลาโหมแนวทางการประสานความร่วมมือด้านการข่าวกับประเทศสมาชิกอาเซียนในโครงการ ASEAN Our Eyes เป็นการศึกษาในกรอบการพัฒนาและเสริมสร้างความร่วมมือด้านการข่าวของส่วนราชการกระทรวงกลาโหมกับมิตรประเทศ โดยยึดถือกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) และยุทธศาสตร์ข่าวกรองแห่งชาติ รวมทั้งเอกสารสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดแนวทางการประสานความร่วมมือด้านการข่าวกับมิตรประเทศ การทบทวนวรรณกรรม จากเอกสารดังกล่าวรวมทั้งจากที่ได้ศึกษาตามแนวความคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีความเพียงพอที่จะใช้เป็นข้อมูลในการศึกษาวิจัยในบทต่อไปได้เป็นอย่างดี

บทที่ ๓

สภาพปัญหาและผลกระทบ

กล่าวนำ

ผู้วิจัยได้เริ่มต้นเขียนบทที่ ๓ ในเรื่องสถานภาพความร่วมมือด้านการข่าวของกระทรวงกลาโหมในโครงการ ASEAN our Eyes เพื่อแสดงให้เห็นถึงที่มา และนำเข้าสู่การรับรู้ถึงปัญหาหรือโจทย์ โดยการผันแปรกรอบแนวความคิดการวิจัยเป็นขั้นตอนของการดำเนินการเพื่อตอบโจทย์วัตถุประสงค์การวิจัย เปรียบเสมือนกรอบแนวความคิดการวิจัย เป็นพิมพ์เขียว ส่วนบทที่ ๓ เป็นการลงมือก่อสร้างความสำคัญจากฐานรากสู่หลังคา ซึ่งบทที่ ๓ นี้ เป็นวิธีการตอบโจทย์หรือ Methodology โดยการใช้ข้อมูลทุติยภูมิ มาเขียนจัดทำเป็นร่างแนวทางได้ประมาณครึ่งหนึ่งของเนื้อหาทั้งหมด และทิ้งท้ายให้ติดตามคำตอบซึ่งจะไปอยู่ในบทที่ ๔

ความร่วมมือด้านการข่าวของกระทรวงกลาโหมในโครงการ ASEAN our Eyes

การดำเนินการในความร่วมมือด้านการข่าวของกระทรวงกลาโหมในโครงการ ASEAN our Eyes เป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินการของความร่วมมือด้านการข่าวกับมิตรประเทศ ภายใต้กรอบการบูรณาการด้านการข่าวของกระทรวงกลาโหม ยุทธศาสตร์ข่าวกรองแห่งชาติ แผนการรวบรวมข่าวกรองระดับสูง และยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี ซึ่งเป็นการปฏิบัติคู่ขนานกับการดำเนินการตามแนวทางเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงของกระทรวงกลาโหม และแนวทางการบริหารจัดการระบบฐานข้อมูลด้านการข่าวของกระทรวงกลาโหม โดยมุ่งเน้นการแลกเปลี่ยนข่าวกรองในระดับยุทธศาสตร์ระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการก่อการร้าย ด้วยการใช้กลไกข่าวกรองระดับยุทธศาสตร์ที่มีอยู่แล้วของแต่ละประเทศในการดำเนินการ โดยมีการประชุมที่เกี่ยวข้องดังนี้

๑. “Our Eyes” Initiative Working Group Meeting เมื่อ ๓๐ พฤศจิกายน - ๑ ธันวาคม ๒๕๖๑ ที่ประเทศอินโดนีเซีย

๒. “Our Eyes” Initiative Working Group Meeting เมื่อ ๒๒ - ๒๕ มกราคม ๒๕๕๙ ที่ประเทศอินโดนีเซีย ร่วมกันพิจารณาคำนิยามของ “ข้อมูลระดับยุทธศาสตร์” (Strategic intelligence /Information) และมีความเห็นร่วมกัน ให้ปรับเปลี่ยนชื่อจาก “Our Eyes Initiative” เป็น “ASEAN our Eyes”

๓. งานเปิดตัวโครงการ “Our Eyes” Initiative และการลงนามในแถลงการณ์ร่วม Joint Statement) ระหว่าง ๒๔ - ๒๖ มกราคม ๒๕๖๑ ที่เกาะบาห์ลี ประเทศอินโดนีเซีย

๔. การประชุมคณะทำงาน ASEAN our Eyes Working Group (AOE WG) ครั้งที่ ๓ ระหว่าง ๓ - ๖ มีนาคม ๒๕๖๓ ณ เมืองบาเล็มปิง สาธารณรัฐอินโดนีเซีย เพื่อแลกเปลี่ยนมุมมองด้านการก่อการร้ายและพิจารณาระเบียบปฏิบัติประจำ (Standard Operating Procedure : SOP) ของ AOE ร่วมกับประเทศสมาชิกอาเซียนและสำนักเลขาธิการอาเซียน ดังนี้

๔.๑ ที่ประชุมฯ ได้แลกเปลี่ยนมุมมองและรับทราบพัฒนาการล่าสุดของการก่อการร้ายในปัจจุบัน รวมถึงแนวโน้มในอนาคต โดยที่ประชุมฯ ตระหนักถึงความจำเป็นของการเพิ่มพูนความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนข้อมูลและการบริหารจัดการชายแดน เพื่อสนองต่อการเคลื่อนย้ายของกลุ่มนักรบต่างชาติ (Foreign Terrorists Fighters : FTFs) ที่มีเพิ่มมากขึ้น

๔.๒ ที่ประชุมฯ ได้ร่วมพิจารณา SOP ซึ่งได้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างและเนื้อหาจากร่างที่กลาโหมอินโดนีเซียได้ยกร่างขึ้น โดยมีสาระสำคัญ สรุปได้ดังนี้

๔.๒.๑ ให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางยุทธศาสตร์ ตามหัวข้อที่กำหนดไว้เดิม คือ ๑) ความรุนแรงสุดโต่ง (Radicalisation) ๒) แนวความคิดหัวรุนแรง (Violent Extremism) และ ๓) การก่อการร้าย (Terrorism) ผ่าน Our Eyes Command Centre ซึ่งอาจเป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นใหม่หรือแสวงประโยชน์จากหน่วยงานที่มีอยู่เดิม

๔.๒.๒ ให้แสวงประโยชน์จากเครือข่ายโครงสร้างการสื่อสารโดยตรงของประเทศสมาชิกอาเซียน (ASEAN Direct Communication Infrastructure: ADI) และให้นำ SOP ของ ADI ที่จะได้รับการพัฒนาขึ้น โดยคณะทำงานตามเอกสารแนวคิด ADI ซึ่งมีบูรไนดารุสซาลามเป็นผู้ริเริ่ม มาผนวกเป็นกลไกในการติดต่อสื่อสารของ AOE

๔.๒.๓ ให้มีการรายงานผลการดำเนินการต่อที่ประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสกลาโหมอาเซียน (ASEAN Defence Senior Officials' Meeting: ADSOM) ผ่านที่ประชุมคณะทำงานเจ้าหน้าที่อาวุโสกลาโหมอาเซียน (ASEAN Defence Senior Officials' Meeting Working Group : ADSOM WG) โดยประธานของที่ประชุม AOE WG ซึ่งจะหมุนเวียนไปในแต่ละปีตามหลักความสมัครใจสำหรับประเด็นเรื่องการเปิดโอกาสให้ประเทศคู่เจรจา (Plus Countries) มีส่วนในการสนับสนุนข้อมูลเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก และพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรด้าน AOE นั้น เห็นควรให้ได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมรัฐมนตรีกลาโหมอาเซียน (ASEAN Defence Ministers' Meeting : ADMM) ก่อน

๔.๔ ให้มีการพัฒนาแนวทางเพิ่มเติมของ SOP ได้แก่ ขั้นตอนการทำงาน (Workflow) คำจำกัดความ (Definition of Terms) มาตรการด้านความปลอดภัย (Security Protocols) และกลไกการติดต่อสื่อสารอื่น นอกจากการแสวงประโยชน์จากระบบ ADI ทั้งนี้ได้กำหนดห้วงการประชุม AOE WG ครั้งต่อไป ในเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๓ ณ อินโดนีเซีย เพื่อให้ได้ข้อยุติต่อร่าง SOP และนำเสนอต่อที่ประชุม ADSOM WG และ ADSOM ในเดือนสิงหาคม ๒๕๖๓

ปัญหา/อุปสรรค และผลกระทบ

แม้ว่าการดำเนินการในความร่วมมือด้านการข่าวของกระทรวงกลาโหมกับประเทศสมาชิกอาเซียน ในโครงการ ASEAN our Eyes จะเป็นการดำเนินการภายใต้กรอบการบูรณาการด้านการข่าวของกระทรวงกลาโหม และกรอบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ตามที่ได้กล่าวไปแล้วนั้น แต่ในประเด็นที่กำหนดว่าในการเสริมสร้างความร่วมมือด้านการแลกเปลี่ยนข่าวกรองระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน

เพื่อรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการก่อการร้ายที่เป็นการแลกเปลี่ยนข่าวกรองในระดับยุทธศาสตร์ที่ผ่านการดำเนินการวิธีตามวงรอบข่าวกรองของแต่ละประเทศที่เรียบร้อยแล้ว และไม่มีการจัดตั้งศูนย์หรือหน่วยงานขึ้นมาใหม่นั้น จึงต้องใช้แต่กลไกข่าวกรองยุทธศาสตร์ที่มีอยู่แล้วของแต่ละประเทศในการดำเนินการ ปัญหาจึงอยู่ที่ว่าความเป็นเอกภาพในการดำเนินการในส่วนของกระทรวงกลาโหม จะต้องมาจากการรวบรวมข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้อง ทั้งจากสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม (สำนักนโยบายและแผนกลาโหม) กองบัญชาการกองทัพไทย และเหล่าทัพ รวมทั้งหน่วยงานด้านความมั่นคงของไทย เพื่อผลิตเป็นข่าวกรองในระดับยุทธศาสตร์ตามที่ได้กำหนด ผลกระทบที่เกิดขึ้นคือการขาดแนวทางในการดำเนินการในเรื่องดังกล่าวในภาพกว้างในเรื่องนี้โดยเฉพาะ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยึดถือเป็นกรอบในการปฏิบัติ ทั้งนี้ จากการรวบรวมข้อมูลทฤษฎี ซึ่งได้แก่ยุทธศาสตร์ข่าวกรองแห่งชาติ (๒๕๕๘ – ๒๕๖๔) คำสั่งกระทรวงกลาโหม เรื่องนโยบายข่าวกรองทหาร งานข่าวกรองต่างประเทศ แนวทางการบูรณาการด้านการข่าวกระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๖๐ แนวทางการบูรณาการด้านการข่าวกรองต่างประเทศ และแนวทางการเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงกับมิตรประเทศของกระทรวงกลาโหม ผู้วิจัยมีความมุ่งหมายเพื่อตอบวัตถุประสงค์ในข้อ ๑ เพื่อศึกษากรอบความร่วมมือด้านการข่าวกรองของกระทรวงกลาโหม กับประเทศสมาชิกอาเซียน จึงสรุปได้ว่าข้อมูลทฤษฎีสามารถนำมาเขียนเป็นการจัดทำร่างแนวทาง การประสานความร่วมมือด้านการข่าวกับประเทศสมาชิกอาเซียนในโครงการ ASEAN our Eyes

(ร่าง) แนวทางการประสานความร่วมมือด้านการข่าวกับประเทศสมาชิกอาเซียนในโครงการ ASEAN our Eyes

ส่วนที่ ๑ : กล่าวทั่วไป

๑. ความมุ่งหมาย : แนวทางการประสานความร่วมมือด้านการข่าวของกระทรวงกลาโหม กับประเทศสมาชิกอาเซียนในโครงการ ASEAN our Eyes จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นกรอบในการพัฒนาและเสริมสร้างความร่วมมือด้านการข่าวกรองของส่วนราชการกระทรวงกลาโหมกับประเทศสมาชิกอาเซียน โดยยึดถือกรอบยุทธศาสตร์ชาติ (๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) รวมทั้งเอกสารสำคัญที่เกี่ยวกับการกำหนดแนวทางการดำเนินการ โดยมีความมุ่งหมายในการจัดทำดังนี้

๑.๑ เพื่อให้หน่วยขึ้นตรงกระทรวงกลาโหมและเหล่าทัพ ใช้เป็นกรอบแนวทางในการจัดทำแผนงานและแผนการปฏิบัติในการดำเนินการประสานความร่วมมือด้านการข่าวของกระทรวงกลาโหมกับประเทศสมาชิกอาเซียน ในโครงการ ASEAN our Eyes โดยการจัดลำดับความสำคัญลดความซ้ำซ้อนและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบูรณาการ การปฏิบัติของหน่วยงานข่าวภายในประเทศ

๑.๒ เพื่อให้งานด้านการข่าวกรองต่างประเทศกระทรวงกลาโหม ที่มุ่งเน้นไปที่ข่าวกรองในระดับยุทธศาสตร์มีการประสานการปฏิบัติและได้รับความร่วมมือกับประเทศสมาชิกอาเซียน ด้วยความพร้อมที่จะมีส่วนร่วมในการแบ่งปันและใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวกรองร่วมกัน อันจะนำไปสู่ความร่วมมือในการแก้ปัญหาต่าง ๆ อย่างราบรื่นและยั่งยืน รวมทั้งรักษาคุณภาพสถานะแวดล้อมระหว่างประเทศไทยมีความพร้อมและขีดความสามารถในการให้การสนับสนุนโครงการ ASEAN our Eyes ได้จริง

๒. การตรวจสอบสถานะแวดล้อมด้านความมั่นคง

๒.๑ ความเปลี่ยนแปลงของบริบทความมั่นคงในระดับโลก

สภาพความท้าทายด้านความมั่นคงของโลก ระบบความสัมพันธ์ของประเทศต่างๆ มีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนผ่านจากระบบขั้วอำนาจเดียว (Unipolar World Order) ที่นำโดยสหรัฐฯ ไปสู่ระบบหลายขั้วอำนาจ (Multipolar World Order) ที่มีจีนและรัสเซียแสดงบทบาทนำ ซึ่งจากนโยบายของสหรัฐฯ ที่มุ่งแก้ปัญหาภายในประเทศเป็นหลัก ทำให้เกิดสุญญากาศของอำนาจ ซึ่งสะท้อนสถานะการเป็นขั้วอำนาจใหม่ โดยอาศัยปัจจัยการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ พลังอำนาจทางการทหารและบทบาททางการเมืองระหว่างประเทศ ขณะที่กลไกความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจที่สำคัญคือ กรอบความร่วมมือกลุ่มประเทศที่มีการพัฒนาและเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว (Brazil Russia India China and South Africa : BRICS) ประกอบด้วยประเทศเศรษฐกิจเกิดใหม่ (Emerging Economy Countries) ที่มีเป้าหมายในการพัฒนาเศรษฐกิจขึ้นทัดเทียมกับกลุ่ม ประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ ๗ ประเทศ (Group of Seven : G7) ก่อให้เกิดพลวัตความร่วมมือทางเศรษฐกิจและความมั่นคงในมิติต่างๆ เพิ่มมากขึ้น โดยคาดการณ์ว่าประเทศในเอเชีย - แปซิฟิก ในอีก ๓ ทศวรรษ จะมีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมากกว่าภูมิภาคอื่นในปี พ.ศ.๒๕๕๓ ซึ่งพลังทางเศรษฐกิจนี้ เป็นปัจจัยที่มีนัยสำคัญยิ่งต่อการปรับเปลี่ยนภูมิยุทธศาสตร์โลก (World's Strategic Landscape) จึงส่งผลให้ประเทศมหาอำนาจใช้มาตรการทางเศรษฐกิจในรูปแบบต่างๆ เป็นเครื่องมือในเวทีการเมืองระหว่างประเทศ นอกจากนี้ องค์กรเอกชน (Non Government Organization : NGO) และองค์กรเหนือรัฐ (Supra Government Organization) อาทิ สหประชาชาติ (United Nations : UN) สหภาพยุโรป (European Union : EU) องค์กรสนธิสัญญาป้องกันแอตแลนติกเหนือ (North Atlantic Treaty Organization : NATO) องค์กรความร่วมมือเซี่ยงไฮ้ (Shanghai Cooperation Organization : SCO) และอื่นๆ กำลังมีศักยภาพในการขึ้นนโยบายและการดำเนินบทบาททำที่ของประเทศต่างๆ โดยอ้างอิงประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน ประชาธิปไตย การปกป้องพลเรือน (Civilian Protection) การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ (Genocide) และสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น

นอกจากนี้ พลวัตความขัดแย้งทางด้านวิถีคิด อุดมการณ์ ความเชื่อ และพลังความศรัทธาทางศาสนา โดยเฉพาะระหว่างอิสลามกลุ่มอนุรักษ์นิยม (Islamic fundamentalism) กับกลุ่มอิสลามสายกลาง และกลุ่มอิสลามที่ต้องการพัฒนาสู่ความทันสมัย (Moderation and Modernization) หรือความขัดแย้งระหว่างนิกายสุหนี่และนิกายชีอะห์ได้ขยายวงกว้างมากยิ่งขึ้น และนำมาซึ่งการเผยแพร่แนวคิดสุดโต่ง (Extremism) โดยการเบี่ยงเบนประเด็นคำสอนด้วยการอ้างอิงแนวทาง “ญีฮาด” ที่ใช้ความรุนแรง ดังเห็นได้จากการปฏิบัติการของกลุ่มรัฐอิสลาม (Islamic State : IS) ที่ส่งผลกระทบให้เกิดสถานการณ์การก่อการร้ายไปทั่วโลก รวมทั้งมีการใช้พื้นที่ของประเทศต่างๆ ในการตอบโต้คู่ปฏิปักษ์เพิ่มมากขึ้นจากกลุ่มที่มีอุดมการณ์ แนวความคิดร่วมกันกับกลุ่มก่อการร้าย หรือจากประชาชนภายในประเทศที่มีแนวโน้มของการรวมองค์กรก่อการร้ายเข้าด้วยกัน ใช้วิธีการก่อการร้ายแบบผสมผสานไม่มีรูปแบบแน่ชัด (aberrations) โดยเฉพาะ Lone wolf หรือ Home Grown Terrorist และก่อตัวในภูมิภาคอินโด - แปซิฟิก ส่วนสภาพความท้าทายด้านความมั่นคงของโลกที่สำคัญอื่นๆ ปัญหากลุ่มรัฐอิสลาม ปัญหาอาวุธนิวเคลียร์ ปัญหาคาบสมุทรเกาหลี ปัญหาทะเลจีนใต้ สงครามการค้าจีน - สหรัฐฯ ยังคงเป็นประเด็นที่สำคัญ สำหรับปัญหาอาชญากรรม

ข้ามชาติ (Transnational Crimes) นั้น ได้มีการนำเทคโนโลยีและเครื่องมือที่ทันสมัยมาใช้ในการปฏิบัติการและขับเคลื่อนให้กลุ่มอาชญากรรมข้ามชาติ สามารถเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายได้มากยิ่งขึ้น อีกทั้ง ปัญหาที่สืบเนื่องจากการเพิ่มขึ้นของประชากรโลกอย่างรวดเร็ว ได้ส่งผลให้สถานะแวดล้อมถูกทำลาย จนนำมาสู่ปัญหาสถานะโลกร้อน นำมาซึ่งภัยพิบัติทางธรรมชาติที่มีความรุนแรง อุณหภูมิสูงขึ้น ปัญหาความไม่มั่นคงทางอาหาร ปัญหาการเคลื่อนย้ายประชากรอย่างผิดปกติ (Unregulated Migration) และปัญหาขาดแคลนน้ำเพื่ออุปโภคบริโภค (Water Security) ที่มีแนวโน้มที่จะเกิด สถานการณ์การแย่งชิงน้ำภายในประเทศ หรือระหว่างประเทศ จนถึงการสร้างความขัดแย้งในบางภูมิภาคของโลก รวมทั้งมีแนวโน้มที่จะต้องเผชิญกับปัญหาโรคอุบัติใหม่ และอุบัติซ้ำที่ทวีความรุนแรงขยายขอบเขตพื้นที่ทำให้ยากต่อการควบคุมอีกด้วย

๒.๒ ความเปลี่ยนแปลงของบริบทความมั่นคงในระดับภูมิภาค

๒.๒.๑ ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ นับเป็นภูมิภาคที่ควบคุมจุดยุทธศาสตร์สำคัญของโลก คือ ช่องแคบมะละกา ที่เชื่อมโยงกับทะเลจีนใต้ ซึ่งทำให้ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ไม่สามารถหลีกเลี่ยงจากสภาพความท้าทายด้านความมั่นคงของโลกได้ ซึ่งประเทศในภูมิภาคได้พัฒนากลไกความร่วมมือเพื่อให้ภูมิภาคเกิดเสถียรภาพ และสามารถแบ่งปันผลประโยชน์ให้ได้อย่างเป็นธรรม อาจกล่าวได้ว่าเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นภูมิภาค ที่มีเสถียรภาพและสันติสุข ประเทศสมาชิกอาเซียนอยู่ร่วมกันอย่างเป็น ครอบครัวเดียวกันเป็น ASEAN Family นอกจากนี้ อาเซียนได้พัฒนาตัวเองจากองค์กรที่มุ่งป้องกันตัวเอง จากภัยคุกคามภายนอกในช่วงสงครามเย็นให้กลายเป็นองค์กรที่มีบทบาทสำคัญในภูมิภาค และมีศักยภาพเป็นที่ยอมรับของโลก อีกทั้ง ประเทศอื่นๆ ในภูมิภาค รวมถึงมหาอำนาจต่างๆ ล้วนให้ความสำคัญกับอาเซียน อาทิ ประธานาธิบดีสหรัฐฯ มักจะเดินทางมาเข้าร่วมการประชุม ASEAN และ EAS ด้วยตนเอง ขณะที่ก็มีอีกหลายประเทศ ที่แสดงความสนใจเข้ามาเป็น Dialogue Partner อาทิ นอร์เวย์ ตุรกี (ปัจจุบันมีสถานะเป็นคู่เจรจาเฉพาะด้าน (Sectoral Dialogue Partner) เริ่มตั้งแต่ (ASEAN Free Trade Area : AFTA) จนถึง (ASEAN Economic Community : AEC) ได้ทำให้การค้าขาย การลงทุน และการบริการระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนด้วยกันเองขยายตัวขึ้น เนื่องจากในอาเซียนมีประชากรรวมกันมากกว่า ๖๐๐ ล้านคน และจะเพิ่มอย่างต่อเนื่อง โดยคาดว่าในปี ๒๕๙๓ อาเซียนจะเป็นเขตเศรษฐกิจที่ใหญ่เป็นอันดับ ๔ ของโลก แซงหน้าญี่ปุ่นและสหภาพยุโรป เป็นรองเพียงจีน อินเดีย และสหรัฐฯ นอกจากนี้ การรวมตัวทางเศรษฐกิจของอาเซียนได้ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ ทางการค้าและการลงทุนระหว่างอาเซียนกับเศรษฐกิจโลกด้วย โดยในปี ๗๓ อาเซียนจะเป็นตลาดที่สำคัญของโลก เนื่องจากมีจำนวนประชากรชนชั้นกลางเพิ่มสูงขึ้นเป็น ๓๓๔ ล้านคน มากเป็นอันดับที่ ๔ ของโลก เป็นรองเพียง อินเดีย จีน และสหภาพยุโรปส่วนในด้านฐานการผลิต ภายในปี ๒๕๙๓ อาเซียน จะมีกำลังแรงงานมากเป็น อันดับที่ ๓ เป็นรองเพียงจีนและอินเดียอีกด้วย ส่งผลให้กรอบความร่วมมืออาเซียน กรอบความร่วมมือ CLMV (Cambodia, Lao PDR, Myanmar และ Vietnam) และกรอบความร่วมมืออื่นๆ อาทิ การประชุมผู้นำ G20 ประจำปี ๒๕๖๒ มีวาระการหารือ ๔ หัวข้อหลัก ได้แก่ ๑) เศรษฐกิจโลก การค้า และการลงทุน ๒) นวัตกรรม เศรษฐกิจดิจิทัล และปัญญาประดิษฐ์ ๓) การแก้ไขปัญหาความไม่เท่าเทียมและการสร้างโลกที่ยั่งยืน และทุกคนมีส่วนร่วม และ ๔) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สิ่งแวดล้อม และพลังงาน ในการประชุมดังกล่าว นายกรัฐมนตรีไทยได้กล่าวถ้อยแถลงในการประชุม ASEAN Summit ครั้งที่ ๓๔ ที่กรุงเทพฯ เมื่อ ๒๒ - ๒๓ มิ.ย.๖๒ ซึ่งย้ำถึงความสำคัญของความร่วมมือเพื่อเสริมสร้างเสถียรภาพ และการเติบโต

ทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน ที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับหัวข้อของวาระการเป็นประธานอาเซียนของไทย คือ “ร่วมมือ ร่วมใจ ก้าวไกล ยั่งยืน (Advancing Partnership for Sustainability)” ทั้งนี้ เพื่อแปรแนวคิดดังกล่าวไปสู่ความร่วมมือที่เป็นรูปธรรม นายกรัฐมนตรีได้เสนอให้สมาชิก G20 โดยเฉพาะกลุ่มที่เป็นคู่เจรจา (Dialogue Partners) ทวีความร่วมมือกับอาเซียนในด้านต่างๆ เช่น การเปิดเสรีทางการค้า และเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบการค้าพหุภาคีโดยการปฏิรูปองค์การการค้าโลก (WTO) การผลักดันให้การเจรจาความตกลงพันธมิตรทางการค้าระดับภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership : RCEP) บรรลุผลภายในปีนี้ การเสริมสร้างความเชื่อมโยง ตลอดจนความร่วมมือเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ การเตรียมการเข้าสู่สังคมสูงอายุ และการอนุรักษ์ และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม การใช้ทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน รวมทั้ง การจัดปัญหาขยะทะเล ตลอดจนการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตตามเป้าหมายดิจิทัลอาเซียนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Digital and Green ASEAN) การสร้างเครือข่ายเมืองอัจฉริยะ และการใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมความครอบคลุมทางการเงิน ซึ่งไทยพร้อมที่จะร่วมมือกับประเทศ G20 ที่สนใจ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ พัฒนาศักยภาพ และแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่ดีต่อไปเป็นสถาปัตยกรรม ด้านความมั่นคง (Security Architecture) ที่สำคัญของภูมิภาคทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม ประเด็นปัญหา ที่สมาชิกยังต้องร่วมกันผลักดัน ให้เกิดการแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง คือ การแก้ปัญหาเรื่องเส้นเขตแดนทั้งทางบก และทางทะเล ที่เชื่อมโยงกับความต้องการในการแสวงประโยชน์จากทรัพยากร ซึ่งอาจเป็นชนวนเหตุของความขัดแย้งได้ในอนาคต รวมทั้งประเด็นสิทธิมนุษยชนที่อาจถูกหยิบยกให้เป็นประเด็นโจมตี เพื่อประโยชน์ทางการเมืองระหว่างประเทศ หรือเพื่อประโยชน์ในการกีดกันทางการค้าจากชาติตะวันตก ส่วนปัญหาข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ระหว่างบางชาติสมาชิก อาทิ เวียดนาม และฟิลิปปินส์ กับจีน แม้ชาติสมาชิกที่ไม่เกี่ยวข้อง จะยังคงสงวนท่าทีและไม่แสดงจุดยืนที่ชัดเจน เพื่อรักษาระยะห่างในประเด็นที่อาจทำร้ายจีน แต่ได้ร่วมสนับสนุนให้มีการหารือ เพื่อการจัดทำแนวปฏิบัติในทะเลจีนใต้ (Code of Conduct : COC) กับจีน โดยจีนมีแนวโน้มที่จะใช้นโยบายผ่อนปรน แต่ในขณะเดียวกันก็ยังคงอหิปไตยเหนือดินแดน เสริมสร้างกำลังทหาร ทั้งอาจมีการใช้ยุทธศาสตร์การป้องปราม (Deterrence Strategy) ในบางห้วงเวลา ขณะที่อาเซียนยังไม่มีท่าทีร่วมเป็นปีกแผ่นหรือแข็งเกร่งเท่าที่ควร ต่อประเด็นปัญหาทะเลจีนใต้ส่วนกรณีการเข้าแทรกแซงในภูมิภาคเพื่อถ่วงดุลอำนาจจีนของสหรัฐฯ และญี่ปุ่น ที่อ้างอิงการบังคับใช้กฎหมาย

ตามมาตรฐานสากล จึงอาจกลายเป็นแนวทางให้ประเทศต่างๆ นำมาตอบโต้จีน ซึ่งน่าจะทำให้สมาชิกอาเซียนประสบปัญหาในการวางบทบาทท่าที และอาจนำไปสู่ปัญหาการขาดความเป็นเอกภาพ ด้านเศรษฐกิจ แม้ว่าประเทศสมาชิกอาเซียนได้รับผลประโยชน์จากการรวมตัวทางเศรษฐกิจแต่เนื่องจากปัจจัยการผลิต (Factors of Production) ในแต่ละประเทศ มีความคล้ายคลึงกัน โดยเฉพาะค่าแรงขั้นต่ำ แต่ภาพรวมสถานะและศักยภาพของอาเซียนมีมากขึ้น เพราะเป็นทั้งแหล่งทรัพยากร และแรงงาน รวมถึงเป็นตลาดขนาดใหญ่ที่ยังมีกำลังซื้อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ภาคพื้นทวีปหรืออนุภูมิภาค กลุ่มแม่น้ำโขง อีกทั้งอาเซียนยังคงเป็น Bloc ที่มีความสำคัญทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ที่ผ่านมา ประสบความสำเร็จ ทั้งในเรื่องการสร้างเสถียรภาพในภูมิภาค การลดอุปสรรคทางการค้า และความเชื่อมโยงระหว่างคน รวมทั้งความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ทั้งในอาเซียนและกับประเทศคู่เจรจน่าจะมีความคืบหน้า แต่อาเซียนจะยังคงเผชิญความท้าทาย

หลายอย่าง ตลอดจนการรักษาสมดุลความสัมพันธ์กับมหาอำนาจ โดยเฉพาะระหว่างสหรัฐฯ กับจีนในภูมิภาค ซึ่งมีได้แปลว่าอาเซียนไม่เข้มแข็งหรือไม่สามารถเป็นที่พึ่งพิงได้ สำหรับไทยมีอัตราเติบโตทางเศรษฐกิจที่เกือบท่ำที่สุดในอาเซียน โดยเมื่อปี ๖๑ การเติบโตผลิตภัณฑ์มวลรวม (GDP) ของไทยอยู่ที่ร้อยละ ๓.๕ ในขณะที่อัตราเฉลี่ยของภูมิภาคอาเซียนอยู่ที่ร้อยละ ๕.๑

๒.๒.๒ การขยายตัวของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในระดับภูมิภาค พัฒนาการของกลุ่มประเทศอาเซียนหลังจากการจัดตั้ง “ประชาคมอาเซียน” ในปี พ.ศ.๒๕๕๘ ทำให้กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนมีความเชื่อมโยงกันมากขึ้น ทั้งทางการเมือง ความมั่นคง เศรษฐกิจ และสังคม อันจะนำไปสู่การเสริมสร้างพัฒนาการทางการเมืองและเศรษฐกิจของประเทศสมาชิกรวมทั้งเพิ่มโอกาสการติดต่อเชื่อมโยงผ่านเส้นทางคมนาคมในภูมิภาค อย่างไรก็ตามการเป็นประชาคมเป็นความท้าทาย โดยเฉพาะการที่ประเทศสมาชิกยังมีลักษณะการปกครองและเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน การสร้างความเป็นประชาคมและการเปิดกว้างของการติดต่อระหว่างกันอย่างเสรี ทำให้มีความเสี่ยงที่จะเกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นการย้ายถิ่นฐานของประชากรในภูมิภาคและการขยายตัวของอาชญากรรมข้ามชาติ และเศรษฐกิจนอกระบบ

๒.๒.๓ ความขัดแย้งทางดินแดนและการใช้กำลังทางการทหาร ยังคงมีปัญหาคือความไม่เข้าใจและความหวาดระแวงที่อาจทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างไทยกับประเทศรอบบ้าน แต่สามารถจำกัดขอบเขตและระดับความรุนแรงให้อยู่ในเฉพาะพื้นที่ โดยเป็นผลจากการเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือที่ใกล้ชิดกัน เช่น กลไกความร่วมมือกับประเทศที่มีเขตแดนติดกัน เช่น คณะกรรมาธิการร่วมว่าด้วยความมั่นคงทวีปเอเชีย (Joint Commission : JC) และคณะกรรมการชายแดนทั่วไป (General Border Committee : GBC) และการเสริมสร้างความสัมพันธ์ทางการทูตเชิงป้องกัน รวมถึงทิศทางความร่วมมือของประเทศในภูมิภาคที่มุ่งสู่การเป็นประชาคมอาเซียน อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ข้อพิพาทในภูมิภาค สถานการณ์ภายในของประเทศรอบบ้าน และบทบาทของประมุขมหาอำนาจที่เกี่ยวข้องกับภูมิภาค และการที่ประเทศไทยมีชายแดนทั้งทางบกและทางทะเลติดกับประเทศรอบบ้านหลายประเทศ โดยยังมีปัญหาความไม่ชัดเจนของเส้นเขตแดนและอาณาเขตทางทะเลระหว่างกัน รวมถึงมีสิ่งบ่งชี้ถึงการเพิ่มงบประมาณทางทหารของประเทศในภูมิภาค จึงยังคงมีความเสี่ยงที่จะนำไปสู่การใช้กำลังทหารต่อกันหากเกิดความขัดแย้งรุนแรง และไม่มีการบริหารจัดการปัญหาพร้อมกันที่มีประสิทธิภาพ

๒.๒.๔ ความมั่นคงและผลประโยชน์ทางทะเล ปัจจุบันผลประโยชน์ทางทะเลของประเทศไทยมีมูลค่าสูง และในเชิงภูมิรัฐศาสตร์ประเทศไทยเป็นจุดยุทธศาสตร์เส้นทางการเดินเรือที่สำคัญในภูมิภาค และเป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล ส่งผลให้มหาอำนาจต่างๆ มุ่งที่จะรักษาและแผ่ขยายอิทธิพลของตนเองในพื้นที่ดังกล่าว ทั้งนี้ภัยคุกคามต่อความมั่นคงทางทะเลของประเทศไทยที่สำคัญ ได้แก่ ปัญหาการอ้างสิทธิ์ทับซ้อนทางทะเล ปัญหาการทำลายสิ่งแวดล้อม ปัญหาอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับทะเล ปัญหาการลักลอบขนส่งสิ่งผิดกฎหมายทางทะเล การลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย และการกระทำอันเป็นโจรสลัด

๒.๓ ภัยคุกคามด้านการก่อการร้าย

๒.๓.๑ สถานการณ์ก่อการร้ายโลกในภาพรวมบรรเทาลงต่อเนื่องในปี ๒๕๖๒ จากการปราบปรามกลุ่มรัฐอิสลาม (Islamic State : IS) ของกองกำลังสหรัฐฯ และพันธมิตร อย่าง

จริงจังกตั้งแต่ปี ๒๕๕๙ ทำให้ยึดคืนพื้นที่ทั้งหมดของกลุ่ม IS ในซีเรียและอิรักได้ เมื่อมีนาคม ๒๕๖๒ และสังหารนาย Abu Bakr al-Baghdadi ผู้นำกลุ่ม IS ที่หลบซ่อนตัวอยู่ในซีเรีย เมื่อ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๒ อย่างไรก็ตาม กลุ่ม IS และขบวนการยังถือเป็นภัยคุกคามสำคัญของโลก เนื่องจากยังคงมีความเคลื่อนไหวและมีการวางแผนก่อเหตุอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบัน มีนักรบ IS อยู่ในซีเรีย และอิรัก ประมาณ ๑๔,๐๐๐-๑๘,๐๐๐ คน เป็นนักรบต่างชาติ (Foreign Terrorist Fighters : FIFs) ประมาณ ๓,๐๐๐ คน และมีเงินทุนสำรองกว่า ๕๐ - ๓๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ ทั้งนี้ แม้ขบวนการ IS ในภูมิภาคต่างๆ มีอิสระในการเคลื่อนไหว แต่ยังคงรับนโยบายและแนวทางการต่อสู้จาก IS กลุ่มหลัก และยังคงให้ความสำคัญกับความเคลื่อนไหวทางออนไลน์ทั้งการโฆษณาชวนเชื่อ เผยแพร่อุดมการณ์และแนวคิดรุนแรง รวมถึงสร้างแรงบันดาลใจแก่สมาชิกและผู้สนับสนุน ขณะเดียวกันกลุ่มก่อการร้ายสำคัญกลุ่มอื่นและขบวนการที่อยู่ในภูมิภาคต่างๆ ทั้งกลุ่ม AL - Qaeda (AQ) และกลุ่ม Taliban ก็ยังมีความเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่อง ทำให้สถานการณ์การก่อการร้ายโลกยังไม่มีความนิ่งจะยุติลงอย่างแท้จริง

๒.๓.๒ สถานการณ์การก่อการร้ายในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ยังน่าห่วงกังวล โดยเฉพาะในอินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และมาเลเซีย โดยปรากฏแผนการก่อเหตุทั้งที่ก่อเหตุสำเร็จและถูกสกัดกั้นได้จำนวนมาก วิธีการก่อเหตุระเบิดฆ่าตัวตายถูกนำมาใช้บ่อยครั้งขึ้น ขณะที่แผนการก่อเหตุมีความซับซ้อน รุนแรง และมีพัฒนาการมากขึ้น การบ่มเพาะแนวคิดรุนแรงในครอบครัว มีแนวโน้มขยายตัว สตรีและเด็กเริ่มเข้ามามีบทบาทในการปฏิบัติการมากขึ้น ในปี ๒๕๖๒ ขบวนการกลุ่ม IS เคลื่อนไหวรุนแรงมากที่สุด เช่น กลุ่ม Jamaah Ansharut Daulah (JAD) ในอินโดนีเซีย และกลุ่ม Abu Sayyaf Group (ASG) ในฟิลิปปินส์ และยังคงต้องการจัดตั้งสาขาและขยายพื้นที่เคลื่อนไหวให้ครอบคลุมทั้งฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย มาเลเซีย และพื้นที่ภาคใต้ของไทย สำหรับขบวนการกลุ่ม AQ โดยเฉพาะกลุ่ม AL - Jemaah Al - Islamiyah (JI) ในอินโดนีเซีย ยังคงพยายามฟื้นฟูกลุ่มขึ้นมาใหม่ โดยมีการชักชวนสมาชิกใหม่ (ผ่านกิจกรรมด้านดาวะห์และในโรงเรียนสอนศาสนา) ส่งสมาชิกไปฝึก การสู้รบ ระดมเงินทุน และชักชวนอาวุธเพื่อไว้ใช้ในการก่อเหตุ นอกจากนี้ ปรากฏข้อมูลชาวอินโดนีเซียและมาเลเซียที่ยังต้องการเดินทางไปพื้นที่สู้รบนอกภูมิภาคเช่น ซีเรีย อัฟกานิสถาน และอียิปต์แต่ส่วนใหญ่ถูกสกัดกั้นไว้ได้ ทั้งนี้ ชาวเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ยังอยู่ในพื้นที่สู้รบ ส่วนมากถูกควบคุมตัวอยู่ในค่ายผู้พลัดถิ่นเมือง Al - Haul ซีเรีย ขณะที่ผู้ที่เดินทางกลับมาตุภูมิแล้ว ส่วนใหญ่เป็นสตรีและเด็ก

๒.๓.๓ กลุ่มก่อการร้ายและกลุ่มหัวรุนแรง

๒.๓.๓.๑ กลุ่ม IS และกลุ่มที่เกี่ยวข้อง มีกรณีชาวอินโดนีเซียพยายามใช้ไทยเป็นทางผ่านเพื่อเดินทางไปเข้าร่วมกับกลุ่ม IS สาขาจังหวัดโคราชานในอัฟกานิสถาน บางกลุ่มสามารถเดินทางไปได้สำเร็จ แต่บางกลุ่มถูกสกัดกั้นและส่งกลับประเทศต้นทาง โดยนับตั้งแต่ปี ๒๕๕๐ - ๒๕๖๒ มี Foreign terrorist Fighters (FTFs) เดินทางผ่านไทยหรือเข้า - ออกไทย รวม ๘๑ คน ขณะที่กลุ่มหัวรุนแรงต่างชาติยังคงเคลื่อนไหวผ่านสื่อสังคมออนไลน์อย่างต่อเนื่อง ทั้งเผยแพร่บ่มเพาะแนวคิดรุนแรง และชักชวนให้ชาวไทยเข้าร่วมกลุ่ม โดยมีรูปแบบและเนื้อหาที่หลากหลายมากขึ้น สำหรับกรณีที่อียิปต์จับกุมนายอิบรอเฮง มิส นักศึกษาชาวไทย เนื่องจากต้องสงสัยว่าเกี่ยวข้องกับขบวนการกลุ่ม Muslim Brotherhood (MB) และกลุ่ม IS โดยหลังจากการสืบสวนไม่ปรากฏข้อมูลตามข้อกล่าวหา ปัจจุบัน นายอิบรอเฮง กลับมาพักอาศัยในไทยแล้ว ทั้งนี้ จนถึงปัจจุบันยังไม่ปรากฏว่ามีชาวไทย

เป็นสมาชิกกลุ่มก่อการร้ายสากล มีส่วนเกี่ยวข้องกับแผนก่อเหตุ หรือเดินทางไปเข้าร่วมกับกลุ่มก่อการร้ายในพื้นที่สู้รบต่างๆ

๒.๓.๓.๒ กลุ่มก่อการร้ายที่อิหร่านให้การสนับสนุน ยังคงพยายามรวบรวมข่าวสารของฝ่ายตรงข้ามในไทย อาทิ ผลประโยชน์ของคู่ขัดแย้ง โดยเฉพาะอิสราเอล และเริ่มหันมาแสวงหาประโยชน์จากพลเมืองชาวเอเชียใต้ในการรวบรวมข่าวสารของฝ่ายตรงข้ามในประเทศต่างๆ ทั้งนี้ มีแนวโน้มสถานการณ์อาจจะพัฒนาไปสู่ความรุนแรงมากขึ้นหลังจากปฏิบัติการของสหรัฐฯ ที่สังหารพลตรี Qassem Suleimani ผู้บัญชาการกองกำลัง “Quds Force” ของอิหร่านเมื่อเดือนมกราคม ๒๕๖๓ อาจทำให้ไทยเสี่ยงที่จะถูกใช้เป็นสถานที่ในการก่อเหตุต่อเป้าหมายของกลุ่มเหล่านี้ได้ในอนาคต

๒.๓.๓.๓ กลุ่มชาวโรฮิงจาหัวรุนแรง ไม่ปรากฏความเคลื่อนไหวที่เกี่ยวข้องกับไทยในลักษณะการจัดหาอาวุธ และระดมเงินทุนดังเช่นในอดีต แต่พบการเผยแพร่เนื้อหาเกี่ยวกับการก่อเหตุของกลุ่ม Arakan Rohingya Salvation Army (ARSA) ในเมียนมา ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ภายในกลุ่มชาวโรฮิงจาที่อาศัยอยู่ในไทยหลายครั้ง อย่างไรก็ตามหลังจากผู้ประท้วงชาวฮ่องกงนัดชุมนุม และประกาศสนับสนุนชาวอุยกูร์ในเขตปกครองตนเองซินเจียงของจีน และการเคลื่อนไหวเดินขบวนของชาวมุสลิมในมาเลเซียและอินโดนีเซียเพื่อเรียกร้องให้ทางการจีนยุติการละเมิดสิทธิมนุษยชนชาวอุยกูร์ ทำให้ไทยยังคงต้องให้ความสนใจและติดตามความเคลื่อนไหวของชาวอุยกูร์หัวรุนแรงและองค์กรของชาวอุยกูร์ โดยเฉพาะในภูมิภาค เนื่องจากอาจกลับเข้ามาเคลื่อนไหวในไทย หรือใช้ความรุนแรงต่อชาวจีนหรือผลประโยชน์ของจีนในไทย เพื่อตอบโต้ทางการจีน

๒.๓.๓.๔ กลุ่มชาวอุยกูร์หัวรุนแรง ภัยคุกคามจากการก่อเหตุรุนแรงหรือความเคลื่อนไหวของกลุ่มชาวอุยกูร์หัวรุนแรงในไทยยังไม่ปรากฏ โดยกลุ่มนักสิทธิมนุษยชนและกลุ่มองค์กรของชาวอุยกูร์หันไปเคลื่อนไหวในมาเลเซีย และอินโดนีเซีย อย่างไรก็ตามเนื่องจากเหตุรุนแรงที่ยังคงเกิดขึ้นในเมียนมา และปัญหาการจัดการผู้อพยพชาวโรฮิงจายังไม่สามารถดำเนินการได้ทำให้มีความเป็นไปได้ที่ไทยจะถูกใช้เป็นทางผ่านของผู้อพยพชาวโรฮิงจา เพื่อเดินทางไปมาเลเซียและอินโดนีเซียหรือเป็นพื้นที่เคลื่อนไหวของกลุ่มชาวโรฮิงจาหัวรุนแรงโดยเฉพาะกลุ่ม ARSA ในการพบปะหรือระดมเงินทุน

๒.๓.๓.๕ กลุ่ม AQ และกลุ่มที่เกี่ยวข้อง ปัจจุบันไม่พบพฤติการณ์ต้องสงสัยของกลุ่มที่จะเคลื่อนไหวก่อเหตุในไทย อย่างไรก็ตาม จากการที่กลุ่ม AQ กำหนดแนวทางให้กลุ่มสาขาสามารถวางแผนก่อเหตุและมีอิสระในการปฏิบัติการด้วยตนเอง ทำให้กลุ่ม AQ สามารถคงบทบาทและอิทธิพลอยู่ในพื้นที่ต่างๆ เช่นกลุ่ม JI ในอินโดนีเซีย ที่พบข้อมูลบ่งชี้ถึงการเตรียมการรื้อฟื้นกลุ่มและความต้องการที่จะกลับมาก่อเหตุอีกครั้ง ทำให้ไทยไม่อาจไว้วางใจต่อการเคลื่อนไหวดังกล่าวได้ และยังคงต้องประสานความร่วมมือกับต่างประเทศในประเด็นนี้อย่างต่อเนื่อง

๒.๓.๓.๖ กลุ่มหัวรุนแรงอื่นๆ และกลุ่มผู้นิยมแนวคิดรุนแรงขวาจัด ปัจจุบันมีความเคลื่อนไหวมากขึ้นในหลายประเทศโดยเฉพาะประเทศตะวันตก และมีแนวโน้มจะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าจะยังไม่เกิดเหตุจากกลุ่มคนเหล่านี้ในไทย แต่มีความเป็นไปได้ที่ชาวไทยและผลประโยชน์ของไทยอาจตกเป็นเป้าหมายการก่อเหตุในประเทศอื่นได้อีก ขณะที่กลุ่มบุคคลที่ได้รับแนวคิดและวิธีการก่อเหตุของกลุ่มก่อการร้ายที่อาจวางแผนและก่อเหตุ เพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะตัว และ

การแทรกแซงและกดดันไทยของต่างประเทศ เฉพาะอย่างยิ่งกรณีการส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดน นักโทษ หรือ บุคคลต้องสงสัยว่าเกี่ยวข้องกับกรก่อการร้าย ซึ่งถือเป็นภัยคุกคามสำคัญที่กระทบต่อความมั่นคงของไทยเช่นกัน

๒.๔ ความท้าทายความมั่นคงในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน

๒.๔.๑ เวียดนาม เป็นประเทศที่แสดงบทบาทนำในกรอบความร่วมมือ CLMV นอกจากนั้น เวียดนามมีที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่สำคัญต่อระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก - ตะวันตก (East-West Corridor) และมีความสำคัญต่อสมุทธานุภาพ (Sea power) ในภูมิภาค อีกทั้งยังเป็นประเทศที่มีกรณีพิพาทกับจีนในปัญหาในทะเลจีนใต้ จึงเป็นเป้าหมายการเพิ่มปฏิสัมพันธ์จากมหาอำนาจ ทั้งสหรัฐอเมริกา รัสเซีย รวมทั้งอินเดีย โดยเวียดนามได้ดำเนินยุทธศาสตร์ มุ่งพัฒนาศักยภาพด้านการทหารเพื่อความมั่นคงของประเทศ ซึ่งส่งผลกระทบต่อดุลอำนาจกำลังรบของภูมิภาค นอกจากนี้ เวียดนามยังคงมีพื้นที่อ้างสิทธิทับซ้อนทางทะเลกับไทย และมาเลเซียในอ่าวไทย ตลอดจนประสบปัญหาการทำการประมงรุกล้ำน่านน้ำอย่างต่อเนื่อง

๒.๔.๒ อินโดนีเซีย เป็นประเทศที่ใหญ่ที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ภูมิศาสตร์ที่เป็นรัฐหมู่เกาะกระจายตัวทอดยาว ตั้งแต่ตะวันตกของมหาสมุทรแปซิฟิกจนถึงตอนใต้มหาสมุทรอินเดีย ตั้งอยู่บนพื้นที่ระหว่าง ๒ ทวีป คือ ทวีปเอเชีย และทวีปออสเตรเลีย อินโดนีเซีย จึงกลายเป็นจุดสนใจทางการเมืองและรัฐศาสตร์ของ ๓ กลุ่มคือ จีน กลุ่มประเทศที่นับถือศาสนาอิสลาม และสหรัฐอเมริกา ทั้งนี้ อินโดนีเซียถูกจับตามองอีกครั้ง หลังจากสหรัฐฯ ได้วิเคราะห์ท่าทีของจีนที่พยายามแผ่ขยายอิทธิพลเข้ามาในทะเลจีนใต้ โดยเฉพาะการก่อสร้างและพัฒนาสนามบิน รวมทั้งทำเทียบเรือในหมู่เกาะสแปรตลีย์ ว่าเป็นการคุกคามทางยุทธศาสตร์ และผลประโยชน์ของสหรัฐฯ ในเอเชียแปซิฟิก อย่างไรก็ตาม อินโดนีเซียยังคงเผชิญความท้าทายด้านความมั่นคงโดยเฉพาะปัญหาการก่อการร้าย โดยกลุ่มเจมาห์ อันซารุจ เตละห์ (Jemaah Ausharut Dualah : JAD) แม้จะถูกกวาดล้างปราบปรามอย่างหนัก แต่ยังคงเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งสามารถขยายพื้นที่เคลื่อนไหวมากขึ้น โดยปรับเปลี่ยนรูปแบบการปฏิบัติการเป็นกลุ่มขนาดเล็ก (ประมาณ ๓ - ๕ คน) เพื่อหลีกเลี่ยงการติดตามตรวจสอบของทางการ ขณะที่การบ่มเพาะแนวคิดรุนแรงในอินโดนีเซียมีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้น ทั้งการบ่มเพาะผ่านกลุ่มเพื่อน โรงเรียน มัสยิด และชุมชน รวมถึงครอบครัว ซึ่งยากต่อการพิสูจน์ทราบความเคลื่อนไหว ทั้งนี้ ในปี ๒๕๖๒ ยังคงพบชาวอินโดนีเซียหัวรุนแรงพยายามเดินทางไปยังพื้นที่สู้รบนอกประเทศ ทั้งพื้นที่ทางตอนใต้ของฟิลิปปินส์ และสาขาจังหวัดโคราซานในอัฟกานิสถาน โดยใช้เส้นทางผ่านไทย และมาเลเซีย ขณะที่รูปแบบยังคงเป็นลักษณะกลุ่มขนาดใหญ่หรือเดินทางพร้อมครอบครัว

๒.๔.๓ ฟิลิปปินส์ ในห้วง ๕๐ ปีที่ผ่านมา ฟิลิปปินส์ประสบกับอุปสรรคมากมาย ในการแก้ปัญหาการแบ่งแยกดินแดนในมินดาเนา แม้ว่าจะเคยมีการลงนามในข้อตกลงสันติภาพ จนนำไปสู่การจัดตั้งเขตปกครองตนเอง มุสลิมมินดาเนาเป็นครั้งแรกเมื่อปี ๕๒ แต่สันติภาพก็ไม่มั่นคงถาวรเกิดการสู้รบบ่อยครั้งระหว่างกองกำลังทั้งสองฝ่าย และกลุ่มแบ่งแยกดินแดน เนื่องจากข้อตกลงสันติภาพไม่ได้เป็นที่ยอมรับของทุกคนในกลุ่มแบ่งแยกดินแดน ที่สมาชิกบางกลุ่มยังมีอุดมการณ์ต้องการแบ่งแยกดินแดนโดยเด็ดขาด ทำให้แยกตัวออกไปตั้งกลุ่มใหม่ต่อสู้กับรัฐบาล ประกอบกับผู้นำรัฐบาลในแต่ละสมัย มีนโยบายการแก้ปัญหาที่แตกต่างกัน ปัจจุบัน ฟิลิปปินส์ยังคงเผชิญความท้าทายด้านความมั่นคงโดยเฉพาะปัญหาการก่อการร้ายในภาคใต้ของฟิลิปปินส์ยังเป็นพื้นที่เคลื่อนไหว

สำคัญของกลุ่ม FTFs โดยคาดว่าจะยังคงมี FTFs อยู่ในฟิลิปปินส์ประมาณ ๔๐ - ๑๐๐ คน ส่วนใหญ่เป็นชาวอินโดนีเซียและมาเลเซีย โดย FTFs เป็นตัวแปรหลักที่ทำให้สถานการณ์ในฟิลิปปินส์มีความซับซ้อนและรุนแรงมากขึ้น ทั้งการเผยแพร่แนวคิดรุนแรง และวิธีการก่อเหตุที่พัฒนาขึ้น โดยเฉพาะการใช้ระเบิดฆ่าตัวตาย ขณะที่กลุ่มก่อการร้ายท้องถิ่นทั้งในฟิลิปปินส์และในประเทศอื่นของภูมิภาคยังต้องการจัดตั้งสาขาของกลุ่ม IS ในภูมิภาคให้สำเร็จ ปัจจุบัน กลุ่ม ASG ของนาย Hatip Hajan Sawadjaan เป็นกลุ่มหลักที่เคลื่อนไหวในพื้นที่ ทั้งยังมีบทบาทและความเชี่ยวชาญในการลักลอบนำพา FTFs เข้าสู่พื้นที่ภาคใต้ของฟิลิปปินส์ ทำให้ทางการฟิลิปปินส์เร่งปราบปราม นอกจากนี้ นาย Sawadjaan ยังถือเป็นผู้นำกลุ่มก่อการร้ายท้องถิ่นทุกกลุ่มในฟิลิปปินส์ที่สนับสนุนกลุ่ม IS อีกด้วย

๒.๔.๔ สิงคโปร์ แสดงท่าทีให้ทุกประเทศยึดกฎเกณฑ์บรรทัดฐานระหว่างประเทศ ภายใต้พหุภาคีการให้ความสำคัญต่อพันธมิตรกับสหรัฐฯ การแสดงท่าทีต่อสงครามการค้าโลก เคารพต่อกฎเกณฑ์ให้ความสำคัญต่อการศึกษา การปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจในประเทศ และกิจการไซเบอร์ ด้านความมั่นคง สิงคโปร์ ยังประสบปัญหาการเคลื่อนไหวของเครือข่ายก่อการร้าย โดยปรากฏข่าวสารการจับกุมเครือข่ายกลุ่ม IS ในประเทศหลายครั้ง

๒.๔.๕ บรูไน เป็นประเทศที่มีความมั่นคงสูง ทั้งด้านการเมืองและเศรษฐกิจ ซึ่งรายได้หลักของบรูไนมาจากการผลิตน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ โดยเฉพาะก๊าซธรรมชาติ ที่สามารถผลิตได้มากเป็นอันดับ ๔ ของโลก ทั้งนี้ บรูไนส่งออกน้ำมันและก๊าซธรรมชาติกว่าร้อยละ ๙๐ ของการส่งออกทั้งหมด ด้านความมั่นคง บรูไน เน้นย้ำความมุ่งมั่นในการดำเนินความร่วมมืออย่างใกล้ชิดและแบ่งปันข้อมูลกับประเทศต่างๆ เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวและกิจกรรมของผู้ต้องสงสัยและกลุ่มก่อการร้าย จากต่างประเทศที่เดินทางเข้ามาและผ่านประเทศ โดยให้ความสำคัญในเรื่องแนวคิด “การต่อสู้ขบวนการก่อการร้ายข้ามพรมแดน”(Countering Cross-Border Movement of Terrorism) เพื่อการลดกระแสกลุ่มหัวรุนแรงและผู้ก่อการร้ายจากต่างประเทศ

๒.๔.๖ มาเลเซีย ยังประสบปัญหาความมั่นคงภายในประเทศที่สำคัญ ได้แก่ ความขัดแย้งระหว่างพรรคร่วมรัฐบาล กับพรรคฝ่ายค้าน ปัญหาความขัดแย้งเรื่องเชื้อชาติของประชาชน ซึ่งรัฐบาลพยายามแก้ไขผ่านนโยบาย มาเลเซียหนึ่งเดียว (One Malaysia) ความขัดแย้งเรื่องพื้นที่อ้างสิทธิทับซ้อนทางทะเลกับไทย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และจีน ในทะเลจีนใต้ นอกจากนี้ มาเลเซียได้ให้ความสำคัญกับช่องแคบมะละกาในฐานะเป็นรัฐชายฝั่ง ที่ยังคงเป็นกังวลว่าโครงการคอคอดกระของไทยอาจเกิดขึ้นและกระทบต่อการพัฒนาความเจริญของมาเลเซีย เช่นเดียวกับสิงคโปร์ส่วนบทบาทในเวทีโลก มาเลเซียได้แสดงบทบาทในเวทีโลกการเป็นประเทศมุสลิมสายกลาง และมีความโดดเด่น การพยายามแสวงหาความร่วมมือเพื่อลดบทบาทของจีน แบบประนีประนอมและระมัดระวัง อาทิ ในองค์การความร่วมมืออิสลาม (Organization of Islamic Cooperation : OIC) รวมทั้งได้กำหนดมาตรการต่อต้านขบวนการมุสลิมหัวรุนแรง โดยเฉพาะแนวร่วมกลุ่ม IS อย่างเข้มงวดตลอดจนมีบทบาทสำคัญในฐานะ ประเทศที่อำนวยความสะดวกในกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุขในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบใน จชต. ที่ผ่านมา ส่วนความท้าทายด้านความมั่นคง แม้มาเลเซียยังไม่ปรากฏเหตุโจมตีรุนแรงนับตั้งแต่ปี ๒๕๕๙ แต่พบแผนการและความพยายามก่อเหตุของขบวนการก่อการร้ายเป็นระยะ ขณะที่การดำเนินนโยบายของทางการมาเลเซียที่ยกเว้นการตรวจลงตราให้ประชาชนจากประเทศมุสลิม โดยเฉพาะประเทศในเครือองค์การความร่วมมืออิสลาม (Organization

of the Islamic Cooperation : OIC) ทำให้ FTFs จากตะวันออกกลาง และแอฟริกา หรือกลุ่มคนหัวรุนแรงแสวงประโยชน์เดินทางเข้าไปเคลื่อนไหวในมาเลเซีย หรือใช้มาเลเซียเป็นทางผ่านเพื่อเดินทางไปยังพื้นที่สู้รบอื่น ขณะชุมชนชาวโรฮีนจาในมาเลเซียเสี่ยงที่จะถูก แสวงประโยชน์จากข่าวก่อนการร้ายและกลุ่มหัวรุนแรง โดยเฉพาะกลุ่ม ARSA ที่มีพฤติกรรมระดมทุนจากชาวโรฮีนจาในมาเลเซีย ปัจจุบันมาเลเซียยังเผชิญกับการขยายตัวของกลุ่ม MB ในประเทศ ซึ่งเป็นกลุ่มที่ถูกระบุว่ามีอุดมการณ์ และเป้าหมายไม่แตกต่างจากกลุ่ม AQ และกลุ่ม IS โดยนับแต่ปี ๒๕๖๑ MB ในมาเลเซียขยายตัวอย่างมาก และแพร่ขยายไปทุกภาคส่วน ทั้งพรรคการเมือง รัฐบาล องค์กรพัฒนาเอกชน ภาคธุรกิจ สถาบันการศึกษา และประชาชน

๒.๔.๗ เมียนมา สถานการณ์ในรัฐยะไข่ยังไม่มีความเสถียรภาพ ในปี ๖๒ กลุ่ม ARSA ก่อเหตุบ่อยครั้งขึ้น และแสดงให้เห็นถึงศักยภาพที่มีเพิ่มขึ้น ทั้งการใช้อาวุธและการจัดการกองกำลัง นอกจากนี้ ยังปรากฏข่าวสารว่ากลุ่ม ARSA พยายามจัดหาอาวุธ ระดมทุน และชักชวนชาวโรฮีนจาทั้งในรัฐยะไข่ และต่างประเทศให้เข้าร่วมอย่างต่อเนื่อง ขณะที่ความเคลื่อนไหวของกลุ่ม ARSA ยังอาจกระตุ้นสมาชิกผู้สนับสนุนชาวโรฮีนจาในต่างประเทศ ผู้ที่เห็นอกเห็นใจ และกลุ่มก่อการร้ายทั้งในตะวันออกกลาง เอเชียใต้ และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ให้หันมาสนใจและสนับสนุนความเคลื่อนไหวของกลุ่มมากขึ้น ทำให้ความเคลื่อนไหวของกลุ่ม ARSA ยังคงเป็นปัญหาท้าทายของภูมิภาคและประเทศที่มีชุมชนชาวโรฮีนจา ปัจจุบันมีชาวโรฮีนจาอาศัยอยู่ในค่ายอพยพในพื้นที่ Cox's Bazar บังกลาเทศ (มีค่ายผู้อพยพประมาณ ๓๒ แห่ง) ประมาณ ๑.๑ ล้านคน ซึ่งสตรีและเด็กเสี่ยงที่จะถูกชักชวนและแสวงประโยชน์จากกลุ่มก่อการร้าย และกลุ่มอาชญากรรมข้ามชาติ ขณะที่กระบวนการส่งกลับชาวโรฮีนจายังประสบปัญหา เนื่องจากชาวโรฮีนจาไม่สมัครใจ หากยังไม่ได้รับประกันความปลอดภัยในรัฐยะไข่และการให้สิทธิพลเมืองของเมียนมา

๒.๔.๘ ลาว ยังมุ่งพัฒนาประเทศเพื่อให้หลุดพ้นจากการเป็นประเทศพัฒนาน้อยที่สุด เน้นการสร้างดุลยภาพกับประเทศมหาอำนาจ และรักษาสถานะที่เหมาะสมตามกรอบความร่วมมือต่างๆ ในระดับภูมิภาคและอนุภูมิภาค โดยยังคงมีท่าทีหวาดระแวงไทย ส่วนการพัฒนา ลาวให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เชื่อมโยงภูมิภาค การพัฒนาเทคโนโลยีด้านพลังงานที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาตามแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้า และการพัฒนาเทคโนโลยีดาวเทียม ส่วนความท้าทายที่สำคัญ ได้แก่ การเคลื่อนไหวของขบวนการต่อต้านรัฐบาลลาว (ขตล.) ปัญหาการลักลอบค้ายาเสพติด ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ และปัญหาความขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์ในลำน้ำโขงที่อาจปะทุขึ้นในอนาคต

๒.๔.๙ กัมพูชา มีความล่อแหลมต่อปัญหาการเปลี่ยนผ่านโครงสร้างอำนาจทางการเมืองจากรัฐบาลของ สมเด็จอัครมหาเสนาบดีเดโช ฮุน เซน ที่ปกครองประเทศมายาวนาน โดยกัมพูชาเป็นประเทศที่มีภูมิยุทธศาสตร์ ที่สำคัญต่อมหาอำนาจทั้งจีนและสหรัฐฯ โดยเฉพาะปัญหาความขัดแย้งในทะเลจีนใต้ ที่กัมพูชาไม่ได้เป็นหนึ่งในประเทศที่เกี่ยวข้องกับข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ ส่วนปัญหาที่อาจเป็นชนวนเหตุของความขัดแย้งในอนาคตกับประเทศเพื่อนบ้าน คือ ปัญหาเรื่องเขตแดนทางบกและพื้นที่อ้างสิทธิทับซ้อนทางทะเลทั้งกับไทยและเวียดนาม กัมพูชายังคงเสริมสร้างกำลังป้องกันประเทศและพัฒนาเสริมสร้างกำลังทหารตามแนวชายแดน (Militarized Border Deployment) อีกทั้งได้เร่งกระชับความสัมพันธ์ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ การทหารทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคีกับต่างประเทศ ด้านความมั่นคง ยังปรากฏการณ์เคลื่อนไหวของกลุ่มหัวรุนแรงที่เคลื่อนไหว

ภายในประเทศ อาทิ กลุ่ม Fetullah Turkey ที่เคลื่อนไหวเข้าออกในกัมพูชา และมีการจัดตั้งโรงเรียน เอกชนกลุ่มของนาย Fetullah Gulan ชาวตุรกี ที่ทางการตุรกีต้องการตัวในข้อหาการร่วมมือ ต่อต้านรัฐบาลในตุรกี ขณะที่ปรากฏข่าวสารการเชื่อมโยงกับกลุ่มรัฐอิสลาม ในเอเชียใต้ เช่น บังกลาเทศ

๒.๔.๑๐ ไทย ยังมีประเด็นความท้าทายความมั่นคงภายในประเทศหลายด้าน อาทิ ปัญหาความมั่นคงต่อสถาบันหลักของชาติ ปัญหาความขัดแย้งทางด้านการเมือง ปัญหาจังหวัด ชายแดนภาคใต้ ปัญหาความมั่นคงทางทะเล ปัญหาภัยคุกคามด้านไซเบอร์ ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ ปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมือง ปัญหาความมั่นคงด้านพลังงาน ปัญหาที่สืบเนื่องจากสภาวะโลกร้อน ปัญหา ภัยแล้ง ปัญหาน้ำท่วม ปัญหาขยะและสิ่งแวดล้อม และปัญหาการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร ประชากรสูงวัยที่เพิ่มจำนวนมากขึ้น ที่ยังคงส่งผลกระทบต่อประเทศไทย

ส่วนที่ ๒ : คำสั่ง ระเบียบ และนโยบาย เป็นเอกสารที่ใช้อ้างอิงในการจัดทำเนื้อหาของ แนวทางส่วนที่ ๓ ทั้งกรอบแนวคิดในการดำเนินการ การกำหนดเป้าหมายของประเทศ และการดำเนินการประสานความร่วมมือ

๑. กรอบยุทธศาสตร์ชาติ (๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)

ข้อ ๔ ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ข้อ ๔.๓ การพัฒนาศักยภาพของ ประเทศให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ และข้อ ๔.๔ การบูรณาการ ความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติ ทั้งองค์การภาครัฐและมีใช้ภาครัฐ ข้อ ๔.๔.๑ การเสริมสร้างและรักษาดุลยภาพสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ เพื่อให้เกิดความสันติสุข มั่นคงและ สมดุลสำหรับทุกฝ่าย ให้ทุกประเทศพร้อมเข้ามามีส่วนร่วมในการประสาน และปฏิบัติการกิจต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมุ่งแบ่งปันและใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารด้านความมั่นคงร่วมกัน อันจะนำไปสู่ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาต่างๆ อย่างราบรื่นและยั่งยืน โดยส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ ในทุกระดับและทุกด้านกับนานาประเทศ โดยเฉพาะประเทศมหาอำนาจและประเทศที่มีความสำคัญ ทางยุทธศาสตร์ในมิติต่างๆ อย่างสมดุล พัฒนาและเสริมสร้างระบบ กลไก มาตรการตลอดถึงความ ร่วมมือระหว่างประเทศที่เป็นประโยชน์กับประเทศไทย ให้สามารถดำเนินการไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ สนับสนุนการแลกเปลี่ยนแบ่งปัน และใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารด้านความมั่นคงร่วมกันอย่าง กว้างขวางและต่อเนื่อง ผลักดันการหารือทั้งแบบทวิภาคีและพหุภาคีในทุกระดับอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งเสริมสร้างความสัมพันธ์ความไว้วางใจไปจนถึงความตระหนักรู้ในการแก้ไขปัญหาต่างๆ พร้อมทั้งลดความหวาดระแวงระหว่างกันโดยอาศัยการแลกเปลี่ยนการเยือนในระดับต่างๆ และการจัดเวทีสนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น จนทำให้บรรยากาศการดำเนินการระหว่างประเทศ ในทุกเรื่องและทุกขั้นตอน ดำเนินการไปได้อย่างราบรื่นต่อเนื่องและมีเสถียรภาพอย่างแท้จริง

๒. ยุทธศาสตร์ข่าวกรองแห่งชาติ (๒๕๕๘ – ๒๕๖๔) โดยผ่านความเห็นชอบจากสภา ความมั่นคง แห่งชาติและคณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบเมื่อ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๘ เพื่อใช้เป็นกรอบ ดำเนินงานในการปฏิบัติงานด้านข่าวกรองของประชาคมข่าวกรองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมุ่งให้ เกิดเอกภาพมีทิศทาง และเป้าหมายเดียวกันเพื่อความมั่นคงและผลประโยชน์ พร้อมทั้งสนับสนุนการ พัฒนางานข่าวกรองของประเทศ

๓. คำสั่งกระทรวงกลาโหม (เฉพาะ) ที่ ๓๕๔/๕๓ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ เรื่อง นโยบายข่าวกรองทางทหาร ข้อ ๒.๒ งานข่าวกรองต่างประเทศ ข้อ ๒.๒.๒ การปฏิบัติงานด้านการข่าวกรองเพื่อสนับสนุนการเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือตามแนวชายแดน ทั้งทางบกและทางทะเล ตลอดจนกับมิตรประเทศอื่นๆ โดยพัฒนาความร่วมมือทางทหาร ด้วยการแลกเปลี่ยนการเยือน การทูตเชิงป้องกัน การฝึก/การศึกษา ตลอดจนการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับมิตรประเทศอย่างใกล้ชิด โดยให้ความเร่งด่วนกับประเทศรอบบ้าน รวมทั้งกลุ่มประเทศอาเซียนเป็นสำคัญ ข้อ ๒.๒.๓ การปฏิบัติงานด้านการข่าวกรอง เพื่อความมั่นคงที่เกี่ยวข้องกับการขจัดเงื่อนไขจากภัยคุกคามที่มีใช้ทางทหาร ซึ่งได้รับอิทธิพลจากแนวคิด ค่านิยม อุดมการณ์ ความเชื่อลัทธิ ศาสนา และวัฒนธรรมข้ามชาติ รวมถึงบุคคล องค์กร หรือรัฐต่างชาติที่เข้ามาแสวงประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ และส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ มุ่งเน้นการพัฒนาองค์กร ด้านการข่าว และการบูรณาการความร่วมมือด้านการข่าวกรองทั้งภายในและภายนอกประเทศให้มีศักยภาพในการป้องกันและแก้ไขปัญหาจากภัยคุกคามดังกล่าว

๔. แนวทางการบูรณาการด้านการข่าวกระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๖๐ ข้อ ๔.๓ แนวทางการบูรณาการงานข่าวกรองต่างประเทศ กำหนดให้มีการวางแผนการดำเนินการ และกำหนดงบประมาณในการปฏิบัติงานด้านการข่าวเพื่อสนับสนุนความพร้อมในการป้องกันประเทศ การเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือตามแนวชายแดน ให้มีการบูรณาการงานด้านการข่าวกรองก่อนดำเนินการด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในเวที ความร่วมมือความมั่นคงระหว่างประเทศ และให้มีการกระจายข่าวกรองที่ได้รับจากความร่วมมือกับมิตรประเทศ

๕. แนวทางการเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงกับมิตรประเทศของกระทรวงกลาโหม (๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ส่วนที่ ๑ การตรวจสอบสถานะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ และส่วนที่ ๒ การจัดลำดับกลุ่มประเทศเป้าหมายในการเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคง

๖. นโยบายเร่งด่วนของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๒ ข้อ ๕ การเสริมสร้างและรักษาคุณภาพของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงและความร่วมมือทางทหารกับประเทศสมาชิกอาเซียนและนานาชาติ รวมถึงองค์กรภาครัฐและที่มิใช่ภาครัฐ

ส่วนที่ ๓ : แนวทางความร่วมมือ

๑. กรอบแนวคิดในการดำเนินการ

กระทรวงกลาโหมมีเป้าหมายหลักในการจัดทำแนวทางความร่วมมือด้านการข่าวของกระทรวงกลาโหมกับประเทศสมาชิกอาเซียนในโครงการ ASEAN our Eyes ให้มีหลักนิยมนด้านการข่าวร่วม โดยจะมีการดำเนินการในลักษณะให้ทีมงานด้านการข่าวของหน่วยรวมการขึ้นปฏิบัติเข้าด้วยกันโดยมีการกำหนด และแบ่งปันข้อมูลเกี่ยวกับแผนงาน กิจกรรม และการดำเนินการเพื่อลดความซ้ำซ้อนในการบริหารจัดการ ส่วนเป้าหมายรอง คือ ให้มีการบูรณาการด้านการข่าวของหน่วยในโครงการ ASEAN our Eyes ให้มีการดำเนินการที่เป็นเอกภาพ ทั้งในเรื่องการวางแผน การกำหนดงบประมาณ และการประสานงาน ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยสอดคล้องกับการปฏิรูประบบงานด้านการข่าวกระทรวงกลาโหม ที่กำหนดให้เสริมสร้างและขยายความร่วมมือด้านการข่าวอย่างเป็นระบบและทันสมัย สามารถนำข้อมูลมาใช้เพื่อวิเคราะห์และสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บังคับบัญชาได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง และทันเวลา

๒. การกำหนดเป้าหมายประเทศ

แนวความคิดในการดำเนินการ : กระทรวงกลาโหมมีเป้าหมายในการกำหนดประเทศในการดำเนินการประสานความร่วมมือด้านการข่าวของกระทรวงกลาโหม ในโครงการ ASEAN our Eyes ที่สอดคล้องกับแนวทางการเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงกับมิตรประเทศ โดยจัดลำดับความสำคัญเร่งด่วนของประเทศเป้าหมาย ดังนี้

๒.๑ ประเทศรอบบ้าน : ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับประเทศรอบบ้านยังเป็นที่ไปด้วยดีและมีแนวโน้มที่จะพัฒนาไปในทิศทางที่ดีขึ้น อย่างไรก็ตาม ยังคงมีความเป็นไปได้ที่ไทยและประเทศรอบบ้านจะเกิดความขัดแย้งในระดับไม่รุนแรง จากปัญหาเส้นเขตแดนทางบกและการอ้างกรรมสิทธิ์พื้นที่ทับซ้อนทางทะเล ส่งผลให้กระทรวงกลาโหมจำเป็นต้องเร่งเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศรอบบ้านที่มีปัญหาเรื่องเส้นเขตแดน ได้แก่ กัมพูชา เมียนมา ลาว และมาเลเซีย สำหรับกัมพูชา เมียนมา และ ลาว ซึ่งมีรูปแบบการปกครองที่ฝ่ายทหารยังคงมีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบาย ดังนั้นความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นระหว่างกองทัพไทยกับกองทัพของประเทศรอบบ้าน จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาความสัมพันธ์และความร่วมมือด้านความมั่นคงได้เป็นอย่างดี กระทรวงกลาโหมจัดลำดับความสำคัญของประเทศรอบบ้านในการพัฒนาความร่วมมือด้านการข่าวในโครงการ ASEAN our Eyes ได้แก่ กัมพูชา เมียนมา ลาว และมาเลเซีย

๒.๑.๑ กัมพูชา : ไทยและกัมพูชามีความสัมพันธ์ที่ดีทั้งในระดับรัฐบาล และระดับกองทัพ อย่างไรก็ตาม สืบเนื่องจากปัญหาเรื่องเส้นเขตแดนทั้งทางบกและทางทะเล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีพื้นที่โดยรอบปราสาทพระวิหาร อาจนำมาซึ่งความขัดแย้งทางทหารในระดับต่ำจนถึงระดับรุนแรงได้ ทั้งนี้ ในส่วนของกองทัพที่จะแก้ไขปัญหาเรื่องเส้นเขตแดนผ่านกลไกความร่วมมือระดับทวิภาคีที่มีอยู่โดยจะไม่ก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการพัฒนาความร่วมมือของทั้งสองประเทศ ในด้านอื่นๆ โดยการดำเนินการตามโครงการ ASEAN our Eyes เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินการต่างๆ ของกองทัพ มีความมุ่งหมายเพื่อเสริมสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน และเกิดผลดีต่อการพัฒนาความร่วมมือทางทหาร

๒.๑.๒ เมียนมา : การเป็นประเทศเพื่อนบ้านใกล้ชิดที่มีพรมแดนติดกันกว่า ๒,๐๐๐ กิโลเมตร ทำให้ไทยต้องแบกรับความเสี่ยงจากปัญหาความไม่สงบภายในเมียนมาโดยตลอด จนถึงปัจจุบัน ไทยต้องรับภาระผู้หนีภัยจากการสู้รบชาวเมียนมาแล้วกว่า ๘๐๐,๐๐๐ คน ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ การลักลอบเข้าเมืองของแรงงานเมียนมา และชาวมุสลิมโรฮิงจา รวมถึงปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ และเนื่องจากหลังการเปิดประเทศ เมียนมาพยายามพัฒนาประเทศในทุกด้าน และกองทัพเมียนมาก็ยังคงมีบทบาทอย่างสำคัญกับเรื่องความมั่นคงภายใน และภัยคุกคามรูปแบบใหม่เป็นอันดับแรก รวมทั้งพยายามแสวงหาความร่วมมือกับกองทัพประเทศต่างๆ เพิ่มมากขึ้น จึงเป็นโอกาสที่กองทัพไทยจะใช้ความสัมพันธ์อันดีที่มีต่อกัน เป็นกลไกผลักดันให้เกิดความร่วมมือระหว่างสองประเทศรวมไปถึงความร่วมมือด้านการข่าวในโครงการ ASEAN our Eyes ที่จะเกิดประโยชน์กับทั้งสองประเทศ

๒.๑.๓ ลาว : ปัจจุบันความสัมพันธ์ไทยกับ ลาว ได้ดำเนินการไปอย่างราบรื่นใกล้ชิด บนพื้นฐานของการเคารพซึ่งกันและกัน และผลประโยชน์ร่วมกัน โดยมีปัจจัยเกื้อกูล ได้แก่ ความใกล้ชิดทางเชื้อชาติ ศาสนา ภาษาและวัฒนธรรม โดยเฉพาะราชวงศ์ไทย มีบทบาทสำคัญยิ่งในการเสริมสร้างความใกล้ชิดสนิทสนมในหมู่ประชาชนไทย - ลาว อย่างไรก็ตามยังคงมีปัญหา

เรื่องเส้นเขตแดนอยู่ในบางพื้นที่ ทั้งปัญหาเรื่องเส้นเขตแดนทางบกและปัญหาการปักปันหลักเขตตามเกาะแก่งในแม่น้ำโขง นอกจากนี้ปัญหาด้านความมั่นคงตามแนวชายแดนในด้านอื่นๆ อาทิ ยาเสพติด และการค้ามนุษย์ ส่งผลให้ทั้งสองประเทศต้องร่วมมือแก้ไขปัญหา กระทรวงกลาโหมควรพัฒนาความร่วมมือกับ ลาว โดยให้มีการดำเนินการต่างๆ และหาทางออกร่วมกันอย่างสันติ

๒.๑.๔ มาเลเซีย : กระทรวงกลาโหมควรพัฒนาความร่วมมือด้านการข่าวกับประเทศมาเลเซียในโครงการ ASEAN our Eyes เนื่องจากมาเลเซียสามารถสร้างบทบาท ให้เป็นที่ยอมรับในฐานะผู้นำในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาและเป็นประเทศมุสลิมสายกลาง ซึ่งมีแนวนโยบายสอดคล้องกับประเทศตะวันตก ในเรื่องของการต่อต้านการก่อการร้าย ทำให้มาเลเซียมีบทบาทนำในเวทีการเมืองระหว่างประเทศได้ทั้งในกรอบโลกมุสลิม และโลกตะวันตก รวมทั้งยังมีการพัฒนาขีดความสามารถของกองทัพอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับมาเลเซีย โดยรวมอยู่ในเกณฑ์ดี เนื่องจากทั้งสองประเทศต่างตระหนักถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับร่วมกันจากการพัฒนาความร่วมมือและการพึ่งพาอาศัยกัน กองทัพไทยให้ความสำคัญต่อการพัฒนากับกองทัพมาเลเซียในฐานะผู้มีบทบาทนำในกลุ่มมุสลิมสายกลาง ซึ่งสามารถเป็นตัวกลางเชื่อมโยงความสัมพันธ์ไปยังประเทศในกลุ่มมุสลิมชาติอื่นๆ ได้ นอกจากนี้กองทัพมาเลเซียยังมีบทบาทที่สำคัญในการสนับสนุนรัฐบาลไทยในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทยอีกด้วย

๒.๒ ประเทศสมาชิกอาเซียน : การพัฒนาความร่วมมือกับกระทรวงกลาโหมประเทศสมาชิกอาเซียนในกรอบทวิภาคี กระทรวงกลาโหมให้ลำดับความสำคัญ และความเร่งด่วนในการพัฒนาความร่วมมือด้านความมั่นคงต่อประเทศสมาชิกอาเซียนที่มีกำลังอำนาจด้านความมั่นคง และการทหารสูงและมีความสัมพันธ์ที่ดีกับไทย ดังนี้

๒.๒.๑ เวียดนาม : หลังจากเวียดนามมีนโยบายเปิดประเทศ ไทยมีนโยบายเปลี่ยนสนามรบเป็นสนามการค้า และมุ่งให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับการติดต่อกับเวียดนาม นักลงทุนจากไทย เริ่มขยายพื้นที่การลงทุนไปที่เวียดนามมากขึ้น มีการแลกเปลี่ยนการเยือนระดับสูงกันบ่อยครั้ง เป็นการเน้นย้ำถึงความสัมพันธ์ที่พัฒนามากขึ้นมาโดยตลอด ไทยกับเวียดนามตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดเพื่อรับมือกับสิ่งท้าทายใหม่ๆ ที่เพิ่มขึ้นในอนุภูมิภาค กองทัพเวียดนามก็พยายามเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นด้วยการพยายามแสวงหาพันธมิตรเพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาความมั่นคงที่เวียดนามเผชิญอยู่ ปัจจุบันความร่วมมือในระดับกระทรวงกลาโหมของไทยและเวียดนาม ได้มีการลงนามบันทึกความเข้าใจระหว่างกัน ซึ่งเวียดนามมีการกระตือรือร้นที่จะเพิ่มความร่วมมือกับไทยเพิ่มมากขึ้น จึงเป็นโอกาสที่ดีที่กองทัพไทยจะได้ใช้โอกาสนี้เพื่อประสานความร่วมมือด้านการข่าวในโครงการ ASEAN our Eyes

๒.๒.๒ อินโดนีเซีย : เป็นประเทศที่มีที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่สำคัญของภูมิภาค มีขนาดประชากรมุสลิมใหญ่ที่สุดในโลก กองทัพอินโดนีเซียได้มีการพัฒนาขีดความสามารถอย่างต่อเนื่อง และได้ปรับเปลี่ยนบทบาทจากการปฏิบัติ ๒ หน้าที่ ทั้งด้านการเมืองและการทหารไปสู่ภารกิจป้องกันประเทศเป็นหลัก และมุ่งเน้นบทบาทในการรักษาเสถียรภาพและความมั่นคงของชาติไทยและอินโดนีเซียได้ลงนามในความตกลงว่าด้วยความร่วมมือด้านการป้องกันประเทศ ดังนั้น การประสานความร่วมมือด้านการข่าวในโครงการ ASEAN our Eyes จะเป็นหนึ่งในการดำเนินการที่พัฒนาไปกับอินโดนีเซีย

๒.๒.๓ สิงคโปร์ : เป็นประเทศที่มีระดับการพัฒนาสูงในเกือบทุกด้าน โดยมีจุดเด่นในการคิดนอกกรอบ และล้ำหน้าประเทศอื่นๆ ในอาเซียน อย่างไรก็ตามสิงคโปร์เป็นประเทศที่มีข้อจำกัดด้านกายภาพ และด้านภูมิศาสตร์ ไม่มีทรัพยากรเป็นของตนเอง จึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือและพึ่งพิงประเทศอื่น ไม่ทางใดก็ทางหนึ่งและต้องดำเนินนโยบายด้วยความระมัดระวังเพื่อความยั่งยืน ความอยู่รอด และความเจริญของประเทศ ไทยกับสิงคโปร์มีความสัมพันธ์ที่ตีมาโดยตลอด

๒.๒.๔ ฟิลิปปินส์ : ความสัมพันธ์ทวิภาคีไทยกับฟิลิปปินส์ดำเนินไปอย่างราบรื่นและใกล้ชิดมานาน เป็นประเทศร่วมก่อตั้งองค์การสนธิสัญญาป้องกันภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (South East Asia Treaty Organization) และอาเซียน และเป็นแนวร่วมในอาเซียนและเวทีระหว่างประเทศในด้านกองทัพ ฟิลิปปินส์เป็นหนึ่งในประเทศที่ขัดแย้งกับจีนเรื่องทะเลจีนใต้ค่อนข้างสูงถึงขั้นนำเรื่องขึ้นฟ้องต่ออนุญาโตตุลาการ และมีความใกล้ชิดด้านความร่วมมือทางทหารกับสหรัฐฯ เนื่องจากเป็นหนึ่งในประเทศที่มีสนธิสัญญาการป้องกันร่วมกับสหรัฐฯ (Mutual Defense Treaty) ตั้งแต่สงครามโลกครั้งที่ ๒ ไทยจึงควรสร้างสัมพันธ์กับฟิลิปปินส์ด้วยความรอบคอบ

๒.๒.๕ บรูไน : ความสัมพันธ์ของไทยกับบรูไนดำเนินด้วยดีมาตลอดทั้งสองฝ่ายมีความใกล้ชิดโดยเฉพาะระดับราชวงศ์ และมีการแลกเปลี่ยนการเยือนระหว่างผู้นำระดับสูงเสมอ ทั้งสองฝ่ายมีทัศนคติที่ดีต่อกันไม่มีความบาดหมาง พบว่าในประวัติศาสตร์นั้น บรูไนได้ให้การสนับสนุนไทยในเรื่องต่างๆ ทั้งในกรอบอาเซียน และกรอบพหุภาคี เช่น OIC สหประชาชาติ เอเปค ปัจจุบัน บรูไนกำลังอยู่ในช่วงเปลี่ยนผ่านกลับไปใช้กฎหมายอิสลามเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ ทำให้ระบบสุลต่านซึ่งเป็นประมุขสูงสุดมีอำนาจสิทธิ์ขาดในการปกครองมากยิ่งขึ้น จึงเป็นเรื่องที่น่าจับตามองถึงทิศทางการดำเนินความสัมพันธ์ทางทหารกับประเทศต่างๆ ว่าจะมีทิศทางเปลี่ยนไปหรือไม่อย่างไร

ส่วนที่ ๔ : ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

กระทรวงกลาโหมมีการจัดทำแนวทางการประสานความร่วมมือด้านการข่าวกับประเทศสมาชิกอาเซียนในโครงการ ASEAN Our Eyes เพื่อตอบสนองความต้องการข่าวสารและข่าวกรองของผู้บังคับบัญชาในทุกระดับชั้น เพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจของผู้บังคับบัญชาระดับสูงของกระทรวงกลาโหม และหน่วยงานด้านความมั่นคงที่เกี่ยวข้อง จึงกำหนดปัจจัยแห่งความสำเร็จ ดังนี้

๔.๑ มีการสร้างความตระหนักรู้ การจัดการศึกษาอบรมกำลังพลและการพัฒนาระบบงาน

๔.๒ มีการบูรณาการประสานความร่วมมือกับมิตรประเทศก่อนการดำเนินการด้านต่าง ๆ ส่งผลให้มีความเป็นเอกภาพในการดำเนินการในประชาคมข่าวกรอง หน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานข่าวกรองต่างประเทศ

๔.๓ มีระบบการบริหารจัดการในเรื่องประเด็นความร่วมมือด้านการข่าวกับกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน รวมทั้งแผนงานและแผนปฏิบัติการ

๔.๔ มีการได้มาซึ่งการรับรู้และประโยชน์ร่วมกันของหน่วยงานด้านการข่าวโดยเป็นผลมาจากการดำเนินการด้านการข่าวที่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

ส่วนที่ ๕ : การประเมินผล

มีการประเมินผลโดยสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม (สำนักนโยบายและแผนกลาโหม) กำหนดดัชนีชี้วัด (Key Performance Index : KPI) ให้สอดคล้องกับความมุ่งหมาย รวมทั้งกำหนด ทั่วระยะเวลา การรายงานในแต่ละระดับ เพื่อประเมินประสิทธิภาพของการดำเนินการ ทั้งในเชิงปริมาณ (Quantity) และเชิงคุณภาพ (Quality)

สรุป

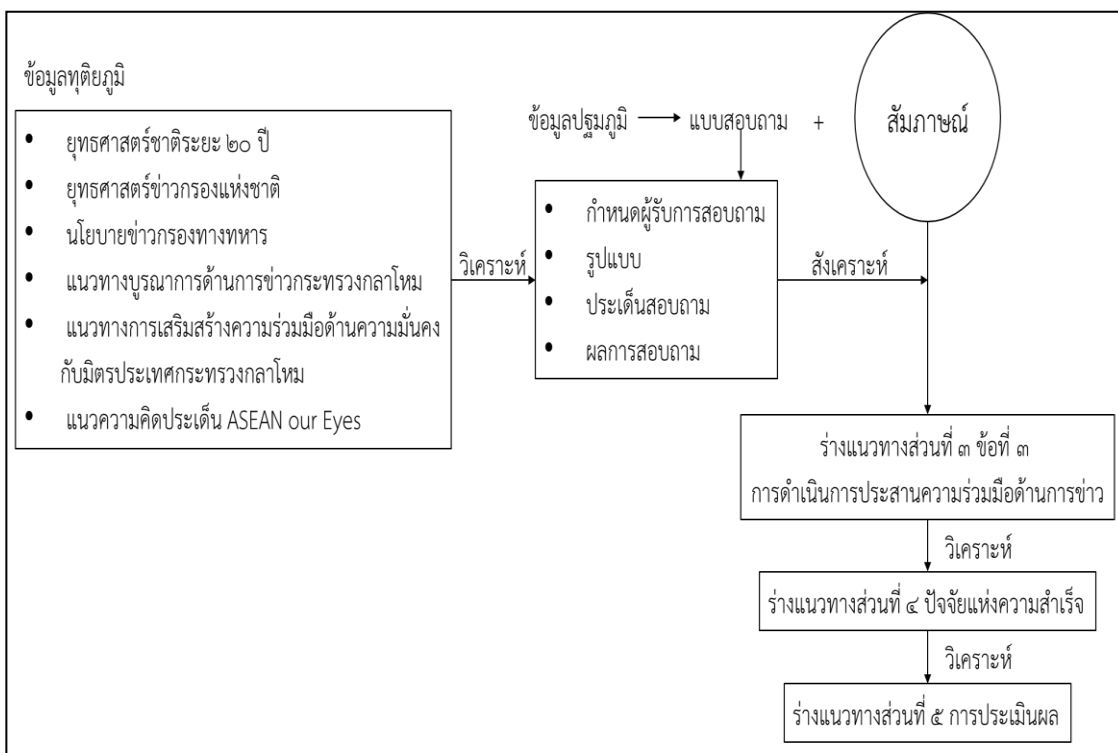
การที่ผู้วิจัยได้ศึกษาสถานภาพของความร่วมมือด้านการข่าวของกระทรวงกลาโหม ในโครงการ ASEAN our Eyes ปัจจุบันทำให้ได้มาซึ่งการรับทราบในปัญหาหรืออาจเรียกได้ว่าเป็นสาเหตุที่สามารถดำเนินการวิจัยด้วยการใช้วิธีการสืบสาวจากเหตุไปหาผล (Cause and Effect Method) และเมื่อได้ดำเนินการจึงพบว่าผลที่ได้คือการหาแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหา โดยจากการศึกษาความร่วมมือด้านการข่าวกับประเทศสมาชิกอาเซียนพบว่า ยังขาดแนวทางที่เป็นเอกภาพ ในการดำเนินการของหน่วยขึ้นตรงกระทรวงกลาโหมและเหล่าทัพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นที่เป็นที่มาของโครงการ ASEAN our Eyes ในเรื่องการแลกเปลี่ยนข่าวกรองในระดับยุทธศาสตร์ ที่ให้ความสำคัญในเรื่องการก่อการร้าย ซึ่งเป็นเรื่องเฉพาะและเมื่อศึกษาต่อไป ได้พบว่าแม้แต่นโยบายการประสานความร่วมมือด้านการข่าวของกระทรวงกลาโหมที่มีต่อมิตรประเทศนั้น ขณะนี้ยังอยู่ในระหว่างการดำเนินการจัดทำอยู่เพื่อขออนุมัติรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ซึ่งน่าจะมีแนวทางการประสานความร่วมมือด้านการข่าวที่มีความคล้ายกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความคิดในการจัดทำแนวทางที่เป็นเฉพาะในโครงการนี้ เพื่อตอบโจทย์ในเอกสารฉบับนี้ และเป็นตัวอย่างหากได้มีการนำไปใช้ในการจัดทำแนวทางการประสานความร่วมมือด้านการข่าวกับมิตรประเทศที่เฉพาะเรื่อง การก่อการร้ายในโอกาสต่อไป

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและกำหนดดำเนินการประสานความร่วมมือด้านการข่าวกับมิตรประเทศอาเซียน ในโครงการ ASEAN our Eyes

ในบทนี้ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมตามกรอบแนวคิดในการวิจัยในส่วนที่ ๑ กล่าวทั่วไปที่มีทั้งความมุ่งหมายและการตรวจสอบสถานะด้านความมั่นคง และส่วนที่ ๒ ระเบียบคำสั่งและนโยบาย ซึ่งเป็นข้อมูลทุติยภูมิไปจัดทำเป็นแบบสอบถามและข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์จากผลของแบบสอบถามดังกล่าวและจากการสัมภาษณ์ซึ่งเป็นข้อมูลปฐมภูมิ โดยเป็นการตอบวัตถุประสงค์ในข้อที่ ๒ ของเอกสารวิจัย คือการเสนอแนวทางการประสานความร่วมมือด้านการข่าวของกระทรวงกลาโหมกับประเทศสมาชิกอาเซียนในโครงการ ASEAN our Eyes โดยจะนำมาซึ่งร่างแนวทางในส่วนที่ ๓ ข้อที่ ๓ ซึ่งเป็นการนำเสนอการดำเนินการประสานความร่วมมือด้านการข่าวตามแผนภาพ ๔ - ๑

แผนภาพ ๔ - ๑ การดำเนินการประสานความร่วมมือด้านการข่าว

ที่มา : ประมวลผลโดยผู้วิจัย, ๒๕๖๓

วิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมรายละเอียดตามแผนภาพ ๔ - ๑ ข้างต้น มาจัดทำเป็นรูปแบบและประเด็นการสอบถามจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยกำหนดผู้รับการสอบถาม ๘ นาย แบบสอบถามและผลการตอบแบบสอบถามตามผนวก ก สรุปได้ดังนี้

๑. ผู้บริหารระดับสูง จำนวน ๓ นาย ได้แก่

๑.๑ หัวหน้าสำนักงานประสานภารกิจทางทหารกับกระทรวงการต่างประเทศ ศูนย์ประสานงานภารกิจทางทหารสำนักนโยบายและแผนกลาโหม

๑.๒ ผู้อำนวยการสำนักอาเซียน สำนักนโยบายและแผนกลาโหม

๑.๓ หัวหน้าศูนย์อำนาจการประสานงานข่าวกรอง สำนักนโยบายและแผนกลาโหม

๒. เจ้าหน้าที่ (ระดับปฏิบัติการ)

๒.๑ ผู้อำนวยการกองนโยบายและแผน ศูนย์อำนาจการประสานงานข่าวกรอง สำนักนโยบายและแผนกลาโหม

๒.๒ ผู้อำนวยการกองข่าว ศูนย์อำนาจการประสานงานข่าวกรอง สำนักนโยบายและแผนกลาโหม

๒.๓ ผู้อำนวยการกองกรรมวิธีข้อมูล ศูนย์อำนาจการประสานงานข่าวกรอง สำนักนโยบายและแผนกลาโหม

๒.๔ ผู้อำนวยการกองความร่วมมือด้านความมั่นคง สำนักนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ สำนักนโยบายและแผนกลาโหม

๒.๕ ผู้อำนวยการกองอาเซียน สำนักอาเซียน สำนักนโยบายและแผนกลาโหม

รูปแบบและประเด็นการสอบถามรายละเอียดตามแบบสอบถามตามที่ปรากฏ โดยมีคำแนะนำเพื่อให้ผู้รับการสอบถามได้ทราบที่มาของแบบสอบถาม และมีการปฏิบัติ โดยการกรอกแบบสอบถามแสดงระดับความคิดเห็น และข้อเสนอแนะที่จะใช้ผลของแบบสอบถาม เพื่อวิเคราะห์ และปรับข้อความในแต่ละประเด็นของแบบสอบถาม โดยนำไปสู่แต่ละหัวข้อของร่างแนวทางในส่วนที่ ๓ ข้อที่ ๓ : การดำเนินการประสานความร่วมมือด้านการข่าวกับประเทศสมาชิกอาเซียนในโครงการ ASEAN our Eyes ต่อไป

ตารางที่ ๔ - ๒ แสดงผลการสอบถาม

ข้อ	ระดับแสดงความคิดเห็น (๑ - ๕) (๑ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง - ๕ เห็นด้วยอย่างยิ่ง)								คิดเป็น คะแนน	หมายเหตุ
	๕	๔	๓	๒	๑	๑	๑	๑		
๑. การประสานความร่วมมือด้าน การข่าว	๕	๕	๕	๕	๕	๕	๕	๕	๔๐/๔๐	
๒. การศึกษาและฝึกอบรม	๔	๔	๔	๕	๕	๔	๔	๔	๓๔/๔๐	ปรับเล็กน้อย
๓. การสร้างความตระหนักรู้	๕	๕	๕	๕	๕	๕	๕	๕	๔๐/๔๐	
๔. การวางแผนการดำเนินการ	๓	๕	๕	๕	๕	๔	๔	๔	๓๕/๔๐	ปรับเล็กน้อย
๕. การบูรณาการงานด้าน การข่าว	๒	๔	๓	๓	๓	๕	๕	๕	๓๐/๔๐	แก้ไข
๖. การกระจายข่าวกรอง	๕	๕	๕	๕	๕	๕	๕	๕	๔๐/๔๐	
๗. การกำหนดแผนงาน กิจกรรม	๓	๕	๕	๒	๒	๕	๕	๕	๓๒/๔๐	แก้ไข
๘. กำหนดแผนปฏิบัติการ	๕	๕	๕	๓	๓	๓	๓	๔	๓๑/๔๐	แก้ไข
๙. การพัฒนาและเสริมสร้าง ระบบกลไก	๕	๕	๕	๕	๕	๕	๕	๕	๔๐/๔๐	
๑๐.การแลกเปลี่ยนข่าวสาร	๔	๕	๕	๓	๓	๓	๓	๕	๓๐/๔๐	แก้ไข
๑๑. พัฒนาคความสัมพันธ์	๔	๕	๕	๔	๔	๔	๔	๔	๓๔/๔๐	ปรับเล็กน้อย
๑๒.๑	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	๘/๘	
๑๒.๒						✓			๑/๘	ละทิ้ง
๑๒.๓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	๘/๘	
๑๒.๔	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	๘/๘	
๑๒.๕	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	๘/๘	
๑๒.๖									๐/๘	ละทิ้ง
๑๒.๗									๐/๘	ละทิ้ง
๑๒.๘									๐/๘	ละทิ้ง
๑๒.๙	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	๘/๘	
	สัมภาษณ์ ผู้บริหารระดับสูง	ผู้บริหารระดับสูง	ผู้บริหารระดับสูง	สัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่ (ระดับปฏิบัติงาน)	เจ้าหน้าที่ (ระดับปฏิบัติงาน)	เจ้าหน้าที่ (ระดับปฏิบัติงาน)	เจ้าหน้าที่ (ระดับปฏิบัติงาน)	เจ้าหน้าที่ (ระดับปฏิบัติงาน)		

ที่มา : ประมวลผลโดยผู้วิจัย, ๒๕๖๓

การสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้เลือกบุคคลผู้รับการสัมภาษณ์ในระดับการทำงาน ระดับละ ๑ นาย โดยมีผลการสัมภาษณ์ ดังนี้

๑. ผู้บริหารระดับสูง

๑.๑ เป็นความคิดที่ต่อยอดจากแนวคิดริเริ่มโครงการ ASEAN our Eyes ให้มีแนวทางการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม อาจทำได้ยากในการบูรณาการให้มีการวางแผนการดำเนินการและกำหนดงบประมาณ เนื่องจากเป็นงบประมาณแยกส่วน และภารกิจของแต่ละหน่วย เป็นไปคนละระดับงานด้านการข่าวในด้านบูรณาการ ควรเขียนว่าให้มีการบูรณาการงานด้านการข่าวให้ครอบคลุมประเด็นก่อนการร้าย ปรับข้อความตรงนี้ ส่วนข้อ ๑๐ และข้อ ๑๑ เพิ่มข้อความให้ละเอียดว่าในการดำเนินการจนให้ได้มาซึ่งข่าวกรองยุทธศาสตร์ในประเด็นก่อนการร้าย แสดงว่าประเทศสมาชิกอาเซียนให้ความสำคัญกับความร่วมมือด้านการข่าวในประเด็นเรื่องการก่อการร้ายมาเป็นอันดับแรกสุด

๑.๒ แนวทางนี้ต้องสอดคล้องกับแนวคิดหรือผลประชุมรัฐมนตรีกลาโหมอาเซียนที่อาจมีการปรับเปลี่ยนได้ตลอดตามมติที่ประชุม จึงควรมีข้อความประมาณนี้ ส่วนการดำเนินการตามแนวทางการเสริมสร้างความมั่นคง เพื่อให้ได้มาซึ่งความร่วมมือด้านการข่าว ในประเด็นก่อนการร้าย ควรระบุคำว่า สมควรหรือน่าจะ เพราะในการดำเนินการแต่ละครั้ง อาจไม่ได้ผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมในครั้งเดียวไม่ควรตีกรอบให้แคบจนเกินไป

๒. เจ้าหน้าที่ (ระดับปฏิบัติการ)

๒.๑ ถึงแม้ว่าไม่ควรตั้งหน่วยงานขึ้นมารับผิดชอบโดยตรง แต่เนื่องจากเป็นความร่วมมือด้านการข่าวของยุทธศาสตร์เป็นหลัก ดังนั้นกระทรวงกลาโหมจึงมอบให้ สำนักนโยบายและแผนกลาโหม (ศูนย์อำนวยการประสานงานข่าวกรอง) รับผิดชอบในการวางแผน อำนวยการประสานงานกับหน่วยงานทั้งในประเทศและต่างประเทศให้เป็นไปตามนโยบายดังกล่าวเท่านั้น

๒.๒ เสนอแนะในข้อ ๑๐ และข้อ ๑๑ ต้องลงอีก เพื่อให้ได้ข้อมูลข่าวกรองยุทธศาสตร์ด้านการก่อการร้าย การเขียนเอกสารเป็นไปในแบบฉบับที่เป็นนโยบาย โดยมีความสอดคล้องกับแนวการเสริมสร้างความมั่นคง การปฏิบัติอาจใช้ระยะเวลาที่ยาวนาน จากการรวบรวมข้อมูลด้านการก่อการร้ายในแต่ละระดับแล้วมาวิเคราะห์ และสังเคราะห์ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลทางยุทธศาสตร์ แต่นั่น หมายถึง การเสริมสร้างความร่วมมือมีการขยายผลเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

ส่วนที่ ๓ ข้อ ๓ : การดำเนินการประสานงานด้านความร่วมมือด้านการข่าวกับมิตรประเทศ

ผู้วิจัยได้นำผลสอบถามที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล และการสัมภาษณ์ มาเป็นประเด็นในแต่ละหัวข้อด้วยการสังเคราะห์ เป็นแนวทางการดำเนินการของร่างเอกสารในส่วนที่ ๓ ข้อ ๓ : การดำเนินการประสานงานด้านความร่วมมือด้านการข่าวกับมิตรประเทศรายละเอียด ดังนี้

ข้อที่ ๑ การดำเนินการประสานความร่วมมือด้านการข่าวกับมิตรประเทศอาเซียน ในโครงการ ASEAN our Eyes ควรมีการดำเนินการอย่างน้อย ๕ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านกำลังพลและทรัพยากร ๒) ด้านบูรณาการ ๓) ด้านบริหารจัดการ ๔) ด้านแสวงหาประโยชน์จากการดำเนินการทูตโดยฝ่ายทหาร และ ๕) ด้านแสวงหาประโยชน์จากแนวทางเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงกับมิตรประเทศ

การสังเคราะห์ : ผู้รับการสอบถามทุกระดับมีความเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่ง โดยได้คะแนน ๔๐ คะแนนเต็ม ในส่วนของการให้สัมภาษณ์ ไม่ได้มีประเด็นใดขัดแย้งกับการกำหนดให้มีการดำเนินการ ๕ ด้านตามข้อความข้างบน ดังนั้น ผู้วิจัยจะใช้ผลของการสังเคราะห์นี้ เป็นตัวกำหนดการดำเนินการในด้านต่างๆ ๕ ด้านในร่างแนวทางการประสานความร่วมมือด้านการข่าว

ข้อที่ ๒ ในด้านกำลังพลและทรัพยากร ให้มีการจัดการศึกษาและฝึกอบรมกำลังพล ให้มีความรู้ในเรื่องการก่อการร้าย การข่าว และการใช้ภาษา รวมทั้งจัดให้มีการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรการดำเนินการประสานความร่วมมือด้านการข่าวกับมิตรประเทศในทุกระดับ ตลอดจนเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของกำลังพล รวมทั้งให้รู้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของประเทศเป้าหมาย

การสังเคราะห์ : ผู้รับการสอบถามส่วนใหญ่มีความเห็นด้วย โดยได้คะแนนรวม ๓๔ คะแนน จากคะแนนเต็ม ๔๐ คะแนน เมื่อนำมารวมกับบทสัมภาษณ์ที่ผู้ปฏิบัติระบุว่าอาจใช้ระยะเวลา ยาวนาน ในการรวบรวมข้อมูล ดังนั้น ผู้วิจัยจึงปรับแก้ข้อความให้เกิดความชัดเจนขึ้นในเรื่องการข่าว ให้เป็นข่าวเชิงยุทธศาสตร์ด้านการก่อการร้าย ตัดข้อความการใช้ภาษาเป็นต้นไป ดึงข้อความใหม่ตามนี้ “๒ ในด้านกำลังพลและทรัพยากรให้มีการจัดการศึกษาและฝึกอบรมกำลังพลให้มีความรู้ในเรื่อง การก่อการร้าย การข่าวโดยเฉพาะข่าวกรองเชิงยุทธศาสตร์”

ข้อที่ ๓ ในด้านกำลังพลและทรัพยากร ให้มีการสร้างความตระหนักรู้ให้กับกำลังพล ในการแบ่งปันข้อมูลและทรัพยากร เพื่อให้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการดำเนินการประสานความร่วมมือด้านการข่าวกับมิตรประเทศในเรื่องการก่อการร้าย

การสังเคราะห์ : ในข้อนี้ผู้รับการสอบถามมีความเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งในทุกระดับ โดยผู้วิจัยสรุปได้ว่าการแบ่งปันข้อมูลและทรัพยากร ระหว่างหน่วยงานข่าว ที่แม้จะไม่อยู่ในระดับเดียวกันแต่ก็เกิด ประโยชน์กับหน่วยรวบรวม และดำเนินการให้เป็นข่าวกรองยุทธศาสตร์ด้านการก่อการร้ายเพื่อแลกเปลี่ยน ข่าวกรองกับมิตรประเทศได้ตามเป้าหมาย ดังนั้น จึงไม่ปรับเปลี่ยนแก้ไขข้อความใดๆ ในข้อนี้ทั้งสิ้น

ข้อที่ ๔ ในด้านบูรณาการ ให้มีการวางแผนการดำเนินการและกำหนดงบประมาณ ในการปฏิบัติงานด้านการข่าวในประเด็นยุทธศาสตร์ เรื่อง การก่อการร้ายเพื่อสนับสนุนความร่วมมือ ในการป้องกันการก่อการร้ายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

การสังเคราะห์ : ผู้รับการสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยเป็นอย่างยิ่ง และเห็นด้วย ในประเด็นนี้ ยกเว้นผู้บริหารระดับสูงที่ทั้งผลการสอบถามและการให้สัมภาษณ์ ระบุในเชิงความเห็น ปานกลาง มองว่าอาจดำเนินการได้ยาก และด้วยความเป็นผู้บริหารที่มีประสบการณ์สูง ผู้วิจัยจึงปรับ ข้อความเป็นดังนี้ “๔ ในด้านการบูรณาการ ให้สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหมเป็นหน่วยงานหลัก และประสานเหล่าทัพในการรวบรวมแผนการดำเนินการและกำหนดงบประมาณในการดำเนินการ ร่วมมือด้านการข่าวในประเด็นยุทธศาสตร์เรื่องการก่อการร้าย”

ข้อที่ ๕ ในด้านบูรณาการ ให้มีการบูรณาการงานด้านการข่าวในประเด็นการก่อการร้าย ภายในประชาคมข่าวกรองกระทรวงกลาโหม ก่อนการดำเนินการด้านอื่นที่เกี่ยวข้องในเวที ความร่วมมือด้านการข่าวกับมิตรประเทศอย่างเอกภาพ

การสังเคราะห์ : ในข้อนี้ต้องมีการแก้ไขข้อความ เนื่องจากคะแนนรวมจากผลของระดับความเห็นของผู้รับการสอบถามได้ ๓๐ คะแนนจาก ๔๐ คะแนนเต็ม ซึ่งเป็นระดับคะแนนที่น้อยที่สุดในชุดแบบสอบถาม โดยเฉพาะผู้บริหารระดับสูงที่ไม่เห็นด้วย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงดำเนินการประมวลผลใหม่อีกครั้ง และปรับแก้ไขข้อความดังนี้ “๕ ในด้านการบูรณาการ ให้มีการบูรณาการงานด้านความร่วมมือด้านการข่าวกับประเทศสมาชิกอาเซียนให้ครอบคลุมประเด็นที่กำหนดเป็นข่าวกรองยุทธศาสตร์ด้านการก่อการร้าย ”

ข้อที่ ๖ ในด้านการบูรณาการ ให้มีการกระจายข่าวกรองด้านการก่อการร้ายที่ได้รับจากความร่วมมือด้านการข่าวกับมิตรประเทศ โดยเป็นอย่างไรระบบและเกิดประสิทธิภาพ

การสังเคราะห์ : ในข้อนี้ผู้รับการสอบถามทุกคนายมีความเห็นด้วยเป็นอย่างดี โดยได้คะแนน ๔๐ คะแนนเต็ม และเมื่อพิจารณาบทสัมภาษณ์ ยังไม่มีความเห็นเชิงขัดแย้ง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใช้ข้อความดังกล่าวนี้เลยในร่างแนวทาง

ข้อที่ ๗ ในการบริหารจัดการ ให้มีการกำหนดแผนงาน กิจกรรม การดำเนินการประสานความร่วมมือด้านการข่าวกับมิตรประเทศในโครงการ ASEAN our Eyes เพื่อลดความซ้ำซ้อน โดยดำเนินการลักษณะรวมการในขั้นตอนปฏิบัติ

การสังเคราะห์ : ในข้อนี้ได้คะแนนรวม ๓๒ คะแนนจาก ๔๐ คะแนนเต็ม มีความเห็นที่แตกต่างในผู้รับการสอบถามในแต่ละระดับ อาจเป็นเพราะพิจารณาแล้ว เป็นไปได้ยากในการปฏิบัติ เนื่องจากข้อความเดิมอาจส่งผลต่อความเหมาะสมและความอ่อนตัวของหน่วยข่าวแต่ละเหล่าทัพตามความคิดของผู้รับการสอบถาม เนื่องจากมีการปฏิบัติด้านการประสานงานกับหน่วยข่าวของประเทศสมาชิกอาเซียนบางประเทศมาอย่างยาวนานจนมีความไวเนื้อเชื่อใจในการติดต่อประสานงานระหว่างกันอยู่แล้ว ดังนั้น ผู้วิจัยจึงปรับแก้ไขข้อความดังนี้ “๗ ในด้านการบริหารจัดการ กำหนดและแบ่งปันข้อมูลเกี่ยวกับแผนงาน กิจกรรม และการดำเนินการประสานความร่วมมือด้านการข่าวกับมิตรประเทศในโครงการ ASEAN our Eyes เพื่อลดความซ้ำซ้อนในการบริหารจัดการและเกื้อกูลให้หน่วยข่าวของแต่ละเหล่าทัพประสานกับหน่วยงานของมิตรประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ”

ข้อที่ ๘ ในด้านการบริหารจัดการ ให้กำหนดแผนปฏิบัติการ เพื่อส่งเสริมการปฏิสัมพันธ์ในทุกกระดับและทุกด้านกับมิตรประเทศ โดยเฉพาะประเทศที่มีความสัมพันธ์ทางยุทธศาสตร์

การสังเคราะห์ : ในข้อนี้มีคะแนนรวม ๓๑ คะแนนจาก ๔๐ คะแนนเต็ม โดยมีความยุ่งยากในระดับผู้ปฏิบัติ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าเป็นการสอบถามที่กว้างเกินไป ทำให้มองไม่เห็นแนวทางการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม จึงขอปรับแก้ไขข้อความเป็นตามข้อความข้างล่างดังนี้ “๘ ในด้านบริหารจัดการ ให้กำหนดแผนดำเนินการด้านความร่วมมือด้านการข่าวในเรื่องการก่อการร้าย โดยให้ความสำคัญกับประเทศตามที่ได้จัดความสำคัญเร่งด่วนของประเทศเป้าหมาย”

ข้อที่ ๙ ในด้านการบริหารจัดการ ให้มีการพัฒนาและเสริมสร้างระบบกลไกเครื่องมือมาตรการและร่วมมือด้านการข่าวในเรื่องการก่อการร้ายกับมิตรประเทศโดยยึดหลักการสนับสนุนการแลกเปลี่ยนแบ่งปัน และใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารร่วมกัน

การสังเคราะห์ : ได้คะแนน ๔๐ คะแนนเต็ม ผู้วิจัยจึงไม่ปรับข้อความ โดยใช้ข้อความตามข้างบนนี้

ข้อที่ ๑๐ ในด้านการแสวงประโยชน์จากการดำเนินการทูตโดยฝ่ายทหาร ให้คณะกรรมการร่วมระหว่างกระทรวงกลาโหมและฝ่ายทหารของไทย กับกระทรวงกลาโหมหรือฝ่ายประเทศรอบบ้าน พัฒนาความร่วมมือทางทหาร ตลอดจนการแลกเปลี่ยนข่าวสารกับมิตรประเทศอย่างใกล้ชิด

การสังเคราะห์ : ได้คะแนนรวม ๓๐ คะแนนจาก ๔๐ คะแนนเต็ม โดยมีระดับคะแนนที่ได้น้อยจากผู้รับการสอบถามที่เป็นผู้ปฏิบัติทั้งเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการ และเจ้าหน้าที่ประสานงาน ซึ่งให้สัมภาษณ์ถึงการลงลึกของข้อมูล ดังนั้นผู้วิจัยจึงปรับข้อความตามนี้ “๑๐ ในด้านการแสวงประโยชน์จากการดำเนินการทูตโดยฝ่ายทหารให้คณะกรรมการร่วมกระทรวงกลาโหมหรือฝ่ายทหารของไทยพัฒนาความร่วมมือด้านการข่าวกับประเทศสมาชิกอาเซียนอย่างต่อเนื่อง”

ข้อที่ ๑๑ ในด้านการแสวงประโยชน์การทูตฝ่ายทหาร ในผู้ช่วยทูตฝ่ายทหารดำเนินการประสานความร่วมมือด้านการข่าวกับประเทศสมาชิกอาเซียน ให้สอดคล้องตามนโยบายการต่างประเทศ และนโยบายด้านความมั่นคงของชาติ ด้วยการใช้กลไกพัฒนาความสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือร่วมกัน สร้างความเป็นมิตรรักษาความเป็นกลาง ลดเงื่อนไขและโอกาสที่นำไปสู่ความขัดแย้ง

การสังเคราะห์ : ในข้อนี้ผู้วิจัยได้เห็นว่าสมควรมีการปรับข้อความเล็กน้อยตามนี้ ๑๑ ในด้านการแสวงประโยชน์การทูตฝ่ายทหารให้ผู้ช่วยทูตฝ่ายทหารดำเนินการประสานความร่วมมือด้านการข่าวกับประเทศสมาชิกอาเซียน ด้วยการใช้กลไกการพัฒนาความสัมพันธ์ เพื่อให้ได้มาซึ่งข่าวกรองยุทธศาสตร์ ในประเด็นการก่อการร้าย

ข้อที่ ๑๒ ในด้านการแสวงประโยชน์จากแนวทางเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงกับมิตรประเทศให้มีการประสานความร่วมมือด้านการข่าวในประเด็นการก่อการร้ายกับประเทศสมาชิกอาเซียน

สังเคราะห์ : จากการดำเนินการทั้ง ๙ การดำเนินการผลคะแนนให้ละทิ้งถึง ๔ การดำเนินการจึงเหลือเพียง ๕ การดำเนินการ ที่กำหนดให้มีการประสานความร่วมมือด้านการข่าว ในประเด็นการก่อการร้ายกับประเทศสมาชิกอาเซียน ดังนี้

- ๑.๒.๑ การเดินทางเยือนมิตรประเทศอย่างเป็นทางการของผู้บังคับบัญชาระดับสูง
- ๑.๒.๒ การดำเนินกิจการภายใต้กรอบประชาคมการเมือง และความมั่นคงอาเซียน
- ๑.๒.๓ การประชุมทวิภาคีด้านความมั่นคงกับกระทรวงกลาโหมมิตรประเทศ
- ๑.๒.๔ การประชุมแลกเปลี่ยนเฉพาะด้าน
- ๑.๒.๕ การเสริมสร้างความร่วมมือและแลกเปลี่ยนข่าวสารระดับยุทธศาสตร์

ด้านการต่อต้านการก่อการร้ายระหว่างประเทศ

สรุป

๑. การจัดทำแนวทางการประสานความร่วมมือด้านการข่าวกับประเทศสมาชิกอาเซียน ในโครงการ ASEAN Our Eyes นับเป็นความคิดที่ต่อยอดจากแนวคิดริเริ่มโครงการ ASEAN our Eyes ให้มีแนวทางการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม อาจทำได้ยากในการบูรณาการให้มีการวางแผนการดำเนินการ และกำหนดงบประมาณ เนื่องจากเป็นงบประมาณแยกส่วน และภารกิจของแต่ละหน่วย อย่างไรก็ตาม แนวทางนี้ต้องสอดคล้องกับแนวคิดหรือผลประชุมรัฐมนตรีกลาโหมอาเซียนที่อาจมีการปรับเปลี่ยนได้ตลอดตามมติที่ประชุม ส่วนการดำเนินการตามแนวทางการเสริมสร้างความมั่นคง เพื่อให้ได้มาซึ่งความร่วมมือด้านการข่าวในประเด็นก่อนการร้ายควรระบุเพียงว่า สมควรมีหรือน่าจะมี เพราะในการดำเนินการแต่ละครั้งอาจไม่ได้ผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมในครั้งเดียวไม่ควรตีกรอบให้แคบจนเกินไป

๒. โครงการ ASEAN our Eyes ถึงแม้ว่าไม่ควรตั้งหน่วยงานขึ้นมารับผิดชอบโดยตรง แต่เนื้องานที่เป็นความร่วมมือด้านการข่าวของยุทธศาสตร์เป็นหลัก ดังนั้นกระทรวงกลาโหมจึงมอบให้สำนักนโยบายและแผนกลาโหม (ศูนย์อำนวยการประสานงานข่าวกรอง) รับผิดชอบในการวางแผน อำนวยการ ประสานงานกับหน่วยงานทั้งในประเทศและต่างประเทศให้เป็นไปตามนโยบายดังกล่าว สำหรับข้อมูลข่าวกรองยุทธศาสตร์ด้านการก่อการร้าย ควรให้มีความสอดคล้องกับแนวการเสริมสร้างความมั่นคง การปฏิบัติอาจใช้ระยะเวลาที่ยาวนาน จากการรวบรวมข้อมูลด้านการก่อการร้ายในแต่ละระดับแล้วมาวิเคราะห์ และสังเคราะห์ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลทางยุทธศาสตร์ แต่นั้นหมายถึงการเสริมสร้างความร่วมมือมีการขยายผลเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

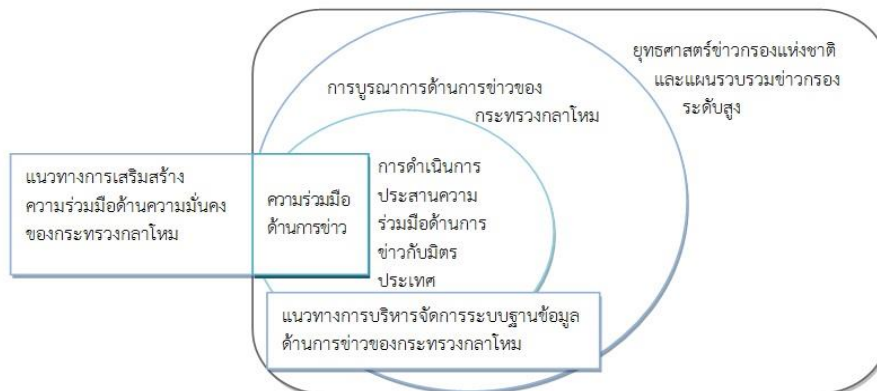
บทที่ ๕

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

การวิจัยเรื่อง แนวทางการประสานความร่วมมือด้านการข่าวกับประเทศสมาชิกอาเซียน ในโครงการ ASEAN our Eyes ฉบับนี้ ใช้เป็นกรอบในการพัฒนาและเสริมสร้างความร่วมมือด้านการข่าวของกระทรวงกลาโหมกับกับประเทศสมาชิกอาเซียนในโครงการ ASEAN our Eyes โดยยึดถือกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) รวมทั้ง ครอบคลุมเนื้อหา แนวความคิด ข้อมูล ทฤษฎี งานวิจัย และเอกสารสำคัญที่เกี่ยวกับการกำหนดแนวทางการดำเนินการประสานความร่วมมือด้านการข่าวกับมิตรประเทศ ได้แก่ นโยบายด้านความมั่นคงกับต่างประเทศ ของรัฐบาล นโยบายข่าวกรองทางทหาร และแนวทางการเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงกับ มิตรประเทศของกระทรวงกลาโหม (๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) มาเป็นข้อมูลเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ จึงทำให้ได้ ทราบว่าการดำเนินการตามแนวทางความร่วมมือด้านการข่าวกรองของกระทรวงกลาโหมกับประเทศ สมาชิกอาเซียนในโครงการ ASEAN our Eyes เป็นการดำเนินการภายใต้กรอบ การดำเนินการ ในระดับต่างๆ ทับซ้อนกันเป็นวงจากระดับล่างสู่บน ซึ่งอยู่ในกรอบความร่วมมือด้านการข่าว และเป็น การปฏิบัติคู่ขนานทับซ้อน (Intersection) ซึ่งพิจารณาได้ตามรูปภาพข้างล่างนี้

แผนภาพ ๕ - ๑ : ความสัมพันธ์ของการดำเนินการด้านการข่าว

ที่มา : กระทรวงกลาโหม, ๒๕๖๐

ข้อเสนอแนะ

๑. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑.๑ ด้านกำลังพลและทรัพยากร

๑.๑.๑ จัดการศึกษาและอบรมกำลังพลให้มีความรู้ในการดำเนินการประสานความร่วมมือด้านการข่าวกับกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน และรู้เท่าทันเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของประเทศต่างๆ รวมทั้งความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน

๑.๑.๒ สร้างความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการแบ่งปันข้อมูลและทรัพยากรในการดำเนินการประสานความร่วมมือด้านการข่าวกับกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ซึ่งจะเสริมสร้างความมั่นคงและประโยชน์ของชาติ

๑.๑.๓ พัฒนาบุคลากรร่วมกันในด้านการประสานความร่วมมือด้านการข่าวกับกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อสามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันได้

๑.๒ ด้านการบูรณาการการประสานความร่วมมือด้านการข่าวกับกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน

๑.๒.๑ บูรณาการร่วมกันกับกระทรวงการต่างประเทศ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ หน่วยขึ้นตรงกระทรวงกลาโหม เหล่าทัพ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

๑.๒.๒ บูรณาการประสานความร่วมมือด้านการข่าวกับประชาคมข่าวกรองกระทรวงกลาโหม ก่อนการดำเนินการด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในเวทีความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างประเทศ มีความร่วมมือเป็นเอกภาพในประชาคมข่าวกรอง หน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานข่าวกรองต่างประเทศ เพื่อให้สามารถติดตาม แจ้งเตือน ระวังภัยภัย และป้องกันปัญหาและภัยคุกคามได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถประเมินสถานการณ์ได้ถูกต้อง แม่นยำ และทันเวลา

๑.๒.๓ บูรณาการปฏิบัติการข่าวจากทุกส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยเพิ่มศักยภาพการประสานความร่วมมือด้านการข่าวกับกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ พร้อมทั้งป้องกันความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้น

๑.๒.๔ กระจายข่าวกรองที่ได้รับจากความร่วมมือกับกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อให้เกิดการบูรณาการข่าวกรองอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

๑.๓. ด้านการบริหารจัดการในการประสานความร่วมมือด้านการข่าวกับกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน

๑.๓.๑ กำหนดแผนปฏิบัติการความร่วมมือด้านการข่าว กิจกรรมการดำเนินการประสานความร่วมมือด้านการข่าว กิจกรรมการดำเนินการประสานความร่วมมือด้านการข่าวกับกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน เครื่องมือ ตลอดจนด้านการสนับสนุนงบประมาณ เพื่อลดความซ้ำซ้อนในลักษณะรวมการขึ้นปฏิบัติเข้าด้วยกัน

๑.๓.๒ แผนปฏิบัติการส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ในทุกระดับและทุกด้านกับกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน และประเทศที่มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์ในมิติต่างๆ

๑.๓.๓ พัฒนาและเสริมสร้างระบบ กลไก มาตรการและความร่วมมือระหว่างประเทศที่เป็นประโยชน์กับประเทศไทยโดยดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ สนับสนุนการแลกเปลี่ยน แลกเปลี่ยน และใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารด้านความมั่นคงร่วมกันอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง

๑.๓.๔ ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ให้มีความชัดเจนทันสมัย เป็นธรรมและสอดคล้องกับข้อบังคับสากลหรือข้อตกลงระหว่างประเทศ ในการดำเนินการประสานความร่วมมือด้านการข่าวกับกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ทั้งนี้ ในการออกกฎหมายใหม่หรือระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ต้องมีการพิจารณาตรวจสอบความชัดเจน รับฟังความเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ทุกห้วงระยะเวลา

๑.๔ ด้านการแสวงประโยชน์จากการดำเนินการทูตโดยฝ่ายทหาร

๑.๔.๑ คณะกรรมการร่วมระหว่างกระทรวงกลาโหมหรือฝ่ายทหารของไทยกับกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ต้องมีขีดความสามารถในการดำเนินการประสานความร่วมมือด้านการข่าวในโครงการ ASEAN our Eyes โดยพัฒนาความร่วมมือทางทหารตลอดจนการแลกเปลี่ยนข่าวสาร/ข่าวกรองกับกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน อย่างใกล้ชิด

๑.๔.๒ ผู้ช่วยทูตฝ่ายทหารในบทบาทด้านการทูตโดยฝ่ายทหารในฐานะตัวแทนของกระทรวงกลาโหมและกองทัพในต่างประเทศ ต้องมีขีดความสามารถในการดำเนินการประสานความร่วมมือด้านการข่าวในโครงการ ASEAN our Eyes กับกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ตามนโยบายการต่างประเทศและนโยบายด้านความมั่นคงของชาติ ด้วยการใช้กลไกการพัฒนาความสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือร่วมกัน สร้างความเป็นมิตร รักษาความเป็นกลาง ลดเงื่อนไข และโอกาสที่จะนำไปสู่ความขัดแย้ง

๑.๕ ด้านการแสวงประโยชน์จากกรอบแนวทางเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงกับกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อให้ได้มาซึ่งการดำเนินการประสานความร่วมมือด้านการข่าวในโครงการ ASEAN our Eyes ให้แสวงประโยชน์จากการดำเนินกิจกรรม เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือกับกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ดังนี้

๑.๕.๑ การเดินทางเยือนมิตรประเทศอย่างเป็นทางการของผู้บังคับบัญชาระดับสูง

๑.๕.๒ การประชุมภายในกรอบความร่วมมือระดับทวิภาคีกับประเทศรอบบ้าน ในรูปแบบของคณะกรรมการในระดับต่างๆ ตั้งแต่ระดับท้องถิ่น ระดับกองทัพ จนถึงระดับรัฐบาล

๑.๕.๓ การดำเนินกิจกรรมภายใต้กรอบประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน อาทิ การประชุมรัฐมนตรีกลาโหมอาเซียน (ASEAN Defence Ministers' Meeting : ADMM) การประชุมรัฐมนตรีกลาโหมอาเซียนกับรัฐมนตรีกลาโหมประเทศคู่เจรจา (ASEAN Defence Ministers' Meeting-Plus : ADMM-Plus) การประชุมผู้บัญชาการทหารสูงสุดอาเซียน และการประชุมผู้บัญชาการเหล่าทัพอาเซียน รวมทั้งกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นการยกระดับความร่วมมือและขีดความสามารถ ในการปฏิบัติการร่วมสำหรับการรับมือภัยคุกคามรูปแบบใหม่ภายใต้โครงการ ASEAN our Eyes

๕.๔ การประชุมทวิภาคีด้านความมั่นคงกับกระทรวงกลาโหมมิตรประเทศ โดยอาจพิจารณาจัดให้มีการประชุมหารือในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ คือ ระดับกองบัญชาการกองทัพไทย (Senior Staff Talks) และเหล่าทัพ (Army/Navy/Air Staff Talks) โดยขึ้นกับระดับความร่วมมือกับประเทศเหล่านั้นเป็นสำคัญ

๑.๕.๕ การเข้าร่วมประชุมระดับพหุภาคีที่กระทรวงกลาโหมมิตรประเทศ เป็นเจ้าภาพ

๑.๕.๖ การให้และการรับการสนับสนุนความร่วมมือและความช่วยเหลือ ทางทหารจากมิตรประเทศ

๑.๕.๗ การประชุมแลกเปลี่ยนเฉพาะด้าน (Expert Talks) อาทิ การแลกเปลี่ยน ข่าวกรอง การปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ การแพทย์ทหาร และการปฏิบัติการด้าน การให้ความช่วยเหลือ ทางมนุษยธรรมและบรรเทาภัยพิบัติ

๒. ข้อเสนอแนะระดับปฏิบัติการ

การที่จะนำผลผลิตที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ คือแนวทางการประสานความร่วมมือด้าน การข่าวกับประเทศสมาชิกอาเซียนในโครงการ ASEAN our Eyes ไปสู่การปฏิบัติที่ให้เป็นรูปธรรมได้นั้น หน่วยงานหน่วยงานที่รับผิดชอบ (ศูนย์อำนวยการประสานงานข่าวกรอง สำนักนโยบายและแผนกลาโหม) อาจมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

๒.๑ วางแผน กำหนดการโดยหรือภายในหน่วย และมีกรอบการปฏิบัติที่ชัดเจน

๒.๒ จัดการประชุมหารือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายงานข่าว ต่างประเทศ และหน่วยงานความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ได้แก่ กระทรวงการต่างประเทศ สำนักงานสภา ความมั่นคงแห่งชาติ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ กรมข่าวเหล่าทัพ หน่วยข่าวกรองทางทหาร กองความ ร่วมมือด้านความมั่นคง สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักนโยบายและแผนกลาโหม กองอาเซียน สำนักอาเซียน สำนักนโยบายและแผนกลาโหม ศูนย์รักษาความปลอดภัย ศูนย์ต่อต้านก่อการร้ายสากล และสำนักวิเทศสัมพันธ์ สำนักนโยบายและแผนกลาโหม เพื่อพิจารณาให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ โดยศูนย์อำนวยการประสานงานข่าวกรอง สำนักนโยบายและแผนกลาโหม จะทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการ การประชุม โดยนำผลประชุมมาปรับแก้ร่างแนวทางให้มีความสมบูรณ์ถูกต้องมากยิ่งขึ้น

๒.๓ การปรับแก้ไขร่าง ซึ่งจะมีการประชุมหารือกับประชาคมข่าวกรองกระทรวงกลาโหม เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

๒.๔ จัดการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ โดยระดมความคิดเห็นและถกแถลงจากประชาคม ข่าวกรอง เพื่อนำไปสู่ความชัดเจนในการปฏิบัติ

๒.๕ นำร่างแนวทางเข้าที่ประชุมคณะกรรมการนโยบายด้านการข่าวกระทรวงกลาโหม พิจารณาให้ความเห็นชอบ และนำเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม เพื่อกฤษฎานุมัติต่อไป

๓. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

๓.๑ ควรขยายกรอบการวิจัยให้ลงในรายละเอียดว่าความต้องการในการร่วมมือ ด้านการข่าวกับประเทศสมาชิกอาเซียนในโครงการ ASEAN our Eyes คือข่าวชนิดใดในสิ่งที่เป็น รายละเอียดลงไปและมีการประสานกับประเทศดังกล่าวอย่างไร และมีกรอบการปฏิสัมพันธ์กันอย่างไร จึง เป็นผลเชิงรูปธรรมที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

๓.๒ ควรศึกษาระบบการทำงานของหน่วยข่าวกรองในต่างประเทศขึ้น เพื่อประโยชน์ใน การนำมาปรับใช้กับหน่วยข่าวกรองของไทยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

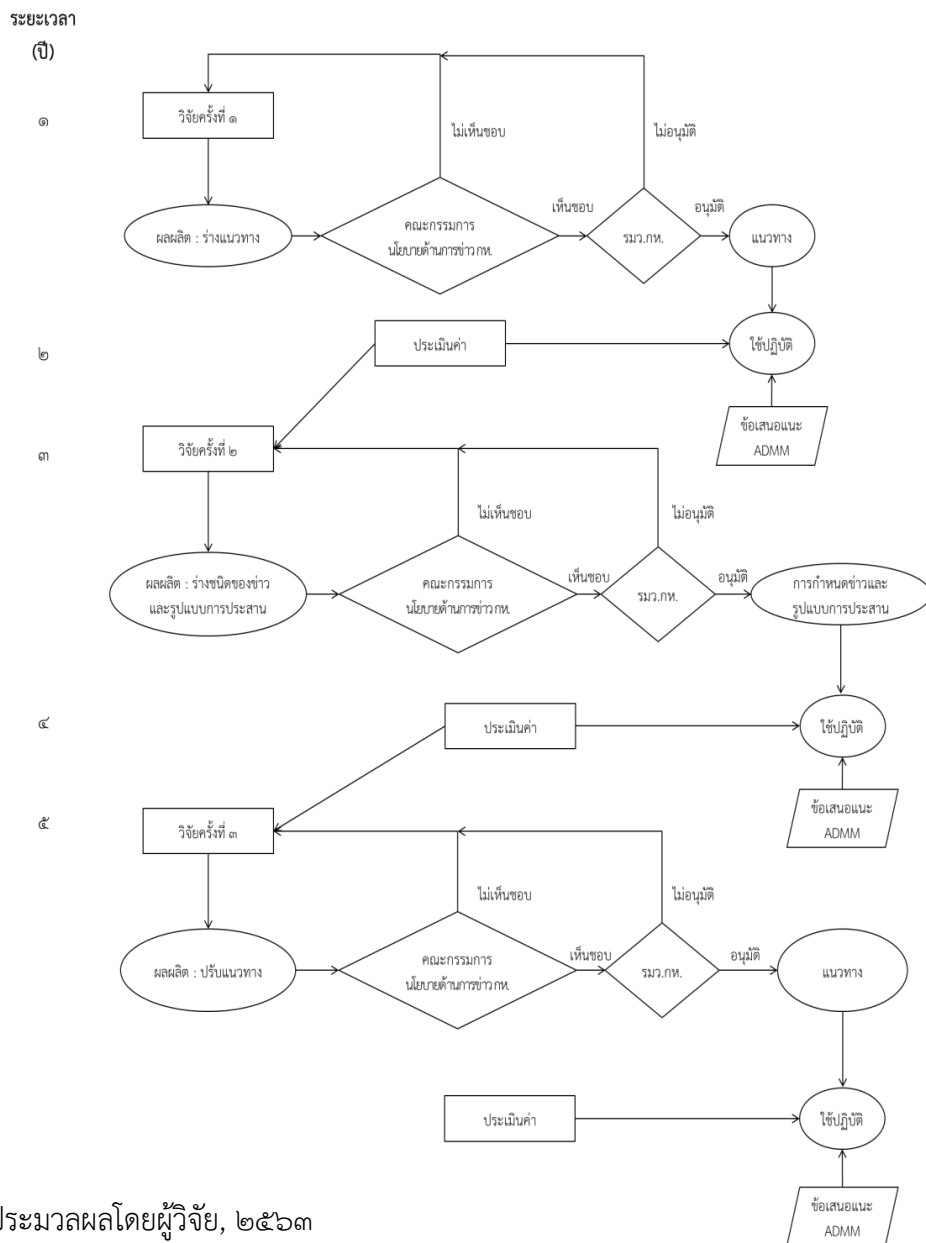
๓.๓ ควรศึกษาเปรียบเทียบข้อดีข้อเสียของการจัดหน่วยรับผิดชอบหลักหรือให้มีแต่ กรอบการทำงานในรูปของคณะทำงาน เพื่อให้การดำเนินการตามร่างแนวทางมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๔. การดำเนินการกับการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยขอเสนอแนะการนำเสนอตัวอย่างการนำนโยบายสู่การปฏิบัติมาดำเนินการประสานสอดคล้องกับการวิจัยที่อาจจะมีในครั้งต่อไป เพื่อให้ความร่วมมือด้านการข่าวกับประเทศสมาชิกอาเซียนในโครงการ ASEAN our Eyes มีความสมบูรณ์มากขึ้น โดยกำหนดตัวแปร ตามแผนภาพ สรุปได้ดังนี้

๑. ระยะเวลาในการดำเนินการ : กำหนดกรอบเวลา ๕ ปี
๒. ผลผลิตได้จากการวิจัย
๓. ความเห็นชอบของคณะกรรมการนโยบายด้านการข่าวกระทรวงกลาโหม
๔. ข้อเสนอแนะจากที่ประชุมรัฐมนตรีกลาโหมอาเซียน

แผนภาพที่ ๕ - ๒ กรอบความร่วมมือด้านการข่าวกับประเทศสมาชิกอาเซียน ในโครงการ ASEAN our Eyes

ที่มา : ประมวลผลโดยผู้วิจัย, ๒๕๖๓

โดยจากการดำเนินการดังรูป ผู้วิจัยเห็นว่าแนวทางการปฏิบัติจะใช้ระยะเวลา ๕ ปี จึงมีความสมบูรณ์ครบถ้วนในทุกเรื่องที่เป็นองค์ประกอบของการดำเนินการในความร่วมมือด้านการข่าวของกระทรวงกลาโหมในโครงการ ASEAN our Eyes โดยใช้การวิจัยหรือการนำผลการปฏิบัติที่ได้ดำเนินการมาในห้วงเวลาที่ได้มีการประเมินค่าแล้ว มาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มความถูกต้องและสมบูรณ์ให้มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้จะมีข้อสังเกตว่าบทบาทของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม จะมีอยู่ ๒ ห้วง ได้แก่ การรับทราบเอกสารร่างแนวทางและได้อนุมัติให้มีผลบังคับใช้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่วนอีกบทบาทคือการให้ข้อเสนอแนะ โดยใช้เวทีการประชุมรัฐมนตรีกลาโหมอาเซียน (ADMM) หลังจากนั้นได้รับการรายงานผลการปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวปรับใช้การประเมินค่าเป็นเหมือนข้อมูลนำเข้าในระบบ โดยสรุปการวิจัยครั้งนี้เป็นการดำเนินการเริ่มต้นที่ควบคู่ไปกับการเริ่มต้นของการดำเนินการในโครงการ ASEAN our Eyes ซึ่งดูเหมือนกับว่ายังไม่ทำอะไรไปมากนัก แต่ก็ยังคงมีกรอบแนวความคิดที่เพียงพอต่อการเริ่มต้นการวิจัยดังกล่าวได้ โดยเริ่มต้นจากสิ่งที่มีอยู่แล้วนั่นคือข้อมูลของฝ่ายเราที่เป็นหน่วยงานด้านการข่าว การปฏิบัติตามแนวทางด้านการข่าวที่หน่วยดำเนินการบริหารจัดการตลอดจนกำลังพลและทรัพยากรด้านการข่าว เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อม เมื่อได้มีการขับเคลื่อนโครงการ ASEAN our Eyes ในอนาคตต่อไป

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- ฉันทิมา อ่องสุริรักษ์. เครื่องมือดำเนินนโยบายต่างประเทศ : งานข่าวกรอง. กรุงเทพฯ : ส่องสยาม, 2550.
- ศูนย์พัฒนาหลักนิยมและยุทธศาสตร์ กรมยุทธศึกษาทหารบก. ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติในกรอบอาเซียน. กรุงเทพฯ : กรมยุทธศึกษาทหารบก, 2560.
- ขจัตถัย บุรุษพัฒน์. ความสัมพันธ์ภาพระหว่างไทยกับเวียดนาม : ไทยกับเพื่อนบ้านในอินโดจีน. กรุงเทพฯ : แพร่พิทยา, 2531.

วารสารและหนังสือพิมพ์

- นิติภูมิ นวรัตน์. “ประวัติลาวอย่างย่อ”. ไทยรัฐ. 9 เมษายน 2552.
- วิหิต ทวีสุข. “พัฒนาการทางทหารในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้”. จุลสารความมั่นคงศึกษา สถาบันการข่าวกรอง สำนักข่าวกรองแห่งชาติ, 2557.

วิทยานิพนธ์ เอกสารวิจัย

- ธนากร บัวรัชฎ์. “การเพิ่มประสิทธิภาพความร่วมมือกับหน่วยข่าวกรองต่างประเทศเพื่อรับมือกับภัยก่อการร้ายสากล”. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2552.
- บุญชู เกิดโชค, พลตรี. “การบูรณาการงานต่อต้านการก่อการร้ายของไทย”. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2555.

เอกสารไม่ตีพิมพ์

เอกสารที่มีชั้นความลับ

- กองบัญชาการกองทัพไทย. “แนวทางการดำเนินความร่วมมือด้านความมั่นคงของไทยต่อประเทศในกลุ่มอาเซียน ประเทศมหาอำนาจ และมิตรประเทศ”. เอกสารแนวทางการดำเนินการ, โรงพิมพ์กรมแผนที่ทหาร, 2558.

เอกสารชั้นที่ไม่มีความลับ

- กลาโหม, กระทรวง. “แนวทางการบูรณาการด้านการข่าวกระทรวงกลาโหม”. 2560.
- กลาโหม, กระทรวง. “แนวทางการเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงกับมิตรประเทศของกระทรวงกลาโหม”. 2560.

ศูนย์อำนวยการประสานงานข่าวกรอง สำนักนโยบายและแผนกลาโหม. “การประสานงานข่าวกรอง ด้านความมั่นคงกับต่างประเทศ”. เอกสารการดำเนินการ. 2561.

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

สมพล วีระศักดิ์. “แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการก่อการร้าย”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : http://www.isranews.org/south-news/scoop/item/35287-terrorist_35287,2557.

ภาษาต่างประเทศ

Kingdom of Cambodia, The National Strategier on Anti-Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism 2013-2017, Phnom Penh, 21 March 2013.

Lilao Bouapao, Hansouk Insouvanh, Minavanh Pholsena, Jannie Armstrong & Manfred Sta-ab, Strategic Review of Food and Nutrition Security in Lao People’s Democracy Republic, Vientiane, July 2016.

Ministry of Defence of the Republic of Indonesia, Indonesian defence White Paper 2015, 3rd Editions, November 2015.

Ministry of National Defence, Vietnam National Defence, The Socialist Republic of Vietnam, 2009.

National Security Policy 2017-2022, National Security Policy for Change and Well-Being of the Filipino People, April 2017.

National Social Protection Forum, Myanmar National Protection Strategic Plan, The Republic of the Union of Myanmar, December 2014.

Population White Paper, A sustainable Population for a Dynamic Singapore, January 2013.

Tenth National Development Plan 2012-2017 Brunei Darussalam [http://depd.gov.bn/DEPD%20 Documents%20Library/NDP/RKN%20English%20as%20of%2011.12.12.pdf](http://depd.gov.bn/DEPD%20Documents%20Library/NDP/RKN%20English%20as%20of%2011.12.12.pdf), retrieved on 2 June 2017.

ภาคผนวก

ผนวก ก

แบบสอบถามแนวทางการประสานความร่วมมือด้านการข่าวกับ ประเทศสมาชิกอาเซียนในโครงการ ASEAN our Eyes

แบบสอบถาม

เรื่อง แนวทางการประสานความร่วมมือด้านการข่าวกับประเทศสมาชิกอาเซียนในโครงการ ASEAN our Eyes

ผู้กรอกแบบสอบถาม.....ผู้บริหารระดับสูง.....หน่วยงาน.....สำนักนโยบายและแผนกลาโหม

คำแนะนำ: แบบสอบถามนี้เป็นเอกสารประกอบโครงการวิจัยเรื่อง แนวทางการประสานความร่วมมือด้านการข่าวกับประเทศสมาชิกอาเซียนในโครงการ ASEAN our Eyes โดยผู้วิจัยมีความมุ่งหมายให้การดำเนินการเพื่อรับมือกับภัยคุกคามด้านการก่อการร้ายในประเทศสมาชิกอาเซียนมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีความจำเป็นต้องมุ่งเน้นความร่วมมือด้านการข่าวกรอง โดยการประชุมรัฐมนตรีกลาโหมอาเซียน ครั้งที่ ๑๓ ได้มีการลงนามในเอกสารขอบเขตการปฏิบัติงานโครงการ “ASEAN our Eyes” ที่เสนอโดยสาธารณรัฐอินโดนีเซีย เพื่อกำหนดรายละเอียด การแลกเปลี่ยนข่าวสารทางยุทธศาสตร์ด้านการก่อการร้าย เพื่อรายงานข้อมูลข่าวกรองเชิงยุทธศาสตร์ให้ประเทศสมาชิกอาเซียนได้รับทราบเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวของกลุ่มก่อการร้าย หรือกลุ่มหัวรุนแรงที่เกี่ยวข้องที่อาจเข้ามาก่อตัวในภูมิภาคอาเซียน อย่างไรก็ตาม การดำเนินการดังกล่าว ยังไม่มีข่าวกรองหรือแนวทางการปฏิบัติของกระทรวงกลาโหมในการดำเนินการเพื่อประสานความร่วมมือด้านการข่าวกับประเทศสมาชิกอาเซียนในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรอบของ ASEAN our Eyes

การปฏิบัติ: ให้ผู้กรอกแบบสอบถามแสดงระดับความเห็นหรือเขียนข้อเสนอแนะเพิ่มเติมตามหัวข้อสอบถามโดยมีระดับแสดงความคิดเห็นดังนี้

- ๕ เห็นด้วยเป็นอย่างยิ่ง
- ๔ เห็นด้วย
- ๓ มีความเห็นปานกลาง
- ๒ ไม่เห็นด้วย
- ๑ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

๕ ๑. การดำเนินการประสานความร่วมมือด้านการข่าวกับมิตรประเทศสมาชิกอาเซียนในโครงการ ASEAN our Eyes ควรมีการดำเนินการอย่างน้อย ๕ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านกำลังพลและทรัพยากร ๒) ด้านบูรณาการ ๓) ด้านบริหารจัดการ ๔) ด้านแสวงประโยชน์จากการดำเนินการทูตโดยฝ่ายทหาร และ ๕) ด้านแสวงประโยชน์จากแนวทางเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงกับมิตรประเทศ

๔ ๒. ในด้านกำลังพลและทรัพยากร ให้มีการจัดการศึกษาและฝึกอบรมกำลังพลให้มีความรู้ในเรื่องการก่อการร้าย การข่าว และการใช้ภาษา รวมทั้งจัดให้มีการจัดการเรียนการสอนหลักสูตร การดำเนินการ

ประสานความร่วมมือด้านการข่าวกับมิตรประเทศในทุกระดับ ตลอดจนเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของกำลังพล รวมทั้งให้รู้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของประเทศเป้าหมาย

๕ ๓. ในด้านกำลังพลและทรัพยากร ให้มีการสร้างความตระหนักรู้ให้กับกำลังพลในการแบ่งปันข้อมูลและทรัพยากร เพื่อใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการดำเนินการประสานความร่วมมือด้านการข่าวกับมิตรประเทศในเรื่องการก่อการร้าย

๓ ๔. ในด้านบูรณาการ ให้มีการวางแผนการดำเนินการและกำหนดงบประมาณในการปฏิบัติงานด้านการข่าวในประเด็นยุทธศาสตร์ เรื่อง การก่อการร้ายเพื่อสนับสนุนความพร้อมในการป้องกัน การก่อการร้ายในภูมิภาค ASEAN

๒ ๕. ในด้านบูรณาการ ให้มีการบูรณาการงานด้านการข่าวในประเด็นการก่อการร้ายภายในประชาคมข่าวกรองกลาโหม ก่อนการดำเนินการด้านอื่นที่เกี่ยวข้อง ในเวทีความร่วมมือด้านการข่าวกับมิตรประเทศอย่างเป็นเอกภาพ

๕ ๖. ในด้านบูรณาการ ให้มีการกระจายข่าวกรองด้านการก่อการร้ายที่ได้รับจากความร่วมมือด้านการข่าวกับมิตรประเทศ โดยเป็นไปอย่างมีระบบและเกิดประสิทธิภาพ

๓ ๗. ในด้านบริหารจัดการ ให้มีการกำหนดแผนงาน กิจกรรม การดำเนินการประสานความร่วมมือด้านการข่าวกับมิตรประเทศในประเด็น ASEAN our Eyes เพื่อลดความซ้ำซ้อน โดยดำเนินการลักษณะรวมการในชั้นการปฏิบัติ

๕ ๘. ในด้านการบริหารจัดการ ให้กำหนดแผนปฏิบัติการ เพื่อส่งเสริมการปฏิสัมพันธ์ในทุก ระดับและทุกด้านกับมิตรประเทศ โดยเฉพาะประเทศที่มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์

๕ ๙. ในด้านการบริหารจัดการ ให้มีการพัฒนาและเสริมสร้างระบบกลไก เครื่องมือ มาตรการและความร่วมมือด้านการข่าวในเรื่องการก่อการร้ายกับมิตรประเทศ โดยยึดหลักการสนับสนุน การแลกเปลี่ยน แบ่งปัน และใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารร่วมกัน

๔ ๑๐. ในด้านการแสวงประโยชน์จากการดำเนินการทูตโดยฝ่ายทหาร ให้คณะกรรมการร่วมระหว่าง กระทรวงกลาโหมหรือฝ่ายทหารของไทยกับกระทรวงกลาโหมหรือฝ่ายประเทศเพื่อนบ้าน พัฒนาความร่วมมือทางทหาร ตลอดจนการแลกเปลี่ยนข่าวสารกับมิตรประเทศอย่างใกล้ชิด

๔ ๑๑. ในด้านการแสวงประโยชน์จากการดำเนินการทูตโดยฝ่ายทหาร ให้ผู้ช่วยทูตฝ่ายทหาร ดำเนินการประสานความร่วมมือด้านการข่าวกับประเทศสมาชิกอาเซียนให้สอดคล้องตามนโยบายการต่างประเทศและนโยบายด้านความมั่นคงของชาติ ด้วยการใช้กลไกการพัฒนาความสัมพันธ์ เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือร่วมกัน สร้างความเป็นมิตรรักษาความเป็นกลาง ลดเงื่อนไข และโอกาสที่นำไปสู่ความขัดแย้ง

การปฏิบัติ: ให้ผู้กรอกแบบสอบถาม ทำเครื่องหมาย ✓ เมื่อพิจารณาเห็นว่าควรมีกิจกรรมหรือการดำเนินการตามข้อ ๑๒ ข้างล่างนี้

๑๒. ในด้านการแสวงประโยชน์จากแนวทางเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงกับมิตรประเทศ ให้มีการประสานความร่วมมือด้านการข่าวในประเด็นการก่อการร้ายกับประเทศสมาชิกอาเซียน จากการดำเนินการดังนี้

- ๑๒.๑ การเดินทางเยือนมิตรประเทศอย่างเป็นทางการของผู้บังคับบัญชาระดับสูง
- ๑๒.๒ การประชุมภายในกรอบความร่วมมือทวิภาคีกับประเทศเพื่อนบ้านในรูปแบบคณะกรรมการต่างๆ
- ๑๒.๓ การดำเนินกิจกรรมภายใต้กรอบประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน
- ๑๒.๔ การประชุมทวิภาคีด้านความมั่นคงกับกระทรวงกลาโหมมิตรประเทศ
- ๑๒.๕ การประชุมแลกเปลี่ยนเฉพาะด้าน
- ๑๒.๖ การฝึกร่วม/ผสมกับมิตรประเทศ
- ๑๒.๗ การสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการร่วม/ผสมระหว่างประเทศของกองบัญชาการกองทัพไทย
- ๑๒.๘ การเข้าร่วมนิทรรศการด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ นิทรรศการแสดงอาวุธ และการบินที่กระทรวงกลาโหมมิตรประเทศเป็นเจ้าภาพ และการเป็นเจ้าภาพจัดนิทรรศการด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทย
- ๑๒.๙ การเสริมสร้างความร่วมมือและแลกเปลี่ยนข่าวสารระดับยุทธศาสตร์ด้านการต่อต้านการก่อการร้ายระหว่างประเทศ

ผนวก ข

แบบสอบถามแนวทางการประสานความร่วมมือด้านการข่าวกับ
ประเทศสมาชิกอาเซียน ในโครงการ ASEAN our Eyes

๐ ๐ ๔

แบบสอบถาม

เรื่อง แนวทางการประสานความร่วมมือด้านการข่าวกับประเทศสมาชิกอาเซียนในโครงการ ASEAN our Eyes

ผู้กรอกแบบสอบถาม....เจ้าหน้าที่ (ระดับปฏิบัติการ)....หน่วยงาน....สำนักนโยบายและแผนกลาโหม

คำแนะนำ: แบบสอบถามนี้เป็นเอกสารประกอบโครงการวิจัยเรื่อง แนวทางการประสานความร่วมมือด้านการข่าวกับประเทศสมาชิกอาเซียนในโครงการ ASEAN our Eyes โดยผู้วิจัยมีความมุ่งหมายให้การดำเนินการเพื่อรับมือกับภัยคุกคามด้านการก่อการร้ายในประเทศสมาชิกอาเซียนมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีความจำเป็นต้องมุ่งเน้นความร่วมมือด้านการข่าวกรอง โดยการประชุมรัฐมนตรีกลาโหมอาเซียน ครั้งที่ ๑๓ ได้มีการลงนามในเอกสารขอบเขตการปฏิบัติงานโครงการ “ASEAN our Eyes” ที่เสนอโดยสาธารณรัฐอินโดนีเซีย เพื่อกำหนดรายละเอียด การแลกเปลี่ยนข่าวสารทางยุทธศาสตร์ด้านการก่อการร้าย เพื่อรายงานข้อมูลข่าวกรองเชิงยุทธศาสตร์ให้ประเทศสมาชิกอาเซียนได้รับทราบเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวของกลุ่มก่อการร้าย หรือกลุ่มหัวรุนแรงที่เกี่ยวข้องที่อาจเข้ามาก่อตัวในภูมิภาคอาเซียน อย่างไรก็ตาม การดำเนินการดังกล่าว ยังไม่มีข่าวกรองหรือแนวทางการปฏิบัติของกระทรวงกลาโหมในการดำเนินการเพื่อประสานความร่วมมือด้านการข่าวกับประเทศสมาชิกอาเซียนในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรอบของ ASEAN our Eyes

การปฏิบัติ: ให้ผู้กรอกแบบสอบถามแสดงระดับความเห็นหรือเขียนข้อเสนอแนะเพิ่มเติมตามหัวข้อสอบถาม โดยมีระดับแสดงความคิดเห็นดังนี้

- ๕ เห็นด้วยเป็นอย่างยิ่ง
- ๔ เห็นด้วย
- ๓ มีความเห็นปานกลาง
- ๒ ไม่เห็นด้วย
- ๑ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

๕ ๑. การดำเนินการประสานความร่วมมือด้านการข่าวกับมิตรประเทศสมาชิกอาเซียนในโครงการ ASEAN our Eyes ควรมีการดำเนินการอย่างน้อย ๕ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านกำลังพลและทรัพยากร ๒) ด้านบูรณาการ ๓) ด้านบริหารจัดการ ๔) ด้านแสวงประโยชน์จากการดำเนินการทูตโดยฝ่ายทหาร และ ๕) ด้านแสวงประโยชน์จากแนวทางเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงกับมิตรประเทศ

๕ ๒. ในด้านกำลังพลและทรัพยากร ให้มีการจัดการศึกษาและฝึกอบรมกำลังพลให้มีความรู้ในเรื่องการก่อการร้าย การข่าว และการใช้ภาษา รวมทั้งจัดให้มีการจัดการเรียนการสอนหลักสูตร การดำเนินการประสานความร่วมมือด้านการข่าวกับมิตรประเทศในทุกระดับ ตลอดจนเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของกำลังพล รวมทั้งให้รู้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของประเทศเป้าหมาย

- ๕ ๓. ในด้านกำลังพลและทรัพยากร ให้มีการสร้างความตระหนักรู้ให้กับกำลังพลในการแบ่งปันข้อมูลและทรัพยากร เพื่อใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการดำเนินการประสานความร่วมมือด้านการข่าวกับมิตรประเทศในเรื่องการก่อการร้าย
- ๕ ๔. ในด้านบูรณาการ ให้มีการวางแผนการดำเนินการและกำหนดงบประมาณในการปฏิบัติงานด้านการข่าวในประเด็นยุทธศาสตร์ เรื่อง การก่อการร้ายเพื่อสนับสนุนความพร้อมในการป้องกันการก่อการร้ายในภูมิภาค ASEAN
- ๓ ๕. ในด้านบูรณาการ ให้มีการบูรณาการงานด้านการข่าวในประเด็นการก่อการร้ายภายในประชาคมข่าวกรองกลาโหม ก่อนการดำเนินการด้านอื่นที่เกี่ยวข้อง ในเวทีความร่วมมือด้านการข่าวกับมิตรประเทศอย่างเป็นทางการ
- ๕ ๖. ในด้านบูรณาการ ให้มีการกระจายข่าวกรองด้านการก่อการร้ายที่ได้รับจากความร่วมมือด้านการข่าวกับมิตรประเทศ โดยเป็นไปอย่างมีระบบและเกิดประสิทธิภาพ
- ๒ ๗. ในด้านบริหารจัดการ ให้มีการกำหนดแผนงาน กิจกรรม การดำเนินการประสานความร่วมมือด้านการข่าวกับมิตรประเทศในประเด็น ASEAN our Eyes เพื่อลดความซ้ำซ้อน โดยดำเนินการลักษณะรวมการในชั้นการปฏิบัติ
- ๓ ๘. ในด้านการบริหารจัดการ ให้กำหนดแผนปฏิบัติการ เพื่อส่งเสริมการปฏิสัมพันธ์ในทุกระดับและทุกด้านกับมิตรประเทศ โดยเฉพาะประเทศที่มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์
- ๕ ๙. ในด้านการบริหารจัดการ ให้มีการพัฒนาและเสริมสร้างระบบกลไก เครื่องมือ มาตรการและความร่วมมือด้านการข่าวในเรื่องการก่อการร้ายกับมิตรประเทศ โดยยึดหลักการสนับสนุน การแลกเปลี่ยน แบ่งปัน และใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารร่วมกัน
- ๓ ๑๐. ในด้านการแสวงประโยชน์จากการดำเนินการทูตโดยฝ่ายทหาร ให้คณะกรรมการร่วมระหว่างกระทรวงกลาโหมหรือฝ่ายทหารของไทยกับกระทรวงกลาโหมหรือฝ่ายประเทศเพื่อนบ้าน พัฒนาความร่วมมือทางทหาร ตลอดจนการแลกเปลี่ยนข่าวสารกับมิตรประเทศอย่างใกล้ชิด
- ๔ ๑๑. ในด้านการแสวงประโยชน์จากการดำเนินการทูตโดยฝ่ายทหาร ให้ผู้ช่วยทูตฝ่ายทหารดำเนินการประสานความร่วมมือด้านการข่าวกับประเทศสมาชิกอาเซียนให้สอดคล้องตามนโยบายการต่างประเทศและนโยบายด้านความมั่นคงของชาติ ด้วยการใช้กลไกการพัฒนาความสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือร่วมกัน สร้างความเป็นมิตรรักษาความเป็นกลาง ลดเงื่อนไข และโอกาสที่นำไปสู่ความขัดแย้ง

การปฏิบัติ: ให้ผู้กรอกแบบสอบถาม ทำเครื่องหมาย ✓ เมื่อพิจารณาเห็นว่าควรมีกิจกรรมหรือการดำเนินการตามข้อ ๑๒ ข้างล่างนี้

๑๒. ในด้านการแสวงประโยชน์จากแนวทางเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงกับมิตรประเทศ ให้มีการประสานความร่วมมือด้านการข่าวในประเด็นการก่อการร้ายกับประเทศสมาชิกอาเซียน จากการดำเนินการดังนี้

- ๑๒.๑ การเดินทางเยือนมิตรประเทศอย่างเป็นทางการของผู้บังคับบัญชาระดับสูง
- ๑๒.๒ การประชุมภายในกรอบความร่วมมือทวิภาคีกับประเทศเพื่อนบ้านในรูปแบบคณะกรรมการต่างๆ
- ๑๒.๓ การดำเนินกิจกรรมภายใต้กรอบประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน
- ๑๒.๔ การประชุมทวิภาคีด้านความมั่นคงกับกระทรวงกลาโหมมิตรประเทศ
- ๑๒.๕ การประชุมแลกเปลี่ยนเฉพาะด้าน
- ๑๒.๖ การฝึกร่วม/ผสมกับมิตรประเทศ
- ๑๒.๗ การสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการร่วม/ผสมระหว่างประเทศของกองบัญชาการกองทัพไทย
- ๑๒.๘ การเข้าร่วมนิทรรศการด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ นิทรรศการแสดงอาวุธ และการบินที่กระทรวงกลาโหมมิตรประเทศเป็นเจ้าภาพ และการเป็นเจ้าภาพจัดนิทรรศการด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทย
- ๑๒.๙ การเสริมสร้างความร่วมมือและแลกเปลี่ยนข่าวสารระดับยุทธศาสตร์ด้านการต่อต้านการก่อการร้ายระหว่างประเทศ

ประวัติย่อผู้วิจัย

- ชื่อ : พลตรี ชิตีพัทธ์ บุญช่วย
- วัน เดือน ปี เกิด : ๑๘ มกราคม ๒๕๐๗
- การศึกษา : โรงเรียนเตรียมทหาร (รุ่นที่ ๒๔)
: โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า (รุ่นที่ ๓๕)
: ชั้นนายร้อย เหล่าทหารม้า รุ่นที่ ๒ (๒๕๓๓) ศูนย์การทหารม้า
: ชั้นนายพัน เหล่าทหารม้า รุ่นที่ ๒ (๒๕๓๖) ศูนย์การทหารม้า
: หลักสูตรประจำ ชุดที่ ๗๕ (๒๕๔๐) โรงเรียนเสนาธิการทหารบก
: หลักสูตรวิเคราะห์ข่าวกรอง (๒๕๔๒)
: ปริญญาโท สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง (๒๕๔๖)

ประวัติการทำงานโดยย่อ

- : ผู้บังคับหมวดทหารม้า กองพันทหารม้าที่ ๑๐
- : รองผู้บังคับกองร้อย กองพันทหารม้าที่ ๑๐
- : ผู้บังคับกองร้อย กองพันทหารม้าที่ ๑๐
- : ผู้ช่วยนายทหารยุทธการและการฝึก กองพันทหารม้าที่ ๑๐
- : นายทหารข่าวกรองทางทหาร สำนักงานปฏิบัติการข่าว กรมข่าวทหารบก
- : ผู้อำนวยการกองรวบรวมและวิเคราะห์ข่าว ศูนย์อำนวยการประสานงาน
- : ข่าวกรอง สำนักนโยบายและแผนกลาโหม
- : รองหัวหน้าศูนย์อำนวยการประสานงานข่าวกรอง สำนักนโยบาย
และแผนกลาโหม
- : หัวหน้าศูนย์อำนวยการประสานงานข่าวกรอง สำนักนโยบาย
และแผนกลาโหม
- : ผู้ช่วยหัวหน้ายุทธการและการข่าว ชุดควบคุมที่ ๓๒ จังหวัดน่าน
- : ผู้บังคับกองร้อยทหารม้าที่ ๑๑๐ ชุดควบคุมที่ ๓๓ จังหวัดตาก
- : เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ ส่วนประสานงานชายแดน ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบก
- : ผู้อำนวยการส่วนรวบรวมและติดตามสถานการณ์ ศูนย์ประสานการปฏิบัติ
ที่ ๓ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน
- ตำแหน่งปัจจุบัน : ผู้ช่วยผู้อำนวยการ สำนักนโยบายและแผนกลาโหม